

PASŪTĪJUMS: Līguma Nr. 2009-G/969-01

PASŪTĪTĀJS: SIA „Kūdras enerģija”
„Kūdra”, Kokneses pagasts, Kokneses novads, LV–5113

IZPILDĪTĀJS: SIA „Firma L4”
Jelgavas iela 90, Rīga, LV–1004

OBJEKTS: Kūdras ieguves lauku paplašināšana atradnes „Aizkraukles (Aklais)
purvs” teritorijā Aizkraukles novada Aizkraukles pagastā

IETEKMES UZ EIROPAS NOZĪMES ĪPAŠI AIZSARGĀJAMO DABAS TERITORIJU DABAS LIEGUMU "AIZKRAUKLES PURVS UN MEŽI" NOVĒRTĒJUMS

Gala ziņojums

SATURS

IEVADS	5
1. PAREDZĒTAJAI DARBĪBAI PIEMĒROJAMO VIDES AIZSARDZĪBAS NORMATĪVO AKTU PRASĪBU ANALĪZE. TERITORIJAS PLĀNOJUMĀ UN CITOS TERITORIJAS IZMANTOŠANAS REGLAMENTĒJOŠOS DOKUMENTOS IETVERTO PRASĪBU ANALĪZE	6
1.1. VISPĀRĪGĀ LIKUMDOŠANA VIDES AIZSARDZĪBAS JOMĀ	6
1.2. NOZARU LIKUMDOŠANA VIDES AIZSARDZĪBAS JOMĀ	8
1.3. CITI AR KŪDRAS IEGUVI SAISTĪTIE NORMATĪVIE AKTI	18
1.4. TERITORIJAS PLĀNOJUMĀ UN CITOS TERITORIJAS IZMANTOŠANAS REGLAMENTĒJOŠOS DOKUMENTOS IETVERTO PRASĪBU ANALĪZE	19
2. DABAS LIEGUMA "AIZKRAUKLES PURVS UN MEŽI" DABAS VĒRTĪBU RAKSTUROJUMS	21
2.1. ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJAS – DABAS LIEGUMA "AIZKRAUKLES PURVS UN MEŽI" – EKOLOĢISKĀS FUNKCIJAS, INTEGRITĀTE, TĀ IZVEIDOŠANAS UN AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	21
2.2. DABAS LIEGUMA "AIZKRAUKLES PURVS UN MEŽI" TERITORIJĀ SASTOPAMĀS ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS SUGAS UN BIOTOPI, TAI SKAITĀ EIROPAS SAVIENĪBAS PRIORITĀRĀS SUGAS UN BIOTOPI.	21
2.3. ĪPAŠI AIZSARGĀJAMO SUGU UN BIOTOPU, TAI SKAITĀ, EIROPAS SAVIENĪBAS PRIORITĀRO SUGU UN BIOTOPU, IZPLATĪBA KŪDRAS LAUKU PAPLAŠINĀŠANAI PAREDZĒTAJĀS UN TĀM PIEGULOŠAJĀS TERITORIJĀS.	23
2.3.1. Augu sugas un biotopi	23
2.3.2. Putnu sugas	28
3. ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS	29
3.1. KŪDRAS LAUKU PAPLAŠINĀŠANAI PAREDZĒTĀS UN TĀM PIEGULOŠĀS TERITORIJAS, TERITORIJU PAŠREIZĒJĀ IZMANTOŠANA; KŪDRAS LAUKU PAPLAŠINĀŠANAI PAREDZĒTO TERITORIJU IZVIETOJUMS; PIEBRAUKŠANAS IESPĒJAS KŪDRAS IEGUVES LAUKIEM	29
3.1.1. Kūdras lauku paplašināšanai paredzēto un tām piegulošo teritoriju apraksts, teritoriju pašreizējā izmantošana	29
3.1.2. Kūdras lauku paplašināšanai paredzēto teritoriju izvietojums attiecībā pret īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, tuvākajām dzīvojamām un sabiedriskām ēkām, norādot attālums līdz tām	30
3.1.3. Piebraukšanas iespēju kūdras ieguves laukiem raksturojums; iegūtās produkcijas transportēšanas maršruti, to izvietojums attiecībā pret īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, nepieciešamie ceļu uzlabošanas/būvniecības darbi	30
3.2. UZSKATĀMS IEGUVEI PAREDZĒTO TERITORIJU UN TĀM PIEGULOŠO TERITORIJU ATSPUGUĻOJUMS ATBILSTOŠA MĒROGA KARTĒ	31
3.3. APKĀRTNES AINAVISKAIS NOZĪMĪGUMS	33
3.4. IEGUVEI PAREDZĒTO TERITORIJU SAGATAVOŠANAS DARBI; NOŅEMTĀS ZEMSEDZES IZVIETOJUMS TERITORIJĀ; TRANSFORMĒJAMĀ ZEMES PLATĪBA	37

3.5.	IEGUBEI PAREDZĒTO UN TĀM PIEGULOŠO TERITORIJU HIDROLOĢISKO UN HIDROĢEOLOĢISKO APSTĀKĻU RAKSTUROJUMS. TERITORIJAS DABĪGĀS DRENĀŽAS UN MELIORĀCIJAS SISTĒMU RAKSTUROJUMS	39
3.6.	OBJEKTA UGUNSDROŠĪBAI NEPIECIEŠAMIE PASĀKUMI: UGUNSDROŠĪBAS JOSLAS UN TO UZTURĒŠANA, UGUNSDZĒSĪBAI NEPIECIEŠAMIE ŪDENS KRĀJUMI UN TO IEGUVES AVOTI, NEPIECIEŠAMĀ UGUNSDZĒSĪBAS TEHNIKA UN INVENTĀRS	40
3.7.	PAMATINFORMĀCIJA PAR DERĪGĀ IZRAKTEŅA ATRADNI, AKCEPTĒTIE DERĪGĀ IZRAKTEŅA KRĀJUMI, KATEGORIJA, IEGULAS RAKSTUROJUMS	41
3.8.	PAREDZĒTĀS DARBĪBAS IESPĒJAMO ALTERNATĪVU RAKSTUROJUMS UN IZVĒLĒTĀ VARIANTA PAMATOJUMS. PLĀNOTIE KŪDRAS IEGUVES APJOMI UN IEGUVES LAIKA GRAFIKS	43
3.9.	PAREDZĒTĀS DARBĪBAS IESPĒJAMO LIMITĒJOŠO FAKTORU ANALĪZE	45
3.9.1.	Aizsargjoslas	45
3.9.2.	Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas	48
3.9.3.	Īpaši aizsargājamās sugas un biotopi	48
4.	PAREDZĒTĀS DARBĪBAS IESPĒJAMĀ IETEKME UZ DABAS LIEGUMA "AIZKRAUKLES PURVS UN MEŽI" EKOLOĢISKAJĀM FUNKCIJĀM, INTEGRITĀTI, TĀ IZVEIDOŠANAS UN AIZSARDZĪBAS MĒRĶIEM	50
4.1.	GALVENIE PAREDZĒTĀS DARBĪBAS ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMO IETEKMJU VEIDI UN APJOMI, IEVEROT TIEŠO, NETIEŠO UN SEKUNDĀRO IETEKMI	50
4.1.1.	Iespējamās izmaiņas zemsedzes struktūrā	50
4.1.2.	Prognoze par iespējamo ietekmi uz apkārtnes ainavas daudzveidību un tās elementiem	50
4.1.3.	Iespējamās hidroloģisko un hidroģeoloģisko (pazemes ūdens plūsma un līmeņi) apstākļu izmaiņas un to dinamika saistībā ar ieguvei paredzēto lauku nosusināšanu, esošo novadgrāvju tīrīšanu un padziļināšanu	51
4.1.4.	Augsnes struktūras, mitruma un ķīmiskā sastāva izmaiņu prognoze kūdras ieguves lauku piegulošajā teritorijā saistībā ar iespējamo gruntsūdens līmeņa pazemināšanu; augsnes jutīguma pret ūdens un vēja eroziju izvērtējums	53
4.1.5.	Iespējamās gaisa kvalitātes izmaiņas	53
4.1.6.	Trokšņu izplatības novērtējums apkārtējās teritorijās	55
4.2.	PAREDZĒTĀS DARBĪBAS IESPĒJAMĀ IETEKME UZ DABAS LIEGUMA "AIZKRAUKLES PURVS UN MEŽI" DABISKO VĒRTĪBU UN TO EKOLOĢISKĀS KVALITĀTES SAGLABĀŠANU UN DABAS LIEGUMA FUNKCIJU NODROŠINĀŠANU	57
4.3.	PAREDZĒTĀS DARBĪBAS UN CITU DARBĪBU SAVSTARPĒJĀS UN KOPĒJĀS IETEKMES; ĪSTERMIŅA, VIDĒJĀS UN ILGLAICĪGĀS IETEKMES, KĀ ARĪ PASTĀVĪGĀS, POZITĪVĀS UN NEGATĪVĀS IETEKMES; IESPĒJAMIE VIDES RISKI, RAKSTUROJOT IESPĒJAMĀS TERITORIJAS UN IETEKMJU SKAITLISKĀS VĒRTĪBAS (KUR TAS IESPĒJAMS)	59
4.4.	PAREDZĒTĀS DARBĪBAS ATBILSTĪBA DABAS LIEGUMA "AIZKRAUKLES PURVS UN MEŽI" IZVEIDOŠANAS UN AIZSARDZĪBAS MĒRĶIEM, KĀ ARĪ AIZKRAUKLES PAGASTA TERITORIJAS PLĀNOJUMAM	65

5.	PAREDZĒTĀS DARBĪBAS IEGUVUMA NOZĪMĪGUMA IZVĒRTĒJUMS	66
6.	INŽENIERTEHNISKIE UN ORGANIZATORISKIE PASĀKUMI IETEKMES UZ VIDI NOVĒRŠANAI VAI SAMAZINĀŠANAI.....	67
7.	KOMPENSĒJOŠO PASĀKUMU IZSTRĀDES NEPIECIEŠAMĪBAS ANALĪZE.....	72
8.	ATZINUMA PAR DARBA ZIŅOJUMA 1. REDAKCIJAS PRASĪBU IZPILDES ANALĪZE	73
	PIELIKUMI	87

IEVADS

(Projekta būtības apraksts, ietverot esošo dabas vērtību un saimnieciskās darbības raksturojumu kūdras lauku paplašināšanai paredzētajās un tām piegulošajās teritorijās.)

SIA „Kūdras enerģija” (reģ. Nr. 40003320073) plāno kūdras ieguves lauku paplašināšanu atradnē „Aizkraukles (Aklais) purvs” (kūdras fonda Nr.2261). Projekts paredz kūdras ieguves lauku paplašināšanu 2 iecirkņos (kopplatība 88,05 ha) – A iecirknis (platība 40,1 ha) un B iecirknis (platība 47,95 ha) ar turpmāku kūdras ieguvu ar frēzēšanas metodi, gadā iegūstot ~40 tūkst.m³ materiāla. Purva nosusināšanai plānots izmantot esošo ūdens novadīšanas sistēmu (novadgrāvju attīrīšana un vietām arī padziļināšana).

Kūdras lauku paplašināšana paredzēta divos iecirkņos – A iecirknī ar platību 40,1 ha un B iecirknī ar platību 47,95 ha. Kūdras ieguves A iecirknis ~ 630 m garā posmā robežojas ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas liegumu „Aizkraukles purvs un meži”. Iecirkņa pārējā teritorija atrodas ~ 45 līdz 280 m attālumā no dabas lieguma robežas. B iecirknis atrodas ~ 80 līdz 130 m attālumā no dabas lieguma robežas.

Pamatojoties uz informāciju par paredzēto darbību, vērtējot paredzēto darbību kontekstā ar dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” (Natura 2000) izveidošanas mērķiem, kā arī pamatojoties uz sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma rezultātiem, Vides pārraudzības valsts birojs ierosinātajai darbībai piemērojis ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamo Natura 2000 teritoriju novērtējuma procedūru. Izsniegti nosacījumi ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) dabas liegumu „Aizkraukles purvs un meži” novērtējumam (skat. Pielikumu Nr.1). Pamatojoties uz minētajiem nosacījumiem un saskaņā ar Ministru kabineta 2006. gada 6. jūnija noteikumu Nr. 455 „Kārtība kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) 9. punktā noteikto izstrādāta novērtējuma ziņojuma 1. redakcija, kas ietver dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” dabas vērtību raksturojumu, paredzētās darbības iespējamo ietekmi uz dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” ekoloģiskajām funkcijām, integritāti, tā izveidošanas un aizsardzības mērķiem, kā arī inženiertehniskos un organizatoriskos pasākumus ietekmes uz vidi novēršanai vai samazināšanai. Novērtējuma ziņojuma galīgā redakcija sagatavota ņemot vērā un izvērtējot ziņojuma 1. redakcijas sabiedriskās apspriešanas, tai skaitā Vides pārraudzības valsts biroja, Madonas reģionālās vides pārvaldes, LR Vides ministrijas Dabas aizsardzības pārvaldes Gaujas nacionālā parka administrācijas un Latvijas Dabas Fonda atzinumus un komentārus.

1. PAREDZĒTAJAI DARBĪBAI PIEMĒROJAMO VIDES AIZSARDZĪBAS NORMATĪVO AKTU PRASĪBU ANALĪZE. TERITORIJAS PLĀNOJUMĀ UN CITOS TERITORIJAS IZMANTOŠANAS REGLAMENTĒJOŠOS DOKUMENTOS IETVERTO PRASĪBU ANALĪZE.

1.1. Vispārīgā likumdošana vides aizsardzības jomā

Vispārējas prasības vides aizsardzības jomā nosaka „*Vides aizsardzības likums*” (02.11.2006.). Likuma mērķis ir nodrošināt kvalitatīvu dzīves vidi, izveidojot efektīvu vides aizsardzības sistēmu un veicinot ilgtspējīgu attīstību. Tas nosaka vides aizsardzības principus, prasības ilgtspējīgas attīstības plānošanai, valsts un pašvaldību iestāžu funkcijas vides jomā, sabiedrības informēšanas un līdzdalības kārtību lēmumu pieņemšanā vides jomā, prasības vides aizsardzības kontroles nodrošināšanai, atbildību par kaitējumu videi, prasības brīvprātīgi pielietojamiem vides pārvaldības līdzekļiem un citas vispārīga rakstura vides prasības.

Likums nosaka šādus galvenos vides aizsardzības principus:

- princips „piesārņotājs maksā” – persona sedz izdevumus, kas saistīti ar tās darbības dēļ radīta piesārņojuma novērtēšanu, novēršanu, ierobežošanu un seku likvidēšanu;
- piesardzības princips – ir pieļaujams ierobežot vai aizliegt darbību vai pasākumu, kurš var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, bet kura ietekme nav pietiekami izvērtēta vai zinātniski pierādīta, ja aizliegums ir samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu vides vai cilvēku veselības aizsardzību. Principu neattiecinā uz neatliekamiem pasākumiem, ko veic, lai novērstu kaitējuma draudus vai neatgriezenisku kaitējumu;
- novēršanas princips – persona, cik iespējams, novērš piesārņojuma un citu videi vai cilvēku veselībai kaitīgu ietekmju rašanos, bet, ja tas nav iespējams, novērš to izplatīšanos un negatīvās sekas;
- izvērtēšanas princips – jebkuras tādas darbības vai pasākuma sekas, kas var būtiski ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, jāizvērtē pirms attiecīgās darbības vai pasākuma atļaušanas vai uzsākšanas. Darbība vai pasākums, kas var negatīvi ietekmēt vidi vai cilvēku veselību arī tad, ja ievērotas visas vides aizsardzības prasības, ir pieļaujams tikai tad, ja paredzamais pozitīvais rezultāts sabiedrībai kopumā pārsniedz attiecīgās darbības vai pasākuma nodarīto kaitējumu videi un sabiedrībai.

Likums nosaka, ka ikvienai privātpersonai, kā arī personu apvienībām, organizācijām un grupām ir tiesības:

- 1) prasīt, lai valsts iestādes un pašvaldības, amatpersonas vai privātpersonas izbeidz tādu darbību vai bezdarbību, kas pasliktina vides kvalitāti, kaitē cilvēku veselībai vai apdraud viņu dzīvību, likumiskās intereses vai īpašumu;
- 2) atbalstīt vides aizsardzības pasākumus un sadarboties ar valsts iestādēm un pašvaldībām, lai nepieļautu tādu darbību veikšanu, arī tādu lēmumu pieņemšanu, kas var pasliktināt vides kvalitāti vai ir pretrunā ar vides normatīvo aktu prasībām;

- 3) sniegt informāciju valsts iestādēm un pašvaldībām par darbībām un pasākumiem, kas ietekmē vai var ietekmēt vides kvalitāti, kā arī ziņas par vidē novērotajām negatīvajām pārmaiņām, kas radušās šādu darbību vai pasākumu dēļ;
- 4) iesniegt valsts iestādēm un pašvaldībām priekšlikumus par tiesisko regulējumu un izstrādājamiem dokumentu projektiem vides jomā.

Sabiedrībai ir tiesības uz vides informāciju un ir tiesības piedalīties ar vidi saistītu lēmumu pieņemšanā.

Saskaņā ar Vides aizsardzības likumu izdoti *MK noteikumi Nr. 213 „Noteikumi par kritērijiem, kurus izmanto, novērtējot īpaši aizsargājamām sugām vai īpaši aizsargājamiem biotopiem nodarītā kaitējuma ietekmes būtiskumu”* (27.03.2007.). Noteikumi nosaka kritērijus, kurus izmanto, novērtējot īpaši aizsargājamām sugām vai īpaši aizsargājamiem biotopiem nodarītā kaitējuma ietekmes būtiskumu salīdzinājumā ar pamatstāvokli. Noteikumi nosaka, ka būtiskas nelabvēlīgas izmaiņas salīdzinājumā ar pamatstāvokli sugām nosaka, izmantojot skaitliskus datus, tai skaitā:

- sugas indivīdu – savvaļas dzīvnieku, augu, sēņu un ķērpju skaitu, to blīvumu un apdzīvotās vai aizņemtās teritorijas platību;
- kaitējuma skarto atsevišķo sugas indivīdu nozīmi attiecīgās sugas saglabāšanā un dabiskā izplatībā, sugas jutību un sastopamības biežumu;
- sugas vairošanās spēju vai vairošanās sekmes, tās dzīvotspēju;
- sugas spēju īsā laikā bez iejaukšanās atjaunoties pēc kaitējuma līdz stāvoklim, kas, ņemot vērā sugas dinamiku, sasniedz par pamatstāvokli labāku vai tam līdzvērtīgu līmeni.

Būtiskas nelabvēlīgas izmaiņas salīdzinājumā ar pamatstāvokli biotopiem nosaka, izmantojot izmērāmus datus, tai skaitā:

- kaitējuma skartās platības nozīmi attiecīgā biotopa saglabāšanā un dabiskā izplatībā, biotopa jutību un sastopamības biežumu;
- biotopa dabiskās reģenerācijas spēju (saskaņā ar dinamiku, kas piemīt biotopa raksturīgajām sugām vai populācijām);
- biotopa spēju īsā laikā bez iejaukšanās (izņemot dabas aizsardzības pasākumu pastiprināšanu) atjaunoties pēc kaitējuma līdz stāvoklim, kas, ņemot vērā biotopa dinamiku, sasniedz par pamatstāvokli labāku vai tam līdzvērtīgu līmeni.

MK noteikumi Nr.281 „Noteikumi par preventīvajiem un sanācijas pasākumiem un kārtību, kādā novērtējams kaitējums videi un aprēķināmas preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas” (24.04.2007.) nosaka:

- tieša kaitējuma draudu gadījumus, kuros Valsts vides dienests organizē preventīvos pasākumus;
- kārtību, kādā tieša kaitējuma draudu gadījumā Valsts vides dienests organizē preventīvos pasākumus;
- sanācijas mērķus un metodes, kuras izmanto, ja ir nodarīts kaitējums videi;
- kārtību, kādā nosaka un veic sanācijas pasākumus, ja ir nodarīts kaitējums videi;

- kārtību, kādā novērtē kaitējumu videi un aprēķina preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas;
- kārtību, kādā Valsts vides dienests un operatori sniedz informāciju Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūrai par gadījumiem, kad radušies tieša kaitējuma draudi vai radies kaitējums videi;
- zaudējumu atlīdzināšanu par īpaši aizsargājamo sugu indivīdu un biotopu iznīcināšanu vai bojāšanu.

Ietekmes uz vidi novērtējums

Saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (14.10.1998.), ja paredzēta darbība, kuras īstenošana saskaņā ar kompetentās institūcijas lēmumu var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000), bet kura nav minēta šā likuma 1. pielikumā un kuras īstenošanai nav jāveic ietekmes novērtējums saskaņā ar šā likuma 14.pantu, tās ietekmi uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) novērtē saskaņā ar atsevišķi noteiktu kārtību. SIA „Kūdras enerģija” paredzētajai darbībai piemērota ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) novērtējuma procedūra.

MK noteikumi Nr.455 „Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000)” (06.06.2006.) nosaka kārtību, kādā novērtējama to paredzēto darbību ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (*NATURA 2000*), kuru īstenošanai nav jāveic ietekmes uz vidi novērtējums. Noteikumos iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

- 1) Eiropas Padomes 1992.gada 21.maija Direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību;
- 2) Eiropas Padomes 1979.gada 2.aprīļa Direktīvas 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību.

1.2. Nozaru likumdošana vides aizsardzības jomā

Aizsardzība pret troksni

Pamatprasības vides trokšņa novērtēšanā un samazināšanā ir noteiktas likumā „Par piesārņojumu” (15.13.2001.), bet plašāk tās analizētas *MK noteikumos Nr.597 „Vides trokšņa novērtēšanas kārtība”* (13.07.2004.), kas nosaka:

- trokšņa rādītājus, to piemērošanas kārtību un novērtēšanas metodes;
- prasības un termiņus trokšņa kartēšanai, kā arī trokšņa stratēģisko karšu un rīcības plāna trokšņa samazināšanai izstrādei;
- vides trokšņa kaitīgo seko novēršanas metodes;
- kārtību, kādā īstenojama sadarbība ar kaimiņvalstīm vides trokšņa novērtēšanā un samazināšanā (ja novērota pārrobežu ietekme);

- sabiedrībai un Eiropas Komisijai sniedzamo informāciju par vides troksni, tās sniegšanas kārtību un termiņus, kā arī kārtību, kādā sabiedrībā tiek iesaistīta rīcības plāna trokšņa samazināšanai izstrādē.

Noteikumu mērķis ir novērst vai samazināt vides trokšņa radītās kaitīgās sekas un diskomfortu, kā arī nodrošināt rīcības plānu trokšņa samazināšanai izstrādi. Šo noteikumu 1.pielikumā noteikta trokšņa rādītāju piemērošanas kārtība un trokšņa rādītāju novērtēšanas metodes. 2.pielikumā noteikti trokšņa robežlielumi teritorijās ar dažādu lietošanas funkciju.

Noteikumi nosaka, ka par trokšņa robežlielumu pārsniegšanu ir atbildīgas personas, kuru īpašumā vai lietošanā esošā trokšņa avota darbības dēļ ir pārsniegti trokšņa robežlielumi. Tās sedz visus izdevumus, kas saistīti ar vides trokšņa mērījumiem.

MK noteikumi Nr.598 „Noteikumi par akustiskā trokšņa normatīviem dzīvojamo un publisko ēku telpās” (13.07.2004.) nosaka akustiskā trokšņa pieļaujamos normatīvus dzīvojamo un publisko ēku telpās, lai nodrošinātu cilvēku aizsardzību pret akustiskā trokšņa nelabvēlīgo iedarbību. Par akustiskā trokšņa pieļaujamo normatīvu pārsniegšanu ir atbildīgas personas, kuru īpašumā vai lietošanā esošā akustiskā trokšņa avota darbības dēļ ir pārsniegti pieļaujamie normatīvi dzīvojamo un publisko ēku telpās. Atbildīgās personas sedz visus izdevumus, kas saistīti ar akustiskā trokšņa mērījumiem un prettrokšņa pasākumu īstenošanu, ja to īpašumā vai lietošanā esošā akustiskā trokšņa avota darbības dēļ ir pārsniegti akustiskā trokšņa pieļaujamie normatīvi, kā arī akustiskā trokšņa ietekmei pakļautajiem iedzīvotājiem pēc viņu pieprasījuma sniedz informāciju par mērījumu vai aprēķinu rezultātiem.

MK noteikumi Nr.163 „Noteikumi par trokšņa emisiju no iekārtām, kuras izmanto ārpus telpām” (23.04.2002.) nosaka būtiskās prasības tādu ārpus telpām izmantojamu iekārtu ražošanai, marķēšanai un atbilstības novērtēšanai, kuras emitē troksni. Šo noteikumu 2.pielikumā noteiktas iekārtu trokšņa emisijas robežvērtības.

Aizsargjoslas

„Aizsargjoslu likums” (25.02.1997.) nosaka:

- 1) aizsargjoslu veidus un to funkcijas;
- 2) aizsargjoslu izveidošanas pamatprincipus;
- 3) aizsargjoslu uzturēšanas un stāvokļa kontroles kārtību;
- 4) saimnieciskās darbības aprobežojumus aizsargjoslās.

Likumā ir izdalīti šādi aizsargjoslu veidi: vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas, ekspluatācijas aizsargjoslas, sanitārās aizsargjoslas, drošības aizsargjoslas, citas aizsargjoslas, ja tādas paredz likums.

Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas tiek noteiktas ap objektiem un teritorijām, kas ir nozīmīgas no vides un dabas resursu aizsardzības un racionālas izmantošanas viedokļa. To galvenais uzdevums ir samazināt vai novērst antropogēnās negatīvās iedarbības ietekmi uz objektiem, kuriem noteiktas aizsargjoslas.

Ekspluatācijas aizsargjoslas tiek noteiktas gar transporta līnijām, gar elektronisko sakaru tīkliem un citu komunikāciju līnijām, kā arī ap objektiem, kas nodrošina dažādu valsts dienestu darbību. Ekspluatācijas aizsargjoslu galvenais uzdevums ir nodrošināt minēto komunikāciju un objektu efektīvu un drošu ekspluatāciju un attīstības iespējas.

Sanitārās aizsargjoslas tiek noteiktas ap objektiem, kuriem ir noteiktas paaugstinātas sanitārās prasības. To galvenais uzdevums ir sanitāro prasību nodrošināšana.

Augsnes kvalitāte

Kvalitātes normatīvus augsnei un gruntij nosaka *MK noteikumi Nr.804 „Noteikumi par augsnes un grunts kvalitātes normatīviem”* (25.10.2005.). Augsnes un grunts kvalitātes normatīvi nedrīkst būt pārsniegti, uzsākot jaunu piesārņojošu darbību. Ja ir pārsniegts kāds no robežlielumiem, aizliegts veikt jebkādas darbības, kas izraisa augsnes un grunts kvalitātes pasliktināšanos.

Dabas resursu izmantošana

„*Dabas resursu nodokļa likuma*” (15.02.2005.) mērķis ir veicināt dabas resursu ekonomiski efektīvu izmantošanu, ierobežot vides piesārņošanu, samazināt vidi piesārņojošas produkcijas ražošanu un realizāciju, veicināt jaunu, vidi saudzējošu tehnoloģiju ieviešanu, atbalstīt tautsaimniecības ilgtspējīgu attīstību, kā arī finansiāli nodrošināt vides aizsardzības pasākumus.

Uz kūdras ieguvi attiecināms šī likuma 1. pielikumā noteiktās nodokļu likmes par dabas resursu ieguvi – 0,13 Ls/t par kūdras (mitrums – 40%) ieguvi (0,20 Ls/t 2010.gadā, 0,25 Ls/t 2011.gadā, 0,30 Ls/t sākot no 2012.gada 1.janvāri). Likumā ir noteikts, ka nodokli nemaksā par gruntsūdeņu līmeņa pazemināšanas procesā atsūkņētajiem ūdeņiem, ja to atsūkņēšana saistīta ar derīgo izrakteņu ieguvi.

Dabas resursu nodokļa aprēķināšanas un maksāšanas kārtību nosaka *MK noteikumi Nr.404 „Dabas resursu nodokļa aprēķināšanas un maksāšanas kārtība un kārtība, kādā izsniedz dabas resursu lietošanas atļauju”* (19.06.2007.).

Gaisa aizsardzība

MK noteikumi Nr.588 „Noteikumi par gaisa kvalitāti” (21.10.2003.) nosaka kvalitātes normatīvus ārtelpu gaisam troposfērā (neietverot darba vidi) Latvijas teritorijā, kā arī:

- gaisa kvalitātes normatīvu sasniegšanas termiņus;
- gaisu piesārņojošu vielu augstāko un zemāko pieļaujamo līmeni vidē un raksturlielumus;
- parametrus, monitoringa metodes un metodes, kuras izmanto, lai noteiktu attiecīgo gaisa kvalitātes normatīvu pārsniegumu;
- pasākumus, kas veicami, ja gaisa kvalitātes normatīvi tiek pārsniegti.

MK noteikumi Nr.379 „Kārtība, kādā novēršama, ierobežojama un kontrolējama gaisu piesārņojošo vielu emisija no stacionāriem piesārņojuma avotiem” (20.08.2002.) savukārt nosaka:

- kārtību, kādā novēršama, ierobežojama un kontrolējama gaisu piesārņojošo vielu emisija no stacionārajiem piesārņojuma avotiem;
- kārtību, kādā operators kontrolē piesārņojošo vielu emisiju gaisā, veic monitoringu un sniedz attiecīgu informāciju;
- informācijas nodrošināšanu par stacionāro gaisu piesārņojošo avotu radīto gaisa piesārņojumu.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (02.03.1993.) nosaka:

- īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmas pamatprincipus;
- īpaši aizsargājamo dabas teritoriju veidošanas kārtību un pastāvēšanas nodrošinājumu;
- īpaši aizsargājamo dabas teritoriju pārvaldes, to stāvokļa kontroles un uzskaites kārtību;
- savieno valsts, starptautiskās, reģionālās un privātās intereses īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidošanā, saglabāšanā, uzturēšanā un aizsardzībā.

Ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidi, aizsardzību un izmantošanu saistītie MK izdotie tiesību akti:

MK noteikumi Nr.686 „Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību” (09.10.2007.) nosaka īpaši aizsargājamās dabas teritorijas vai tās funkcionālās zonas (turpmāk – aizsargājamā teritorija) dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību.

Ja paredzētā darbība negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000), darbību atļauj veikt tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums un nepieciešams sabiedrībai nozīmīgu interešu, arī sociālo vai ekonomisko interešu, apmierināšanai. Ja Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorijā (Natura 2000) ir sastopamas Sugu un biotopu aizsardzības likumam pakārtotajā normatīvajā aktā noteiktās Latvijā sastopamās Eiropas Savienības prioritārās sugas vai biotopi, paredzēto darbību atļauj veikt tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums un nepieciešams sabiedrības veselības aizsardzības, sabiedrības drošības vai vides aizsardzības interesēs. Paredzēto darbību var atļaut veikt vai plānošanas dokumentu īstenot arī tad, kad tas nepieciešams citu sabiedrībai sevišķi svarīgu interešu apmierināšanai, ja ir saņemts atzinums no Eiropas Komisijas. Minētajos gadījumos nosaka kompensējošos pasākumus Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) tīklam. Kritērijus, pēc kuriem nosakāmi kompensējošie pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) tīklam, kompensējošo pasākumu piemērošanas kārtību un prasības ilgtermiņa monitoringa plāna izstrādei un ieviešanai nosaka *MK noteikumi Nr.594 „Par kritērijiem, pēc kuriem nosakāmi kompensējošie pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) tīklam, to piemērošanas kārtību un prasībām ilgtermiņa monitoringa plāna izstrādei un ieviešanai” (18.07.2006.)*. Noteikumi nosaka, ka paredzētās darbības ierosinātajam jāpiemēro vismaz viens no šādiem kompensējošiem pasākumiem:

- paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta ietekmētās Natura 2000 teritorijas daļas aizstāšana ar tiešā tuvumā (blakus) esošu teritorijas daļu, kas pēc ekoloģiskajiem parametriem ir līdzvērtīga ietekmētajai Natura 2000 teritorijai;
- jaunas Natura 2000 teritorijas izveidošana, kas atbilst paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta ietekmētās Natura 2000 teritorijas daļai un ietekmētās sugas vai biotopa ekoloģiskajiem parametriem, citur Latvijas teritorijā;

- sugas vai biotopa atjaunošanas pasākumi, kas nodrošina paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta ietekmētās sugas vai biotopa saglabāšanu līdzvērtīgā apjomā (īpatņu vai atradņu skaits, biotopa platība), esošajās Natura 2000 teritorijās.

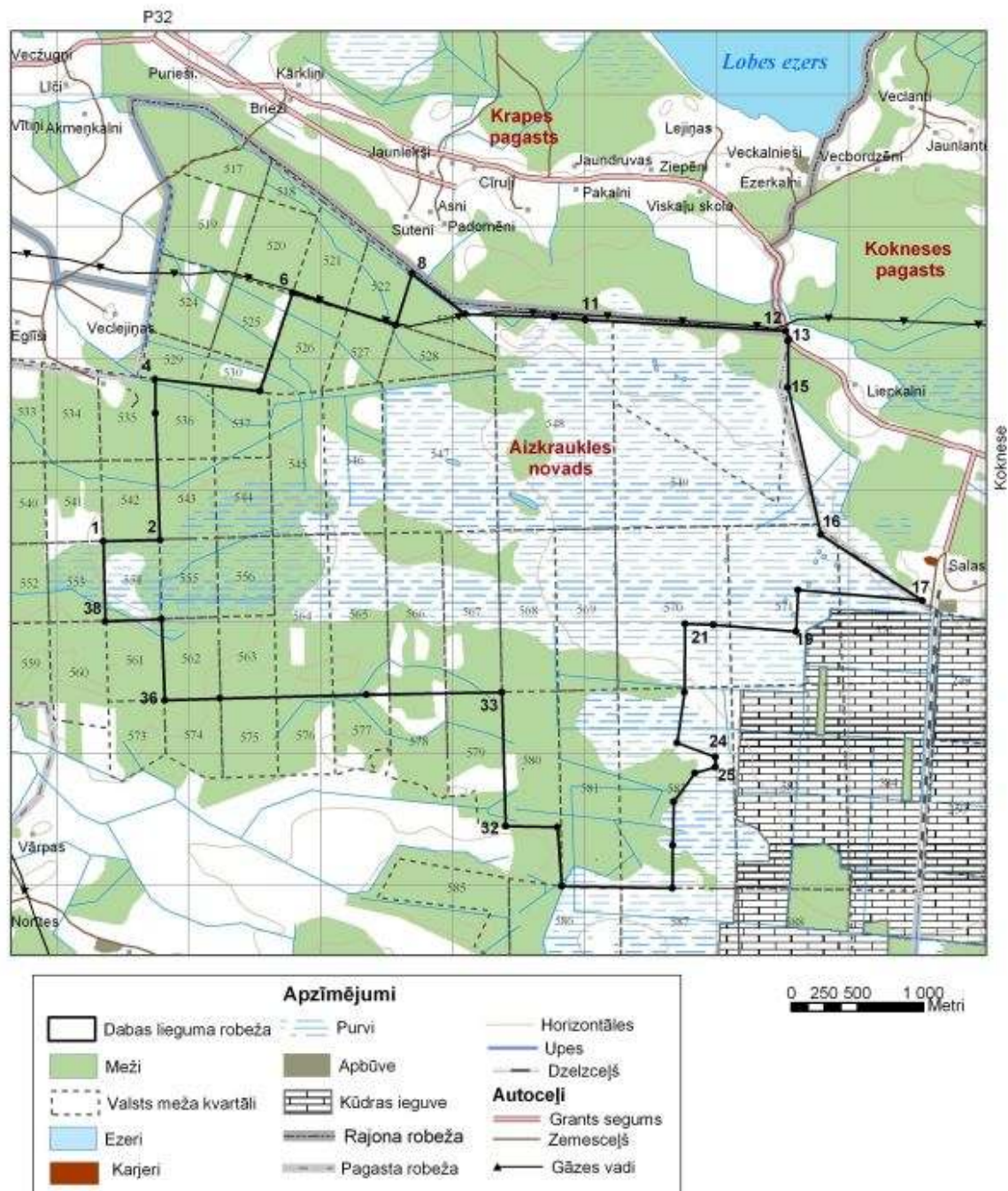
MK noteikumi Nr.455 „Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)” (06.06.2006.) nosaka:

- kārtību, kādā novērtējama to paredzēto darbību ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000), kuru īstenošanai nav jāveic ietekmes uz vidi novērtējums;
- ziņojuma par kompensējošo pasākumu piemērošanu saturu, kā arī kārtību, kādā ziņojumu nosūta Eiropas Komisijai;
- kārtību, kādā sagatavo informatīvo ziņojumu par paredzēto darbību vai plānošanas dokumenta īstenošanu un iesniedz to Ministru kabinetā lēmuma pieņemšanai.

Kārtību, kādā novērtējams dabas pieminekļiem nodarītais kaitējums un aprēķināmas sanācijas pasākumu izmaksas, nosaka *MK noteikumi Nr.511 „Dabas pieminekļiem nodarītā kaitējuma novērtēšanas un sanācijas pasākumu izmaksu aprēķināšanas kārtība” (07.07.2008.)*.

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību, tajā skaitā pieļaujamos un aizliegtos darbības veidus aizsargājamās teritorijās, kā arī aizsargājamo teritoriju apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu un tās lietošanas un izveidošanas kārtību nosaka *MK noteikumi Nr.415 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (22.07.2003.)*.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – dabas liegumus nosaka *MK noteikumi Nr.212 „Par dabas liegumiem” (15.06.1999.)*. Noteikumu 2.pielikumā sniegta dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” shēma, robežpunktu koordinātas.

1.2.1. attēls. Dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” shēma ^[5]

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – aizsargājamo ainavu apvidus nosaka MK noteikumi Nr.69 „Par aizsargājamo ainavu apvidiem” (09.03.1999.).

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – dabas parkus nosaka MK noteikumi Nr.83 „Par dabas parkiem” (09.03.1999.).

Sugu un biotopu aizsardzība

„Sugu un biotopu aizsardzības likuma” (16.03.2000.) mērķis ir:

- nodrošināt bioloģisko daudzveidību, saglabājot Latvijai raksturīgo faunu, floru un biotopus;
- regulēt sugu un biotopu aizsardzību, apsaimniekošanu un uzraudzību;
- veicināt populāciju un biotopu saglabāšanu atbilstoši ekonomiskajiem un sociālajiem priekšnoteikumiem, kā arī kultūrvēsturiskajām tradīcijām;
- regulēt īpaši aizsargājamo sugu un biotopu noteikšanas kārtību.

Likums nosaka Valsts pārvaldes kompetenci sugu un biotopu aizsardzībā, sugu un biotopu aizsardzības prasības.

Attiecībā uz īpaši aizsargājamo sugu dzīvniekiem, to skaitā putniem, visās to attīstības stadijās ir aizliegtas šādas darbības: jebkura mērķtiecīga ķeršana vai nogalināšana; apzināta traucēšana (īpaši vairošanās, mazuļu augšanas, spalvmešanas, ziemas guļas un migrācijas laikā) un dzīvotņu postīšana; apzināta putnu ligzdu un olu iznīcināšana vai bojāšana, ligzdu pārvietošana, putnu olu lasīšana un iegūšana arī tad, ja tās ir tukšas; vairošanās vietu iznīcināšana vai bojāšana; turēšana nebrīvā, transportēšana, dāvināšana, pārdošana vai mainīšana, piedāvāšana vai turēšana pārdošanai vai apmaiņai (minētās darbības aizliegtas arī ar beigtiem putniem, kā arī ar jebkurām viegli atpazīstamām šo putnu daļām vai izstrādājumiem no tiem); putnu dzīvotņu piesārņošana, kaitējuma nodarīšana tām vai citāda putnu traucēšana.

Attiecībā uz īpaši aizsargājamo sugu augiem, sēnēm un ķērpjiem vai to daļām visās attīstības stadijās ir aizliegtas šādas darbības: lasīšana, noplūkšana un izrakšana, kā arī dzīvotņu postīšana; savvaļā ievāktu augu audzēšana, kolekcionēšana, transportēšana, dāvināšana, pārdošana vai mainīšana, kā arī piedāvāšana pārdošanai vai apmaiņai.

MK noteikumos Nr.153 „Par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu” (21.02.2006.), Nr.421 „Par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu” (05.12.2000.), Nr.396 „Par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpašu aizsargājamo sugu sarakstu” (14.11.2000.) iekļautas tiesību normas, kas izriet no Padomes 1992.gada 21.maija Direktīvas 92/43/EEK par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību.

MK noteikumi Nr.211 „Noteikumi par putnu sugu sarakstu, kurām piemēro īpašus dzīvotņu aizsardzības pasākumus, lai nodrošinātu sugu izdzīvošanu un vairošanos izplatības areālā” (27.03.2007.) nosaka putnu sugu sarakstu, kurām piemēro īpašus dzīvotņu aizsardzības pasākumus, lai nodrošinātu sugu izdzīvošanu un vairošanos izplatības areālā. Noteikumos iekļautas tiesību normas, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes 1979.gada 2.aprīļa Direktīvas 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību.

MK noteikumi Nr.45 „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi” (30.01.2001.) nosaka mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas kārtību. Noteikumi nosaka īpaši aizsargājamo dzīvnieku, ziedaugu, paparžaugu, sūnu, ķērpju un sēņu sugas, kurām izveidojami mikroliegumi; īpaši aizsargājamās putnu sugas, kurām izveidojami mikroliegumi, un mikroliegumu platības; īpaši aizsargājamās zivju sugas, kurām nārsta vietās izveidojami mikroliegumi. Mikroliegumus īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai izveido biotopiem, kas noteikti MK noteikumos Nr.421 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu”.

Ūdens aizsardzība

„*Ūdens apsaimniekošanas likuma*” (12.09.2002.) mērķis ir izveidot tādu virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzības un apsaimniekošanas sistēmu, kas:

- veicina ilgtspējīgu un racionālu ūdens resursu lietošanu, nodrošinot to ilgtermiņa aizsardzību un iedzīvotāju pietiekamu apgādi ar labas kvalitātes virszemes un pazemes ūdeni;
- novērš ūdens un no ūdens tieši atkarīgo sauszemes ekosistēmu un mitrāju stāvokļa pasliktināšanos, aizsargā šīs ekosistēmas un uzlabo to stāvokli;
- uzlabo ūdens vides aizsardzību, pakāpeniski samazina arī prioritāro vielu emisiju un noplūdi, kā arī pārtrauc ūdens videi īpaši bīstamu vielu emisiju un noplūdi;
- nodrošina pazemes ūdeņu piesārņojuma pakāpenisku samazināšanu un novērš to turpmāku piesārņošanu;
- nodrošina pazemes ūdens resursu atjaunošanu;
- nodrošina zemes aizsardzību pret applūšanu vai izkalšanu;
- nodrošina Latvijas jūras ūdeņu aizsardzību;
- sekmē starptautiskajos līgumos noteikto mērķu sasniegšanu, lai pārtrauktu un novērstu jūras vides piesārņošanu, pārtrauktu vai pakāpeniski novērstu ūdens videi īpaši bīstamu vielu emisiju un noplūdi jūras vidē un sasniegtu tādu stāvokli, ka jūras vidē antropogēnās izcelsmes ķīmisko vielu koncentrācija ir tuva nullei, bet dabā sastopamo ķīmisko vielu koncentrācija – tuva dabā pastāvošajam fona līmenim.

MK noteikumi Nr.736 „Noteikumi par ūdens resursu lietošanas atļauju” (23.12.2003.) nosaka:

- ūdens resursu lietošanas nosacījumus;
- ūdens resursu lietošanas atļaujas (turpmāk – atļauja) pieteikšanas un izsniegšanas kārtību un termiņus;
- atļaujā noteikto prasību kontroles un monitoringa nosacījumus;
- iesnieguma ūdens resursu lietošanas atļaujas saņemšanai (turpmāk – iesniegums) un atļaujas veidlapu paraugus;
- kritērijus, kurus ievērojot atļauja nav nepieciešama.

Atļauja nepieciešama šādām darbībām:

- 1) virszemes un pazemes ūdeņu ieguvei, ja uz to attiecas kāds no šādiem kritērijiem:
 - vidēji diennaktī iegūst 10 m³ vai vairāk virszemes vai pazemes ūdens;
 - ar ūdensapgādes pakalpojumiem tiek nodrošinātas vairāk nekā 50 fiziskās personas;
 - tiek iegūts un izmantots saimnieciskajā darbībā minerālūdens vai termālie ūdeņi;
 - ūdens resursu ieguve var radīt būtisku ietekmi uz vidi;

- 2) hidrotehnisko (arī ar hidroelektrostaciju darbību saistīto) būvju (piemēram, slūžu, sliekšņu, aizsprostu) darbībai uz upēm un kanāliem, kuri savieno ezeru ar citu ūdensobjektu;
- 3) ūdens ievadīšanai, lai paaugstinātu pazemes ūdeņu līmeni (arī lai mākslīgi papildinātu pazemes ūdeņu krājumus), kā arī ūdens novadīšanai vai atsūkņēšanai, lai pazeminātu pazemes ūdeņu līmeni (arī lai pazeminātu ūdens līmeni derīgo izrakteņu ieguves vietās un būvlaukumos), izņemot zemes nosusināšanu, kā arī divpusējas darbības meliorācijas un apūdeņošanas sistēmu darbību;
- 4) darbībām, kuru rezultātā rastos mākslīgs vai stipri pārveidots ūdensobjekts (piemēram, kanālu izveidošana, dīķu un ūdenskrātuviņu vai to sistēmu izveidošana un ekspluatācija, ja dīķus vai ūdenskrātuves uzpilda no virszemes ūdeņiem);
- 5) citām darbībām, kuras saistītas ar regulāru virszemes ūdens un pazemes ūdeņu līmeņa, kvalitātes vai režīma maiņu (piemēram, ūdens resursu pārdale starp upju baseiniem).

MK noteikumi Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” (12.03.2002.) nosaka kvalitātes normatīvus virszemes un pazemes ūdeņiem. Pasākumi, kas veikti šo noteikumu prasību īstenošanai, nedrīkst tieši vai netieši palielināt ūdens, gaisa vai augsnes piesārņojumu.

MK noteikumi Nr.34 „Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī” (22.01.2002.) nosaka:

- notekūdeņu emisijas robežvērtības un aizliegumus piesārņojošo vielu emisijai ūdenī;
- īpaši jutīgas teritorijas, uz kurām attiecas paaugstinātas prasības komunālo notekūdeņu attīrīšanai, šādu teritoriju noteikšanas kritērijus, apsaimniekošanas kārtību un robežas;
- kārtību, kādā operators kontrolē piesārņojošo vielu emisijas apjomu ūdenī, veic monitoringu un sniedz attiecīgu informāciju;
- kārtību, kādā Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra nodrošina informācijas pieejamību sabiedrībai.

Zemes dzīļu izmantošana un aizsardzība

Zemes dzīļu kompleksu, racionālu, vidi saudzējošu un ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī zemes dzīļu aizsardzības prasības nosaka *likums „Par zemes dzīlēm”* (02.05.1996.). Likums nosaka, ka zemes dzīles un visi derīgie izrakteņi, kas tajās atrodas, pieder zemes īpašniekam, un zemes īpašnieks var rīkoties ar zemes dzīlēm, ciktāl šis likums un citi normatīvie akti neierobežo viņa tiesības.

Zemes dzīļu fonda izmantošanas pārraudzību neatkarīgi no tā piederības (īpašnieka) normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā valsts vārdā veic Vides ministrija un tās padotībā esošās iestādes, Ekonomikas ministrija, vietējās pašvaldības. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra nodrošina zemes dzīļu fonda ģeoloģisko pārraudzību un zemes dzīļu racionālu izmantošanu.

Likumā noteikti zemes dzīļu izmantošanas pamatprincipi, izmantošanas veidi, izmantotāji, izmantošanas termiņi, izmantošanas kārtība, izmantotāju tiesības un pienākumi.

Galvenās prasības zemes dzīļu aizsardzībā ir:

- zemes dzīļu pilnīga un kompleksa izpēte;
- racionāla derīgo izrakteņu ieguve, kā arī atradnēs sastopamo blakusproduktu izmantošana;
- zemes dzīļu izmantošana, nepieļaujot kaitīgu ietekmi uz derīgo izrakteņu krājumiem un zemes dzīļu īpašībām;
- zemes dzīļu izmantošana, nepieļaujot piesārņošanu ar pazemes un virszemes būvēs un krātuvēs glabājamām ekoloģiski bīstamām vielām, kā arī notekūdeņiem;
- zemes dzīļu izmantošanas regulēšana un kontrole.

MK noteikumi Nr.354 „Derīgo izrakteņu ieguves atkritumu apsaimniekošanas kārtība” (18.05.2008.) nosaka derīgo izrakteņu ieguves atkritumu apsaimniekošanas kārtību. Šie noteikumi attiecas uz tādu ieguves atkritumu apsaimniekošanu, ko rada ģeoloģiskā izpēte, derīgo izrakteņu ieguve atbilstoši normatīvajiem aktiem par zemes dzīlēm, derīgo izrakteņu apstrāde un uzglabāšana, ja ieguves atkritumus glabā A kategorijas ieguves atkritumu apsaimniekošanas objektā. Šos noteikumus nepiemēro attiecībā uz atkritumiem, kas rodas ģeoloģiskā izpētē, derīgo izrakteņu ieguvē atbilstoši normatīvajiem aktiem par zemes dzīlēm un apstrādē, bet kurus šīs darbības nerada tieši; atkritumiem, kas rodas ģeoloģiskajā izpētē, derīgo izrakteņu ieguvē atbilstoši normatīvajiem aktiem par zemes dzīlēm un apstrādē piekrastē; pazemes ūdeņu ievadīšanu, novadīšanu vai atsūkņēšanu atbilstoši normatīvajiem aktiem par ūdens resursu lietošanas atļauju; pazemes ūdeņu ieguvi.

MK noteikumi Nr.280 „Zemes dzīļu izmantošanas licenču un bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauju izsniegšanas un ģeoloģiskās informācijas izmantošanas vispārīgā kārtība” (24.04.2007.) nosaka derīgo izrakteņu atradnes pases saturu, zemes dzīļu izmantošanas licenču un bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauju izsniegšanas kārtību, ģeoloģiskās informācijas izmantošanas vispārīgo kārtību.

Derīgo izrakteņu ieguves kārtību nosaka *MK noteikumi Nr.779 „Derīgo izrakteņu ieguves kārtība”* (19.09.2006.).

Rūpnieciskais piesārņojums

Likuma „Par piesārņojumu” (15.03.2001.) mērķis ir novērst vai mazināt piesārņojuma dēļ cilvēku veselībai, īpašumam un videi nodarīto kaitējumu, novērst kaitējuma radītās sekas. Likums nosaka prasības, kuras piesārņojuma novēršanas un kontroles jomā jāņem vērā operatoram, un piesārņojuma novēršanas un kontroles kārtību.

Kultūras pieminekļu aizsardzība

Likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” (12.02.1992.) 22. pantā noteikts, ka pirms celtniecības, meliorācijas, ceļu būves, derīgo izrakteņu ieguves un citu saimniecisko darbu uzsākšanas šo darbu veicējam jānodrošina kultūras vērtību apzināšana paredzamo darbu zonā. Fiziskajām un juridiskajām personām, kas saimnieciskās darbības rezultātā atklāj arheoloģiskus vai citus objektus ar kultūrvēsturisku vērtību, par to nekavējoties jāziņo Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai un turpmākie darbi jāpārtrauc.

Mežu aizsardzība

„Meža likums” (17.03.2000.), atbilstoši tā 41. pantam, nosaka, ka meža zemes transformācijai citos zemes lietojuma veidos nepieciešama ikreizēja Valsts meža dienesta atļauja. Atbilstoši 42.panta (1) daļai, ja meža zemi transformē, transformācijas ierosinātāja pienākums ir atlīdzināt zaudējumus valstij par dabiskās meža vides iznīcināšanu. Apsaimniekojot mežu, meža īpašnieka vai tiesiskā valdītāja pienākums ir ievērot vispārējās dabas aizsardzības prasības, lai:

- nodrošinātu meža bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu;
- saglabātu meža spēju pasargāt augsni no erozijas;
- pasargātu virszemes un pazemes ūdeņus no piesārņošanas;
- saglabātu būtiskus kultūras mantojuma elementus mežā.

Meliorācijas sistēmu aizsardzība

MK noteikumi Nr.272 „Meliorācijas sistēmu ekspluatācijas un uzturēšanas noteikumi” (08.04.2004.) nosaka, ka nav pieļaujamas darbības, kuru dēļ tiek bojātas vai iznīcinātas meliorāciju sistēmu būves un ierīces vai traucēts to darbības režīms.

1.3. Citi ar kūdras ieguvi saistītie normatīvie akti

Likums „Par zemes lietošanu un zemes ierīcību” (21.06.1991.). Likuma uzdevums ir aizsargāt zemes lietotāju tiesības un regulēt zemes lietošanas pamatnoteikumus.

Likums nosaka, ka zemes lietotājiem, kuriem zeme piešķirta pastāvīgā lietošanā ar lietošanas tiesību pāreju vai bez lietošanas tiesību pārejas, ir tiesības Latvijas Republikas likumdošanas aktos noteiktajā kārtībā izmantot piešķirtajā zemē esošos vispārizplatītos derīgos izrakteņus, ūdeņus, floru un faunu, kā arī citas derīgās zemes īpašības.

Zemes lietotājiem ir pienākums iegūstot derīgos izrakteņus vai veicot celtniecības vai citus darbus, kas saistīti ar augsnes virskārtas bojāšanu, noņemt auglīgo augsnes slāni un izmantot to zemes rekultivācijai vai tās auglības palielināšanai un uz sava rēķina rekultivēt paša saimnieciskās darbības rezultātā radušos karjerus un citas bojātās platības tādā stāvoklī, lai tās būtu derīgas izmantošanai lauksaimniecībā, mežsaimniecībā vai citām vajadzībām. Zemes rekultivācija izdarāma gada laikā pēc bojātā nogabala izmantošanas pabeigšanas, ja, piešķirot zemi lietošanā, nav noteikts cits termiņš.

MK noteikumi Nr.150 „Darba aizsardzības prasības derīgo izrakteņu ieguvē” (24.02.2006.). Noteikumi nosaka darba aizsardzības prasības darbos, kas saistīti ar derīgo izrakteņu ģeoloģisko meklēšanu, izpēti, ieguvi un sagatavošanu pārdošanai, izņemot derīgo izrakteņu turpmāko apstrādi. Šo noteikumu prasības attiecas uz derīgo izrakteņu (likuma “Par zemes dzīlēm” izpratnē) ieguvi virszemē, zem zemes virsmas un pazemē, kā arī derīgo izrakteņu ieguvi, izmantojot urbuma metodi.

MK noteikumi Nr.82 „Ugunsdrošības noteikumi” (17.02.2004.) nosaka ugunsdrošības prasības, kas fiziskajām un juridiskajām personām jāievēro, lai neatkarīgi no objekta īpašuma formas un atrašanās vietas novērstu un sekmīgi dzēstu ugunsgrēkus, kā arī mazinātu to sekas. Noteikumi nosaka, ka vieta, kur paredzēts glabāt kūdru, jāattīra no degtspējīgiem atkritumiem un augu

paliekām, grunti noplanē un noblietē. Kūdras grēdas nedrīkst izvietot virs siltumu avotiem (tvaika un karsta ūdens cauruļvadi, silta gaisa kanāli). Dažādu veidu gabalkūdru un frēzkūdru krauj atsevišķās grēdās. Kūdras grēdās jākontrolē temperatūra. Ja temperatūra ir sasniegusi 60 °C, sasilušo materiālu izņem un novieto atsevišķi.

Noteikumu 14.pants nosaka:

- strādājot kūdras ieguves laukos, mehāniskos transportlīdzekļus un kūdras ieguves tehniskos līdzekļus ar iekšdedzes dzinējiem aprīko ar dzirksteļu slāpētājiem;
- katru tehnisko līdzekli nodrošina ar ugunsdzēsības aparātu un spaini ar piecus metrus garu virvi iespējamā ugunsgrēka dzēšanai;
- kūdras ieguves vietu apgādā ar ugunsdzēsības tehnikas un inventāra minimumu atbilstoši prasībām;
- kūdras ieguves vietu sadala iecirkņos ar vienu metru platiem grāvjiem, kuru dziļums ir 0,5 metri zem grunts ūdenslīmeņa, bet ne seklāki par 1,5 metriem;
- kūdras ieguves vietā novāc ciršanas atlikumus un kritalas;
- žaģarus un citus ciršanas atlikumus meža ugunsnedrošajā laikposmā dedzina atbilstoši iekārtotās vietās īpaši norīkota darbinieka uzraudzībā un tikai lietainā laikā;
- smēķēšanas vietas ierīko pie kanāliem ar ūdeni vai ūdenskrātuvēm;
- kūdras ieguves un uzglabāšanas vietās saskaņā ar tehnoloģiskā procesa reglamentu organizē kūdras grēdu temperatūras kontroli. Konstatējot kūdras grēdu temperatūras bīstamu paaugstināšanos, veic pasākumus, kas novērš ugunsgrēka izcelšanos.

1.4. Teritorijas plānojumā un citos teritorijas izmantošanas reglamentējošos dokumentos ietvertu prasību analīze

Teritorijas plānošana

Teritorijas plānošanas uzdevumi noteikti „*Teritorijas plānošanas likumā*” (22.05.2002.), tie ir šādi:

- izvērtēt valsts, plānošanas reģionu, rajonu un vietējo pašvaldību teritorijas attīstības potenciālu un noteikt tā izmantošanai nepieciešamās prasības un aprobežojumus;
- radīt labvēlīgus apstākļus uzņēmējdarbības attīstībai un investīciju piesaistei;
- iekļauties kaimiņvalstu un Eiropas Savienības teritorijas plānošanas pasākumos;
- radīt priekšnoteikumus vides kvalitātes un teritorijas racionālas izmantošanas nodrošināšanai, rūpniecisko un vides risku novēršanai;
- garantēt tiesības izmantot un attīstīt nekustamo īpašumu saskaņā ar teritorijas plānojumu;
- veicināt pakalpojumu pieejamību un optimālu transporta sistēmas funkcionēšanu;
- saglabāt dabas un kultūras mantojumu, ainavas un bioloģisko daudzveidību, kā arī paaugstināt kultūrainavas un apdzīvoto vietu kvalitāti.

Teritorijas plānojuma sastāvdaļas, tā izstrādes un sabiedriskās apspriešanas, spēkā stāšanās, grozīšanas, apturēšanas, likumības izvērtēšanas un ievērošanas pārraudzības kārtību vietējās pašvaldības līmenī nosaka *MK noteikumi Nr.883 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi”* (19.10.2004.).

Saskaņā ar spēkā esošajiem Aizkraukles novada domes saistošiem *noteikumiem Nr.4 „Aizkraukles novada teritorijas plānojuma 2004. – 2013. gadam grozījumi”*, kas apstiprināti ar Aizkraukles novada domes 2008.gada 13.marta lēmumu Nr.83, kūdras ieguvei paredzētās teritorijas zemes atļautā (plānotā) izmantošana noteikta kā „purvs un kūdras ieguves vieta”.

2. DABAS LIEGUMA "AIZKRAUKLES PURVS UN MEŽI" DABAS VĒRTĪBU RAKSTUROJUMS

2.1. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – dabas lieguma "Aizkraukles purvs un meži" – ekoloģiskās funkcijas, integritāte, tā izveidošanas un aizsardzības mērķi

Dabas liegums „Aizkraukles purvs un meži” izveidots 1999.gadā; tā kopējā platība 1532 ha. Tas ir augstais purvs ar pārejas un zemā purva elementiem, vietām ļoti klajš, arī ar ciņu, lāmu un ezeriņu kompleksu. Purvā sastopamas vairākas salas ar dažādiem meža tipiem – gāršu, vēri, dumbrāju. Lielākajā purva salā saglabājusies veca liepu gārša mistrojumā ar ošiem. Apkārtējiem mežiem raksturīgi ļoti daudzveidīgi meža augšanas apstākļu tipi, kas mozaīkveidīgi nomaina cits citu. Sastopama liela purvu un meža augšanas apstākļu tipu daudzveidība. Daudz veco mežaudžu. Liegumā ligzdo vairāku retu sugu putni. Sastopamas daudz retu augu un bezmugurkaulnieku sugu (skat. tabulu Nr.2.2.1.).

Dabas liegumam nav izstrādāts dabas aizsardzības plāns un individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. 2008. gadā uzsāktajā Natura 2000 vietu monitoringā dabas liegumā „Aizkraukles purvi un meži” paredzēts veikt monitoringa novērojumus Eiropas nozīmes aizsargājamo biotopu: pārejas purvi un slīkšņas, neskarti augstie purvi, degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās, melnalkšņu staigāji, purvainu meži, jaukti platlapju meži stāvokļa un izplatības novērtējumam.

2.2. Dabas lieguma "Aizkraukles purvs un meži" teritorijā sastopamās īpaši aizsargājamās sugas un biotopi, tai skaitā Eiropas Savienības prioritārās sugas un biotopi.

Tabulās Nr.2.2.1. un Nr.2.2.2. apkopota informācija, kas pieejama Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra (LVĢMC) Vides informatīvajā sistēmā ^[50].

Tabula Nr.2.2.1. Dabas liegumā „Aizkraukles purvs un meži” sastopamās aizsargājamās un retās sugas ^[50]

Nosaukums	Latīn. nosaukums	SG	ES	BK	ĪAS	MIK
Augu sugas						
Laksis, mežloks	<i>Allium ursinum</i> L.	3			+	+
Pēdveida grīslis	<i>Carex rhizina</i> Blytt ex Lindblom	2			+	+
Fuksa dzegužpirkstīte	<i>Dactylorhiza fuchsii</i> (Druce) Soo	4			+	
Stāvlapu dzegužpirkstīte	<i>Dactylorhiza incarnata</i> (L.) Soo	4			+	
Plankumainā dzegužpirkstīte	<i>Dactylorhiza maculata</i> (L.) Soo	4			+	

Nosaukums	Latīn. nosaukums	SG	ES	BK	ĪAS	MIK
Rusova dzegužpirstīte	<i>Dactylorhiza russowii</i> (Klinge) Holu	4			+	+
Sīpoliņu zobainīte	<i>Dentaria bulbifera</i> L.	3			+	+
Slaidā spilve	<i>Eriophorum gracile</i> W.D.J.Koch					
Meža auzene	<i>Festuca altissima</i> All.	3			+	+
Purva sūnene	<i>Hammarbya paludosa</i> (L.) Kuntze	3			+	+
Gada staipekknis	<i>Lycopodium annotinum</i>	4	HD V		+	
Mellenāju kārkls	<i>Salix myrtilloides</i>	3			+	
Sūnu sugas						
Dakšveida mecgērija	<i>Metzgeria furcata</i>	2				
Gludā nekera	<i>Neckera complanata</i>	2			+	
Īssetas nekera	<i>Neckera pennata</i>	2				
Bezmugurkaulnieku sugas						
Marmora rožvabole	<i>Liocola marmorata</i> (F.)	2			+	
Taisnsmutes vārpstīngliemezis	<i>Cochlodina orthostoma</i>	3			+	
Pelēkais vārpstīngliemezis	<i>Bulgarica cana</i> (HELD)	3			+	
Mazais torņgliemezis	<i>Ena obscura</i> (Muller)				+	
Putnu sugas						
Sējas zoss	<i>Anser fabalis</i> (Lath.)		BD II/1	III		
Baltpierses zoss	<i>Anser albifrons</i> (Scop.)		BD II/2;III/2	III		
Zivju ērglis	<i>Pandion haliaetus</i> (L.)	3	BD I	Ann II	+	+
Rubenis, teteris	<i>Tetrao tetrix</i> L.	3	BD I;II/2		+	
Dzērve	<i>Grus grus</i> (L.)	3	BD I	Ann II	+	
Dzeltenais tārtiņš	<i>Pluvialis apricaria</i> (L.)	3	BD I;II/2;III/2		+	
Kuitala	<i>Numenius arquata</i> (L.)	2	BD II/2		+	
Purva tilbīte	<i>Tringa glareola</i> L.		BD I	Ann II	+	
Baltmuguras dzenis	<i>Dendrocopos leucotos</i> ()	3	BD I		+	+
Melnā dzilna	<i>Dryocopus martius</i> (L.)		BD I		+	

SG – aizsardzības kategorija Latvijas Sarkanajā grāmatā

ES – Eiropas Savienības direktīvas

BK – Bernes konvencija

ĪAS – īpaši aizsargājama suga

MIK – dibināmi mikroliegumi

BD – Eiropas Padomes Putnu direktīva

HD – Eiropas Padomes Sugu un biotopu direktīva

Tabula Nr.2.2.2. Dabas liegumā „Aizkraukles purvs un meži” sastopamie biotopi ^[50]

Latviskais nosaukums	Natura 2000 nosaukums	Natura 2000 kods	Prioritāte
Jaukti platlapju meži (dabiski, veci platlapju meži, atbilstoši DMB kritērijiem)	Jaukti platlapju meži	9020	Ir

Latviskais nosaukums	Natura 2000 nosaukums	Natura 2000 kods	Prioritāte
Sūnu (augstie) purvi	Neskarti augstie purvi	7110	Ir
Pārejas purvi	Pārejas purvi un slīkšņas	7140	Nav
Slapjie meži (izņemot Mln un Os, kas veido 9080 un 91F0)	Purvaini meži	91D0	Ir
Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās	Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās	7120	Nav

Dabas liegumam nav izstrādāts dabas aizsardzības plāns un individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi; nav pieejami konkrēti dati par sugu atradņu, biotopu atrašanās vietām.

2.3. Īpaši aizsargājamo sugu un biotopu, tai skaitā, Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu, izplatība kūdras lauku paplašināšanai paredzētajās un tām piegulošajās teritorijās.

2.3.1. Augu sugas un biotopi

Kūdras lauku paplašināšanai paredzētās teritorijas un to potenciālās ietekmes zonas nozīmīgākos biotopus (neskaitot grāvjus, ceļus u.tml.) veido dabisku, mazskartu un ietekmētu augsto purvu un purvainu mežu biotopu komplekss. Veģetācijas struktūru nosaka neskartiem vai mazskartiem augstajiem purviem tipiskās augu sabiedrības, kurās nozīmīga loma ir sfagnu sūnām *Sphagnum fuscum*, *Sph. magellanicum* *Sph. rubellum* u.c. sūnu sugām, sīkkrūmiem – viršiem *Calluna vulgaris*, vistenēm *Empetrum nigrum*, purva vaivariņam *Ledum palustre*, kā arī spilvēm *Eriophorum*, grīšļiem *Carex*. Sīkkrūmu loma būtiski palielinās sausākās un ietekmētākās vietās – uz ciņiem, zem blīvāka priežu apauguma, tuvāk purva malai un meliorācijas grāvju tiešās ietekmes zonās, kur tas kļūst par dominējošo augāju; vietām sīkkrūmu audzes papildina zilenes *Vaccinium uliginosum*. Purva malās un purvu mežainākās daļās izklaidus vai nelielās audzēs sastopamas lācenes *Rubus chamaemorus* un purva dzērvenes *Oxycoccus palustris*. Vietām izteiktas skrajās zemsedzes audzes veido polijlapu andromedu *Andromeda polifolia*, retāk sastopams parasti sekļajās lāmās izplatītais parastais baltmeldrs *Rhynchospora alba* un vēl retāk – purva šeihcērija *Scheuchzeria palustris*. Sūnu segas klājums mazskartajā purvā pārsniedz 50 – 60 %, klājākos apvidos pat 80 %.

Purva apaugumu ar kokiem pamatā veido priede *Pinus sylvestris* ar salīdzinoši nelielu bērzu (purva bērzu *Betula pubescens*) klātbūtni. Vietām purva apaugums ar kokiem palielinās. Mazāk ietekmētajās platībās izplatītas gan purviem raksturīgās „purva priežu” ekomorfās. Savukārt priežu un bērzu intensīvu augšanu grāvju tuvumā labvēlīgi ietekmējusi susināšana, kas ļāvusi kokiem pārsniegt 7 – 8 m augstumu un veidot blīvas audzes (2.3.1. att.).

Purva virsma vērtējama kā salīdzinoši līdzena, ar ūdeni pildītas lāmas sastopamas reti, nav izveidojušies lieli ciņi, atklātāka purva platības mijas vai robežojas ar vidēji līdz slikti

reprezentatīviem purvainiem mežiem (2.3.2. att.). Lielākie lāmu kompleksi saglabājušies izpētes teritorijas Z daļas rietumu stūrī.

2.3.1. attēls. **Koku apaugums grāvju tuvumā**

2.3.2. attēls. **Purvaini meži**

Plašās mazskartu purvu platībās kopējais tajās sastopamo augu sugu sastāvs parasti nav skaitliski liels, bieži, kā tas vērojams arī šeit, sugu sastāvu bagātina dažādas kontaktjoslas, ceļi un to malas. Pievadceļa un ceļa gar grāvi teritorijas vidusdaļā konstatēti vitāli **purva dzeguzenes** *Epipactis palustris* eksemplāri (2.3.3. att.), bet purvu D daļā robežojošajā mežā, netālu no meža malas, konstatēta neliela **gada staipekņa** *Lycopodium annotinum* audze (skat. 5. att. atzinumā Pielikumā Nr.8). Purva dzeguzene ir daudzgadīgs, vidējs (20 – 50 cm) orhideju dzimtas lakstaugš ar ziediem vienpusējā ķekarā; ārējās apziedņa lapas zaļganās, ar violetu nokrāsu. Zied jūlijā un augustā. Suga plaši izplatīta Eirāzijā, neiekļaujot ziemeļu reģionus, Eiropas dienviddaļā aug kalnos. Latvijā sastopama nereti visā valstī, nelielās grupās mitrās, purvainās pļavās, pārmitrās mežu retainēs, purvos un pārpurvotu ūdenstilpju krastos. Dažreiz veido lielas, blīvas grupas. Raksturīga suga augu sabiedrībās zāļu purvos. Suga ierakstīta Baltijas jūras reģiona Sarkanajā grāmatā. Gada staipeknis piemērotos biotopos Latvijā sastopams samērā bieži un to aizsardzības nepieciešamība saistīta ar augu ilgo attīstības periodu un izplūkšanu tā dekoratīvātes dēļ. Izstrādes lauku vidusdaļa ar buferjoslu robežojas ar dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” saudzējamajiem platlapju mežiem (raksturīgas liepas, apses koku stāvā, smaržīgā madara zemsedzē), kas saglabājušies uz lielas purva salas (2.3.4. att.). Par mežu bioloģisko vērtību liecina gan mežaudzes struktūra, gan sugu sastāvs. Acīmredzot topogrāfisku un grunts īpatnību dēļ, platlapju meži no purvu biotopiem norobežojas diezgan strauji, ar raksturīgo niedraino joslu starp purva/meža biotopiem. Pēc AS „Latvijas valsts meži” Vidusdaugavas mežsaimniecības vēstulē un Valsts meža dienesta Sēlijas virsmežniecības vēstulē (skat. Pielikumu Nr.10) sniegtās informācijas, šeit izveidota dabisko mežu biotopu vieta. Ņemot vērā, ka mežu augšanas apstākļus šeit ietekmē gan to atrašanās uz purva salas, gan jau ilgāku laiku blakus esošais meliorācijas grāvis, domājams, ka īstenojot paredzēto darbību (kūdras ieguves lauku paplašināšanu), nav gaidāma būtiska negatīva ietekme uz izdalītajiem DMB.

A/S „Latvijas Valsts meži” Vidusdaugavas mežsaimniecības Jaunjelgavas meža iecirknī izveidota dabisko meža biotopu vieta (~ 200 m tuvākajā zonā atrodas dabisko meža biotopu vieta 582. kvartāla 1., 5., 6. nogabalos „Apšu mežs”; 11. nogabalā „Slapjš melnalkšņu mežs”), kas ~ 420 m garā joslā robežojas ar paredzētās darbības teritoriju A iecirknī (skat. 3.2.1. att. un Pielikumu Nr.10). Atšķirībā no visiem pārējiem biotopiem, kuriem veidojami mikroliegumi, DMB nav iekļauti īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstā MK noteikumos Nr.421 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu”. DMB mikroliegumu izveidošanai izstrādāta īpaša Zemkopības ministrijas instrukcija Nr.7 „Meža biotopu, kuriem izveidojami mikroliegumi, noteikšanas metodika” (09.11.2001.), kas balstīta uz MK noteikumu Nr.45 „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi” 6. punktu. ZM instrukcijā uzskaitīti DMB veidi un noteiktas pazīmes, pēc kurām tie atpazīstami dabā. Tajā aprakstītā metodika ir pamatota uz indikatorsugu, speciālo biotopu sugu, kā arī šīm sugām nepieciešamo struktūras elementu konstatēšanu dabā. Mežaudze atbilst DMB, ja: 1) mežaudzē atrodamas speciālās biotopu sugas; 2) indikatorsugas un meža struktūras elementi liecina par to, ka speciālās biotopu sugas mežaudzē var būt sastopamas. Instrukcijas pielikumā dots indikatorsugu un speciālo biotopu sugu saraksts.

Atšķirībā no dzīvnieku, augu vai sēņu dzīvotnēm un īpaši aizsargājamo biotopu sarakstā uzskaitītajiem biotopiem, kam mikroliegumus var veidot tad, ja tie atbilst noteiktiem kritērijiem, DMB mikroliegumu veidošanu šādi kritēriji neierobežo. Tas nozīmē, ka ikvienas mežaudzes aizsardzībai, kas atbilst DMB, var veidot mikroliegumu. DMB var negatīvi ietekmēt ne tikai cilvēka darbība to iekšienē, bet arī to tuvumā. Uz šo attiecināms MK noteikumu Nr.45 „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi” 29. punkts, kas aizliedz šādas darbības:

- darbības, kas izraisa pazemes ūdeņu, gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu līmeņa maiņu (arī meliorācija);
- būvniecības darbi, ceļu, elektropārvades un citu lineāro komunikāciju ierīkošana, ja tā nav saskaņota ar atbildīgo valsts institūciju;
- darbības, kas izraisa augsnes eroziju;
- derīgo izrakteņu ieguve;
- mežsaimnieciskā darbība, izņemot meža ugunsdrošības pasākumus;
- pārvietošanās ar motorizētiem transportlīdzekļiem mikrolieguma sauszemes un ūdens teritorijā, ja tā nav nepieciešama mikrolieguma apsaimniekošanai;
- tūrisma vai atpūtas objektu ierīkošana, brīvdabas atpūtas un sporta pasākumu organizēšana;
- peldvietu ierīkošana ūdenstilpēs un ūdenstecēs;
- minerālmēslu, pesticīdu un citu ķīmisko vielu lietošana;
- zemju transformācija;
- zivju saimnieciska audzēšana;
- grunts uzbēršana, zemes virskārtas nostumšana.

DMB buferzonas izveidošana Mikroliegumu noteikumos nav paredzēta. Lai gan mikroliegumam blakus esošajiem meža nogabaliem netiek piešķirts normatīvos aktos noteikts aizsardzības statuss, ņemot vērā iespējamo nosusināšanas ietekmes zonu, novadgrāvju ierīkošanu plānots veikt atkāpjoties vismaz 20 m no nomas platības (paredzētās darbības teritorijas) robežas, tādā veidā paredzot šeit buferzonu. Nav paredzama ietekme uz blakus esošajiem zemes īpašumiem, kā arī A/S „Latvijas Valsts meži” Vidusdaugavas Jaunjelgavas meža iecirknī izveidoto dabisko meža biotopu vietu.

2.3.3. attēls. **Purva dzeguzene**

2.3.4. attēls. **DMB meži purva minerālzemēs salā**

Gar robežu ar esošajiem kūdras izstrādes laukiem un grāvjiem susināšanās rezultātā izveidojušās joslas vairāk vai mazāk degradētiem purvu biotopiem (skat. 4. att. atzinumā Pielikumā Nr.8), kuros atklātākās vietās veido viršu un vīstņu ciņi, bet mežainākās – blīvas, salīdzinoši strauji augošu priežu un bērzu audzes. Sfagnu sega šādās vietās ir praktiski izzudusi. Z malās rietumu stūrī uzskatāmi vērojama purva masas nosēšanās par apmēram 0,7 – 1 m. Posmos, kur bērzu apaugums nav kļuvis par dominējošu, šādi biotopi uzskatāmi par vidēji reprezentatīvi atbilstošiem ES īpaši aizsargājamā biotopu veida „Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās” (kods 7120) aprakstam.

Aizkraukles purva veģetācijas struktūra un dzīvotņu kvalitāte atbilst ES Biotopu direktīvā iekļauto īpaši aizsargājamo biotopu veidiem izvirzītajām prasībām (skat. tabulu Nr.2.3.1.).

Tabula Nr.2.3.1. **Aizkraukles purvā un dabas liegumā „Aizkraukles purvs un meži” konstatētie īpaši aizsargājamie biotopu veidi un kūdras izstrādes lauku paplašināšanas potenciālā ietekme uz tiem**

Biotopa veids	Natura 2000 nosaukums (kods)	Kūdras izstrādes ietekmes prognoze
Sūnu (augstie) purvi	Neskarti augstie purvi (7110*)	Tā kā A laukuma ziemeļu daļā, kur šis biotops ir visvairāk izplatīts, kūdras ieguve netiks veikta, tad nelabvēlīga ietekme nav gaidāma.
Pārejas purvi	Pārejas purvi un slīkšņas (7140)	Nelabvēlīga ietekme nav gaidāma
Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās	Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās (7120)	Nelabvēlīga ietekme nav gaidāma, mainīsies šī biotopa teritoriālā izplatība
Jaukti platlapju meži (dabiski, veci platlapju meži, atbilstoši DMB kritērijiem) **	Jaukti platlapju meži (9020*)	Nelabvēlīga ietekme nav gaidāma
Slapjie meži (izņemot Mln un Os, kas veido 9080 un 91F0)	Purvaini meži (91D0*)	Nelabvēlīga ietekme nav gaidāma

* prioritārs biotops

** Latvijā īpaši aizsargājams biotops, iekļauts MK Noteikumos Nr.421 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu”

Atbilstoši eksperta atzinumam, izpētes teritorijā netika konstatētas īpaši aizsargājamās augu sugas. Aizkraukles purvā un dabas liegumā „Aizkraukles purvs un meži” konstatētie īpaši aizsargājamie biotopi, kūdras izstrādes lauku paplašināšanas rezultātā, būtiski netiks ietekmēti (skat. tabulu Nr.2.2.1.).

Kopumā veikti šādi secinājumi:

Apsekojuma laikā kūdras lauku paplašināšanai paredzētajās teritorijās un tām piegulošajās teritorijās konstatēti Eiropas Kopienā īpaši aizsargājami biotopi:

- sūnu (augstie) purvi – vidēji līdz labi reprezentatīvi, nozīmīgākas ir atklātās purvu platības;
- degradēti augstie purvi, kuros noris vai iespējama atjaunošanās – galvenokārt kā 20 – 50 m platas joslas gar meliorācijas grāvjiem (ne visas gar grāvjiem konstatējamās degradētās purvu platības būtu atzīstamas par atbilstošām īpaši aizsargājama biotopa kategorijai);

un augu sugas:

- Purva dzeguzene *Epipactis palustris* – uz stigas/ceļa gar meliorācijas grāvi un gar pievadceļu;
- Gada staipekknis *Lycopodium annotinum* – izstrādes lauku Z malu robežojošā mežā.

Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra (tagad – Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs) sniegusi informāciju par mikroliegumiem un aizsargājamo augu sugu

atradnēm dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” teritorijā un tuvākajā apkārtnē (skat. Pielikumu Nr.11). Konstatētās augu sugu atradnes un tuvākie mikroliegumi neatrodas paredzētās darbības ietekmes zonā.

2.3.2. Putnu sugas

Plānotā kūdras ieguves teritorija un tās apkārtnē ornitoloģiskās izpētes nolūkos apsekota dabā divas reizes. Apsekošana veikta 2009.gada 19.jūnijā laikā no plkst. 06.00 – 10.30 un 2009.gada 8.jūlijā no plkst. 08.00 līdz 12.00 (skat. Pielikumu Nr.9).

Ekspertīzes laikā dabā plānotajās kūdras ieguves platībās nav konstatētas Latvijas un Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās putnu sugas (iekļautas Putnu direktīvas¹ 1.pielikumā), tātad tādas sugas, kurām jāpiemēro īpaši dzīvotņu aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu to izdzīvošanu un vairošanos to izplatības areālā. Īpaši aizsargājamās putnu sugas Mazais ērglis *Aquila pomarina* un Zivjērglis *Pandion haliaetus* novēroti īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” teritorijā.

Atzinuma sagatavošanai papildus izvērtēti arī vēsturiskie dati no Latvijas ligzdojošo putnu atlanta uzskatēm laika periodā no 2000.gada līdz 2004.gadam.

~ 4,3 km attālumā uz R no plānotajiem kūdras ieguves laukiem atrodas viens mikroliegums (Nr. 1845) melnajam stārķim *Ciconia nigra* (skat. Pielikumu Nr.11), ~ 2,5 km attālumā uz R purva centrālajā daļā atrodas apdzīvota zivjērgļa ligzda. Uz dabas lieguma A robežas atrodas speciāli zivjērglim izveidota mākslīgā ligzdvieta (iepriekš zivjērglis šajā vietā ligzdojis). Ligzdvieta atrodas 700 m uz Z no plānotajiem kūdras ieguves laukiem. Ap šo ligzdvietu paredzēts veidot mikroliegumu; plānotie kūdras ieguves lauki atradīsies ~ 200 m no mikrolieguma robežas.

Atbilstoši eksperta atzinumam secināts, ka plānotā kūdras ieguves lauku paplašināšana neietekmēs iepriekš minēto putnu sugu ligzdošanas un barošanās sekmes; plānotā darbība neatstās būtisku ietekmi uz Latvijas kopējo reto un īpaši aizsargājamo putnu sugu daudzveidību un skaitu, kas ligzdo un barojas pārejas un zemajos purvos.

¹ EK Padomes direktīva 79/4009/EEK (Putnu direktīva)

3. ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

3.1. Kūdras lauku paplašināšanai paredzētās un tām piegulošās teritorijas, teritoriju pašreizējā izmantošana; kūdras lauku paplašināšanai paredzēto teritoriju izvietojums; piebraukšanas iespējas kūdras ieguves laukiem

(Kūdras lauku paplašināšanai paredzēto un tām piegulošo teritoriju apraksts, teritoriju pašreizējā izmantošana; kūdras lauku paplašināšanai paredzēto teritoriju izvietojums attiecībā pret īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, tuvākajām dzīvojamām un sabiedriskām ēkām, norādot attālumus līdz tām; piebraukšanas iespēju kūdras ieguves laukiem raksturojums; iegūtās produkcijas transportēšanas maršruti, to izvietojums attiecībā pret īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, nepieciešamie ceļu uzlabošanas/būvniecības darbi.)

3.1.1. Kūdras lauku paplašināšanai paredzēto un tām piegulošo teritoriju apraksts, teritoriju pašreizējā izmantošana

Kūdras ieguves lauku paplašināšanai paredzēta teritorija Aizkraukles purva kūdras atradnes teritorijā Aizkraukles novadā, 88,05 ha platībā, zemes īpašumā „Aizkraukles kūdras purvs” (kadastra Nr. 3244 001 0016). Kūdras lauku paplašināšana paredzēta divos iecirkņos – A iecirknī ar platību 40,1 ha un B iecirknī ar platību 47,95 ha. Kūdras ieguves A iecirknis ~ 630 m garā posmā robežojas ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas liegumu „Aizkraukles purvs un meži”. Iecirkņa pārējā teritorija atrodas ~ 45 līdz 280 m attālumā no dabas lieguma robežas. B iecirknis atrodas ~ 80 līdz 130 m attālumā no dabas lieguma robežas. Kūdras lauku paplašināšanai paredzētā teritorija atrodas Aizkraukles purva – augstā tipa (sūnu) purva teritorijā; kūdras ieguve pašreiz tiek veikta purva atradnes A daļā. Zemes īpašuma īpašnieks ir A/S „Latvijas valsts meži”. SIA „Kūdras enerģija” noslēgusi Zemes nomas līgumu Nr.47 ar VAS „Latvijas valsts meži” par zemes ar kopējo platību 814,57 ha nomu. Zemes iznomāšanas mērķis ir kūdras ieguve (skat. Pielikumu Nr.5). Potenciālās kūdras ieguvei paredzētās teritorijas A daļā robežojas ar teritoriju, kur jau tiek veikta kūdras izstrāde. Pārējo teritoriju ieskauj mežs – kūdras ieguves lauku paplašināšanai paredzētās teritorijas robežojas ar A/S „Latvijas Valsts meži” zemi (kadastra Nr. 3244 001 0014, 3244 001 0019); daļa zemju iekļaujas dabas liegumā „Aizkraukles purvs un meži”. Dabas lieguma teritorijā ir spēkā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

Saskaņā ar spēkā esošajiem Aizkraukles novada domes saistošiem noteikumiem Nr.4 „Aizkraukles novada teritorijas plānojuma 2004. – 2013. gadam grozījumi”, kas apstiprināti ar Aizkraukles novada domes 2008.gada 13.marta lēmumu Nr.83, kūdras ieguvei paredzētās teritorijas zemes atļautā (plānotā) izmantošana noteikta kā „purvs un kūdras ieguves vieta”. Paredzētās darbības teritorijas noteiktais zemes lietošanas veids – purvs (zeme ar pārmitrām, vāji aerētām kūdras augsnēm, kurās koku augstums konkrētajā vietā nevar sasniegt vairāk par septiņiem metriem un zemsedzē dominē dažādu grīšļu un sfagnu dzimtu sugas). Saimnieciskā darbība paredzētās darbības teritorijā pašreiz netiek veikta.

3.1.2. Kūdras lauku paplašināšanai paredzēto teritoriju izvietojums attiecībā pret īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, tuvākajām dzīvojamām un sabiedriskām ēkām, norādot attālums līdz tām

Kūdras lauku paplašināšana paredzēta divos iecirkņos – A iecirknī ar platību 40,1 ha un B iecirknī ar platību 47,95 ha. Kūdras ieguves A iecirknis ~ 630 m garā posmā robežojas ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas liegumu „Aizkraukles purvs un meži”. Iecirkņa pārējā teritorija atrodas ~ 45 līdz 280 m attālumā no dabas lieguma robežas. B iecirknis atrodas ~ 80 līdz 130 m attālumā no dabas lieguma robežas. Jāatzīmē, ka arī esošie kūdras ieguves lauki ZR daļā un vidusdaļā atrodas ~ 80 m attālumā no dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” teritorijas.

Kūdras ieguves lauku paplašināšanai paredzētās teritorijas tuvumā nav noteikti mikroliegumi īpaši aizsargājamo sugu aizsardzībai.

A/S „Latvijas Valsts meži” Vidusdaugavas mežsaimniecības Jaunjelgavas meža iecirknī izveidota dabisko meža biotopu vieta (~ 200 m tuvākajā zonā atrodas dabisko meža biotopu vieta 582. kvartāla 1., 5., 6. nogabalos „Apšu mežs”; 11. nogabalā „Slapjš melnalkšņu mežs”), kas ~ 420 m garā joslā robežojas ar paredzētās darbības teritoriju A iecirknī (skat. 3.2.1. att. un Pielikumu Nr.10).

Paredzētās darbības teritorijām piegulošās teritorijas nav blīvi apdzīvotas. Tuvākās dzīvojamās mājas D daļā no izpētes teritorijas ir „Denavas” ~ 780 m attālumā, „Magones”, „Ceplukalni”, „Vanadžiņi” ~ 1,1 km attālumā, „Aizelkšņi” ~ 1,4 km attālumā.

Kūdras ieguvei paredzētās teritorijas tuvumā nav citu nozīmīgu objektu.

3.1.3. Piebraukšanas iespēju kūdras ieguves laukiem raksturojums; iegūtās produkcijas transportēšanas maršruti, to izvietojums attiecībā pret īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, nepieciešamie ceļu uzlabošanas/būvniecības darbi

Kūdras ieguves laukos iegūto produkciju paredzēts izvest ar traktortehniku līdz purva malai, kur veic tās tiešu pārkraušanu kūdras izvešanas mašīnās, vai ražošanas bāzei, kur veic gan kūdras pārkraušanu, gan iepakošanu. Esošajos kūdras ieguves laukos ir izbūvēts dzelzsbetona plātņu ceļš, kas šķērso visu licences laukuma teritoriju (skat. 3.2.1. att.). Tā kā tiek plānota esošo lauku paplašināšana, tad jauno lauku izvietojums būs cieši saistīts ar esošajiem laukiem, to novadgrāvjiem un tehnoloģiskajiem pagaidu un pastāvīgajiem ceļiem, kas ir jau izbūvēti. Jaunie tehnoloģiskie ceļi pieslēgsies jau esošajiem ceļiem, pa kuriem tiek veikta kūdras izvešana (par tehnoloģiskajiem ceļiem nosacīti sauc traktoru kustības maršrutus pa lauku, pa kuriem pārsvarā pārvietojas kūdras ieguves un transporta tehnika no laukiem uz ražošanas bāzi). Transporta vajadzībām ieguves laukos pamatā izmantos traktorus. Pa maršrutiem, kur kustība notiek intensīvāk, no segšņiem, zariem, kārtīm, celmiem un kūdras izveido klātni, kas pacelta ap 0,5 m virs lauku virsas, līdz ar to tā ir sausāka, ar lielāku nestspēju. Tehnoloģiskos pagaidu ceļus nepieciešamības gadījumā var pastiprināt ar dzelzsbetona plātnēm.

Piebraukšanas iespējas kūdras laukiem, kuros pašreiz notiek ieguve, novērtējamas kā labas.

No kūdras pārkraušanas punkta paredzēta turpmāka iegūtā materiāla transportēšana ar autotransporta palīdzību. Kūdras transportēšanas maršruti būs līdzšinējie, t.i.:

- (1) pa pievedceļu līdz reģionālajam autoceļam P80 Tīnūži – Koknese, kas pēc ~ 8 km pieslēdzas Valsts galvenajam autoceļam A6 Rīga – Daugavpils – Krāslava – Baltkrievijas robeža (Paternieki). Transportēšanas maršruts virzās cauri Austrumu un Atradzes ciemiem Kokneses pagastā. Transportēšanas maršruts neskar dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” teritoriju.
- (2) pa pašvaldības autoceļu, kas pievienojas esošo kūdras ieguves lauku D daļā. Transportēšanas maršrutam tuvākās dzīvojamās mājas ir „Denavas”, „Magones”, „Cepļukalni”, „Asnu Smēde”, „Stepiņi” Aizkraukles pagastā. Transportēšanas maršruts neskar dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” teritoriju.

Kūdras transportēšanas maršruti un to izvietojums attiecībā pret īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un dzīvojamām mājām redzams 3.2.1. attēlā. Kūdras izvešana notiek darba dienās, laikā no plkst. 8⁰⁰ – 17⁰⁰. Plānotā satiksmes intensitāte ir 5 – 9 autotransporta reisi dienā. Pa pirmo transportēšanas maršrutu (1) tiek transportēta lielākā daļa kūdras – vairāk kā 95 %. Otro transportēšanas maršrutu (2) izmanto retos gadījumos, tikai labvēlīgos laika apstākļos. Pavasara atkušņa laikā un arī rudenī šis autoceļš kūdras transportēšanai netiek izmantots, jo ceļa segai pārmitrinoties, samazinās tās nestspēja. Arī līdz šim pa minētajiem autoceļiem veikta kūdras transportēšana ar tādu pašu intensitāti. Kūdras transportēšanai nav būtiskas ietekmes uz ceļu stāvokli un iedzīvotājiem; satiksmes drošība nav apdraudēta.

Autoceļš P80 un minētais pašvaldības autoceļš ir ar grants segumu. Autoceļi ir labā stāvoklī. Likums „Par autoceļiem” nosaka, ka valsts autoceļu pārvaldīšana, uzturēšana, projektēšana, renovācija, rekonstrukcija un būvniecība tiek finansēta no valsts līdzekļiem. Valsts autoceļu uzturēšanas, projektēšanas, renovācijas, rekonstrukcijas un būvniecības finansēšanai var izmantot arī privātos līdzekļus. Valsts autoceļu pārvaldīšanu, uzturēšanu, projektēšanu un renovāciju finansē no valsts pamatbudžetā valsts autoceļu fonda programmai piešķirtajiem līdzekļiem. Par valsts un pašvaldību līdzekļiem izbūvētie autoceļi lietojami bez maksas, ja transportlīdzekļa vai tā sastāva izmēri, faktiskā masa vai ass slodze nepārsniedz normatīvajos aktos noteiktos lielumus.

3.2. Uzskatāms ieguvei paredzēto teritoriju un tām piegulošo teritoriju atspoguļojums atbilstoša mēroga kartē

Ieguvei paredzēto teritoriju un tām piegulošo teritoriju atspoguļojums sniegts 3.2.1. attēlā.

3.2.1. attēls. **Izpētes teritorijas novietojuma un kūdras transportēšanas maršrutu karte**

3.3. Apkārtnes ainaviskais nozīmīgums

Teritorijas ainaviskais izvērtējums balstās uz teritorijas izpēti dabā un kartogrāfiskā materiāla analīzi. Kartogrāfiskai analīzei izmantotas dažāda mēroga kartes un aerofotouzņēmumi.

Izpētes teritorijas ainavas raksturu nosaka tās veidošanās apstākļi attīstoties augstajam purvam, kurš izveidojies gan pārpurvojoties minerālgruntij, gan arī aizaugot seklām ūdenstilpēm, kuras izveidojušās nelielos reljefa pazeminājumos. Vairāki šādi pazeminājumi, kas savulaik bijuši sekli baseini, aizaugot devuši sākumu Aizkraukles purvam pirms vairāk nekā 6000 – 7000 gadu. Purvam pakāpeniski attīstoties, ūdensšķirtņu rajonā kūdra ir ne tikai aizpildījusi ieplakas, bet arī izveidojusies uz zemajām smilšainajām teritorijām starp tām, tādējādi mūsdienās veidojot plašu augstā purva masīvu.

Izpētes teritorija atrodas salīdzinoši mazapdzīvotā teritorijā uz dienvidiem no autoceļa P80 Tīnūži – Koknese. Apskatāmā teritorija austrumos robežojas ar ekspluatācijā esošiem kūdras ieguves laukiem, bet no rietumiem un ziemeļiem to ietver īpaši aizsargājamā dabas teritorija (Natura 2000) „Aizkraukles purvs un meži”, kurai raksturīga augstā purva ainava ar pārejas un zemā purva elementiem. Purva ieplakas sarežģītā uzbūve nosaka to, ka arī mūsdienās purva ainavā ir vērojamas izteiktas atšķirības. Purvā ir vairākas minerālzemes salas, uz kurām izveidojusies salīdzinoši slēgta dažādu meža tipu – gāršas, vēra, dumbbrāja – ainava. Lielākajā purva salā slēgtu ainavu veido liepu gārša mistrojumā ar ošiem. Apkārtējo mežu ainavas raksturu nosaka daudzveidīgi meža augšanas apstākļi, kā rezultātā izveidojusies mozaīkveida ainava, kurā dažādas ainavas nomaina cita citu. Atklātas purvu ainavas nomaina meža ainavas, kuras savā starpā arī ir atšķirīgas.

Izpētes teritorijas austrumos skatāma atklāta, plaša industriāla kūdras ieguves lauku ainava, kurā dominē lineārie ainavas elementi, tādi kā kartu grāvji un pievedceļi.

Izpētes teritorijas un tās apkārtnes vispārējā ainaviskā situācija attēlota 3.3.5.attēlā.

Izpētes teritorija, kurā paredzēts izveidot jaunus kūdras ieguves laukus, sastāv no divām daļām – A iecirkņa Z daļā un B iecirkņa D daļā.

Izvērtējot teritorijas ainavisko nozīmīgumu, ņemti vērā divi galvenie aspekti:

- 1) teritorijas ainavas ārējās ietekmes;
- 2) teritorijas ainavas iekšējās struktūras raksturojums.

Izpētes rezultātā konstatēts, ka izpētes teritorijas ainavas ārējās ietekmes ir nelielas, it sevišķi izpētes teritorijas ziemeļu daļai, kurai ir raksturīga atklāta augstā purva ainava ar tipisku augstā purva veģetāciju ar nelielām, skraji augošām priedītēm un raksturīgu ciņu – lāmu un grēdu – slīkšņu reljefu. Tā kā šī teritorija nav sasniedzama skatam ne no apdzīvotām vietām, ne no ceļiem un tā robežojas ar atklāto esošo kūdras lauku ainavu, tad tās ārējā ietekme gan pašreizējā stāvoklī, gan arī vēlāk, kad tur norisināsies kūdras ieguves darbi, sagaidāma minimāla.

Atšķirīgi šī lauka ainavas nozīmīgums vērtējams skatoties no ziemeļiem un rietumiem, kur tas robežojas ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju „Aizkraukles purvs un meži”. Sevišķi nozīmīga ir teritorijas ziemeļu daļas atklātā augstā purva ainava ar akačiem un lāmām (skat. 3.3.1. att.), grēdu – slīkšņu reljefu un augstajam purvam raksturīgo veģetāciju (skat. 3.3.2. att.). Šīs ainavas

ir īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ainavas turpinājums. Veicot kūdras ieguves darbus šai plānotajā, nelielajā teritorijā, samazināsies atklātas augstā purva ainavas izplatība. Taču ņemot vērā, ka šī paplašināšanai plānotā lauka teritorija ir neliela, tiks zaudēta ļoti neliela augstā purva ainavas daļa.

3.3.1. attēls. **Atklāta augstā purva ainava ar lāmām un apvērstiem kūdras slāņiem** izpētes teritorijas Z daļā (A iecirknis)

3.3.2. attēls. **Slīkšņu – grēdu reljefs** izpētes teritorijas Z daļā (A iecirknis)

Lielāka ārējā ietekme sagaidāma kūdras ieguves lauku paplašināšanai paredzētā B iecirkņa Z daļā, kur pašreiz vērojama purvaina atklāta augstā purva ainava ar atsevišķiem koku puduriem vai nelieliem meža ainavas fragmentiem (skat. 3.3.3. att.), kas ainavu kopumā padara mozaīkveidīgāku salīdzinājumā ar plānotajiem laukiem ziemeļu un dienvidu daļā. Kūdras ieguvei paredzētās teritorijas ainavas iekšējo struktūru pašreiz veido atklātu augstā purva ainavu mija ar purvaina meža un meža ainavām. Taču vērtējot šīs ainavas nozīmīgumu, jāatzīmē, ka tā kopumā ir nedaudz mazāk nozīmīga salīdzinājumā ar unikālo atklāto augstā purva ainavu.

3.3.3. attēls. **Augstā purva ainava** izpētes teritorijas D daļā (B iecirknis)

3.3.4. attēls. **Lineāri ainavas elementi** izpētes teritorijas vidusdaļā

Kopumā plānoto lauku teritorijas ziemeļdaļā un dienviddaļā dominē dabiskā augstā purva ainava, kurā vērojama gan cilvēka darbības ietekme, bet vidusdaļā vērojamas purvainu mežu un mežu ainavas, kuru veidošanos ir ietekmējuši gan dabiskie faktori, piemēram, minerālgrunts salas, gan arī cilvēku darbība, tai skaitā izraktie meliorācijas grāvji (skat. 3.3.4. att.), kas ienes lineārus elementus ainavu telpā.

Analizējot izpētes laikā iegūto informāciju, ņemot vērā kūdras lauku atrašanās vietu, pieejamību, vizuālo un emocionālo iespaidu, var secināt, ka paplašināšanai paredzēto lauku ainavas kopumā ir maznozīmīgas, un kūdras ieguves rezultātā vērtīgu ainavu platības samazināsies minimāli.

3.3.5. attēls. **Zemes lietojuma un ainavu karte**

3.4. Ieguvei paredzēto teritoriju sagatavošanas darbi; noņemtās zemsedzes izvietojums teritorijā; transformējamā zemes platība

MK noteikumi Nr.779 „Derīgo izrakteņu ieguves kārtība” nosaka derīgo izrakteņu ieguves kārtību. Kūdras ieguve nav paredzēta lauksaimniecības vai meža zemēs – kūdras ieguves darbi paredzēti uz zemes, kurai noteikts lietošanas mērķis „Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas”, zemes transformācijas atļauja nav nepieciešama. Ūdens resursu lietošanas atļauja nav nepieciešama – MK noteikumi Nr.736 „Noteikumi par ūdens resursu lietošanas atļauju nosaka, ka atļauja nepieciešama „ūdens ievadīšanai, lai paaugstinātu pazemes ūdeņu līmeni (arī lai mākslīgi papildinātu pazemes ūdeņu krājumus), kā arī ūdens novadīšanai vai atsūkņēšanai, lai pazeminātu pazemes ūdeņu līmeni (arī lai pazeminātu ūdens līmeni derīgo izrakteņu ieguves vietās), izņemot zemes nosusināšanu, kā arī divpusējas darbības meliorācijas un apūdeņošanas sistēmu darbību”.

Pirms kūdras ieguves uzsākšanas jāveic šādu dokumentu sagatavošana:

- 1) Kūdras ieguves lauku sagatavošanas un nosusināšanas tehniskā projekta izstrāde;

Projekta izstrāde jāveic atbilstoši MK noteikumiem Nr.1018 „Meliorācijas sistēmu un hidrotehnisko būvju būvniecības kārtība” (19.12.2006.). Būvdarbu apjoms un būvvietas saskaņošana jāveic ar Lauku atbalsta dienesta teritoriālo struktūrvienību.

- 2) Kūdras ieguves projekta izstrāde;

Kūdras ieguves projekta izstrādi veic atbilstoši MK noteikumiem Nr.779 „Derīgo izrakteņu ieguves kārtība” (19.09.2006.). Kūdras ieguves projekts ietver vispārīgo sadaļu, kur aprakstīta atradnes ģeoloģiskā uzbūve, hidroloģiskie, hidroģeoloģiskie un inženierģeoloģiskie apstākļi, derīgo izrakteņu kvalitāte un informācija par derīgo izrakteņu krājumiem. Projektā tiek aprakstīta ieguves vietas sagatavošana ekspluatācijai, kas ietver koku un krūmu ciršanu, segkārtas noņemšanas secību, novietošanu, uzglabāšanu un izmantošanu; ieguves darbiem nepieciešamo būvju iespējamo novietojumu; ieguves vietas sagatavošanas plānu, kur grafiski attēloti nepieciešamie darbi ieguves vietas sagatavošanai ekspluatācijai. Ieguves vietas ekspluatācijas apraksts ietver atradnes izstrādes sistēmas izvēli un tās pamatojumu; ekspluatācijas zudumu un rūpnieciski iegūstamo derīgo izrakteņu krājumu raksturojumu; derīgo izrakteņu ieguves paņēmieni aprakstu, norādot izmantojamo tehniku un iekārtu veidus, kā arī ceļus, elektrolīnijas un citus aspektus; iegūto derīgo izrakteņu iekraušanu, transportēšanu un novietošanu pagaidu uzglabāšanas vietās; izstrādes nogāžu aprakstu, ko vizualizē griezumos, kur parāda nepieciešamās atkāpes, nogāžu slīpumus, augstuma atzīmes un citus raksturīgos parametrus. Projektā iekļauj arī speciālās prasības, kur ietver: pazemes ūdeņu monitoringa tīkla izveidi, nepieciešamo monitoringa urbumu skaitu un to konstrukciju, kā arī novērojumu biežumu un ķīmiskā sastāva rādītājus; ūdeņu novadīšanas shēmu un to apjomu. Kūdras ieguvei sagatavo atsevišķu meliorācijas sistēmas projektu. Projekts ietver rekultivācijas pasākumu aprakstu, darba aizsardzības un ugunsdrošības pasākumu aprakstu. Atbilstoši MK noteikumiem Nr.779 "Derīgo izrakteņu ieguves kārtība" šo kūdras ieguves projektu saskaņošanai iesniedz Valsts SIA „Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”.

3) Kūdras ieguves vietas sagatavošana:

- par ieguves darbu norisi un iegūto derīgo izrakteņu apjoma vai daudzuma uzskaiti atbildīgo darbinieku noteikšana;
- ieguves vietas robežu nospraušana – kūdras ieguves gadījumā, par ieguves vietas robežām uzskata novadgrāvjus. Robežas apvidū nosprauž tikai tad, ja ieguves vietas robežas nesakrīt ar izveidoto novadgrāvju sistēmu;
- ēku un būvju, meliorācijas sistēmu un pievedceļu projektēšana un nodošana ekspluatācijā saskaņā ar minēto objektu būvniecību regulējošajiem normatīvajiem aktiem;
- pazemes ūdeņu monitoringa urbumu tīkla izveides nodrošināšana, ja tas ir paredzēts projektā.

Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra (tagad – Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs) SIA „Kūdras enerģija” ir izsniegusi derīgo izrakteņu atradnes pasi un zemes dzīļu izmantošanas licenci Nr. 8/77 derīgo izrakteņu ieguvei Aizkraukles purva kūdras atradnē (skat. pielikumus Nr.2, Nr.3). Sakarā ar to, ka plānotā darbība paredzēta atradnes teritorijā, kas neietilpst licences laukuma robežas teritorijā, atbilstoši MK noteikumiem Nr.280 „Zemes dzīļu izmantošanas licenču un bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauju izsniegšanas un ģeoloģiskās informācijas izmantošanas vispārīgā kārtība” (24.04.2007.) SIA „Kūdras enerģija” jāpieprasa licencē noteiktā laukuma palielināšana. Ja licences adresāts ir izpildījis vides aizsardzību regulējošo normatīvo aktu un atļaujas vai licences nosacījumu prasības, viņš drīkst pieprasīt, lai atļaujā vai licencē noteiktais laukums tiktu palielināts vai samazināts. Šajā gadījumā SIA „Kūdras enerģija” jāiesniedz Valsts vides dienestā iesniegums un darba programma licences laukumā pēc tā paplašināšanas vai samazināšanas, un līguma, kas noslēgts ar zemes īpašnieku par zemes dzīļu izmantošanu, kopija.

Paredzamā kūdras ieguves darbu secība ir sekojoša:

- 1) apauguma novākšana, izciršana;
- 2) pirmreizējā nosusināšana;
- 3) novadgrāvju un kartu grāvju rakšana;
- 4) kūdras bērtņu joslas un ceļu pamatnes nosusināšana;
- 5) pievedceļu izbūve purvā;
- 6) ugunsdrošības pasākumu nodrošināšana;
- 7) kartu caurteku ierīkošana;
- 8) lauku planēšana un profilēšana;
- 9) pēc profilēšanas palikušo celmu, koku un citu augu atlieku novākšana;
- 10) ūdeni novadošā tīkla apsekošana un aizplūstošo vietu pārtīrīšana;
- 11) kūdras ieguve.

Pamatdarbi ir lauku nosusināšana ar detālo grāvju (kartu grāvju) tīklu ik pa 20 m un lauku virsas sagatavošana. Detālais grāvju tīkls tiks ievadīts pastāvošajos savācējgrāvjos. Sagatavošanas darbi tiks veikti pakāpeniski pa kārtām. Vispirms tiek izraktas līdz 1 m dziļas tranšējas, kuras

padziļina ne ātrāk kā pēc 3 mēnešiem, rakšanu turpina līdz sasniegts projektētais dziļums un notikusi purva virsas sēšanās. Lauku virsas sagatavošanas darbi sastāv no purva priedīšu un krūmu novākšanas, zemsedzes novākšanas, ko izmanto traktoru kustības ceļu nostiprināšanai, purva virsas attīrīšanas no virszemes celmiem, kartu profilēšanas, kartu caurteku iebūves.

3.5. Ieguvei paredzēto un tām piegulošo teritoriju hidroloģisko un hidroģeoloģisko apstākļu raksturojums. Teritorijas dabīgās drenāžas un meliorācijas sistēmu raksturojums

Aizkraukles purvs ir Aizkraukles novada lielākais purvs; tā platība 2618 ha. Lielāko tā daļu jeb 2430 ha aizņem augstā tipa purvs, bet atlikušo daļu zemā tipa purva nogabali. Purvs ir slapjš, ar klaju akačainu vidusdaļu. Minerālzemes saliņas ir apaugušas ar pundurpriedītēm un bērziņiem.

Paredzētās darbības teritorija ir meliorēta – teritoriju šķērso novadgrāvji. Kūdras ieguves lauku paplašināšanai plānotās platības iekļaujas sākotnējā kūdras ieguves projekta shēmā (Aizkraukles purva kūdras rūpnieciskās ieguves projektēšanas darbi uzsākti 1964.gadā), uz kuras pamata sagatavoti sākotnējie kūdras ieguves lauki, tādēļ galvenie ūdens savācējgrāvji izrakti ~ 1 km attālumā vēl aiz kūdras ieguvei paredzētās platības, t.sk. dabas lieguma teritorijā. Ūdens no esošajiem kūdras ieguves laukiem tiek novadīts Atradzes upē un Maizītes upē.

Atradzes upē tiek novadīti ūdeņi no esošajiem kūdras ieguves laukiem. Atradzes upe ir Pērses upes pieteka.

Maizītes upē tiek novadīta daļa ūdens no esošajiem kūdras ieguves laukiem, tajā paredzēts novadīt ūdeņus no kūdras paplašināšanai paredzētajām teritorijām. Maizīte ir upe Skrīveru un Aizkraukles novados, kas satekot kopā ar Braslu, veido Dīvajū. Upe sākas mežu masīvā pie Aizkraukles purva, bet lejtecē tek pa dziļu (līdz 20 m) gleznainu gravu. Pēdējos 3 km upes kritums ir lielāks par 30 m. Lielākā pieteka ir Pulksteņupīte. Upe tek cauri Skrīveriem paralēli tās galvenajai Daugavas ielai, to šķērso autoceļš P32 un Rīgas – Daugavpils dzelzceļš.

Esošie nosusināšanas grāvji, ūdenstilpes un ūdensteces attēlotas 3.9.1. attēlā.

Hidroģeoloģiskos apstākļus izpētes un tai piegulošajā teritorijā galvenokārt nosaka tās ģeoloģiskā uzbūve, teritorijas atrašanās vieta, klimatiskie apstākļi, cilvēku saimnieciskās darbības kopums. Gruntsūdeņu ieguluma dziļumu un plūsmas īpatnības izpētes teritorijā nosaka vairāki faktori :

- 1) nokrišņu daudzums un evapotranspirācijas lielums, to sezonālās izmaiņas – tas šajā teritorijā ir galvenais gruntsūdeņu barošanās avots;
- 2) apkārtējās un pašas teritorijas virszemes ūdensteces (upītes, grāvji) – purva gruntsūdeņu atslodzes un drenāžas vietas;
- 3) reljefs.

Teritorijā gruntsūdens veidojas galvenokārt atmosfēras nokrišņu infiltrācijas rezultātā – nokrišņi praktiski atjauno gruntsūdens horizontu, ūdens krājumus, ietekmē to stāvokli un plūsmas intensitāti. Gruntsūdeņu plūsma ir lamināra – tā ir virzīta no purva centrālās daļas uz tā malām. Gruntsūdeņu barošanos purvā nodrošina tikai atmosfēras nokrišņi. Gruntsūdeņu atslodze notiek apkārtējās ūdenstecēs.

Maksimālo līmeņu laikā (rudens maksimums) gruntsūdeņu līmeņi atrodas praktiski pie, vai pat virs zemes (kūdras) virsas. Saliņu gadījumā tas var būt līdz apmērām metra dziļumam (reljefa un apkārtējās drenāžas dēļ). Dabiskās līmeņu svārstības arī ir piesaistītas nokrišņu daudzumam, taču tās ir salīdzinoši nelielas, līdz 0,5 m.

3.6. Objekta ugunsdrošībai nepieciešamie pasākumi: ugunsdrošības joslas un to uzturēšana, ugunsdzēsībai nepieciešamie ūdens krājumi un to ieguves avoti, nepieciešamā ugunsdzēsības tehnika un inventārs

Kūdras ugunsbīstamību raksturo spēja aizdegties no jebkura, tostarp arī mazjaudīga uzliesmošanas avota (berzes radītais siltums, mehāniska rakstura dzirkstele u.tml.). Objektā paredzēti ugunsdrošības pasākumi, kurus nosaka pastāvošās ugunsdrošības normas.

Purva teritorijā kūdras ieguves lauki tiek norobežoti ar ūdens novadgrāvjiem. Sagatavojot kūdras ieguvei paredzētās teritorijas, tiks projektēti, izrakti un iekārtoti ūdens ņemšanas baseini un to piebraucamie ceļi atbilstoši spēkā esošajiem normatīviem par ugunsdrošības prasībām kūdras ieguves laukos. Ugunsdzēsībai nepieciešamie ūdenskrājumi un to ieguves avotu skaits un izvietojums atbilstoši normatīviem tiks noteikts kūdras ieguves projektā. Pie ūdens ņemšanas vietām paredzēts izveidot piebraucamos ceļus; tiks uzstādīta norāde par ūdens ņemšanas vietu.

Visa kūdras ieguvei paredzētā tehnika ir aprīkota ar dzirksteļu slāpētājiem, ugunsdzēsamajiem aparātiem. Uz katru tehnisko līdzekli nodrošināts ugunsdzēsības aparāts un spainis ar 5 m garu virvi iespējamā ugunsgrēka dzēšanai. Kūdras ieguves vieta apgādāta ar ugunsdzēsības tehnikas un inventāru atbilstoši prasībām.

Kūdras ieguves teritorijas robežās izveidotas ugunsdrošības atstarpes, visā ugunsdrošības atstarpē tiks izcirsti koki un novākti ciršanas atlikumi un kritālas. Patreiz noteikumi nenosaka konkrētu nepieciešamās ugunsdrošības joslas platumu; tās platums saskaņojams ar vietējo ugunsdzēsības un glābšanas dienestu un zemes īpašnieku. Ugunsdrošības atstarpēs netiek nokrauta iegūtā kūdra un kokmateriāli.

Vieta, kur paredzēts glabāt kūdru, tiks attīrīta no degtspējīgiem atkritumiem un augu paliekām, grunts noplanēta un noblietēta. Kūdras grēdas netiek izvietotas virs siltumu avotiem.

Kūdras grēdas maksimālais izmērs nedrīkst pārsniegt 100 × 50 × 20 m, ugunsdrošības attālums starp grēdām nedrīkst būt mazāks par 8 m. Ugunsdrošības attālums no grēdām līdz ēkām un būvēm nedrīkst būt mazāks par 8 m, kā arī ne mazāks par grēdas augstumu. Pie grēdām gar to garākajām malām tiek nodrošinātas piebrauktuves vismaz no divām pusēm.

Smēķēšanas vietas tiks ierīkotas speciāli pie kanāliem ar ūdeni vai ūdenskrātuvēm.

Ugunsnedrošajā periodā tiek organizētas dežūras un citi pasākumi.

SIA „Kūdras enerģija” ir izstrādāta Ugunsdrošības instrukcija, kas ietver arī rīcības plānu ugunsgrēka gadījumam kūdras purvā. Rīcības plāns nosaka secību uzņēmuma darbiniekiem ugunsgrēka gadījumā.

Ugunsgrēka gadījumā nekavējoties tiks ziņots Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam, kā arī Valsts meža dienestam; nekavējoties tiks veikta objektā nodarbināto un tieši apdraudētās apkārtējās teritorijas iedzīvotāju informēšana.

Atbildīgie darbinieki pirms Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta vienības ierašanās ugunsgrēka vietā uzņemas ugunsgrēka dzēšanas vispārējo vadību un organizē ugunsgrēka dzēšanas darbus atbilstoši izstrādātajai ugunsdzēsības instrukcijai, iesaistot strādājošos un izmantojot ugunsdzēsības inventārus un līdzekļus. Pēc Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta vienības ierašanās ugunsgrēka vietā, darbinieki rīkosies saskaņā ar norādījumiem.

3.7. Pamatinformācija par derīgā izrakteņa atradni, akceptētie derīgā izrakteņa krājumi, kategorija, iegulas raksturojums

Aizkraukles purva kūdras atradne Latvijas kūdras fondā iekļauta ar Nr. 2261, bet datu bāzē „Kūdra” ar Nr. 16821.

Aizkraukles (Aklā) purva kūdras atradnes detalizētās izpētes rezultātā konstatēts, ka purva platība „nulles” robežās ir 2510 ha. Atradnes rūpnieciskā platība ir 2237 ha. Aizkraukles purvu pārsvarā veido augstā tipa iegula ar pārejas un zemā purva tipa iecirkņiem (skat. tabulu Nr.3.7.1.). Neapgūtā purva rietumu daļa iekļauta īpaši aizsargājamā dabas teritorijā (Natura 2000) dabas liegumā „Aizkraukles purvs un meži”.

Tabula Nr.3.7.1. Aizkraukles purva tipu rūpnieciski izmantojamās platības

Purva tips	Rūpnieciski izmantojamā platība, ha
Augstā tipa purvs	2097,87
Pārejas tipa purvs	37,20
Zemā tipa purvs	101,93

Lielākais konstatētais kūdras slāņa biezums sasniedz 6,5 m, bet vidējais aprēķināts 4,4 m. Kopējie kūdras krājumi atradnē ir 77,6 milj. m³, rūpnieciski izmantojamie – 43,4 milj. m³.

Pēc 2003.gadā veiktās kūdras ieguves lauku inventarizācijas datiem un veiktajiem detālajiem pētījumiem, kūdras krājumi aprēķināti 689,1 ha platībā, kas ierīkoti augstā tipa purva daļā. Aprēķinātie kūdras krājumi klasificēti atbilstoši A kategorijai. Kūdras krājumu atlikums parādīts tabulā Nr.3.7.2.

Tabula Nr.3.7.2. Kūdras krājumi esošajos kūdras ieguves laukos ²

Krājumi	Platība, ha	Krājumu apjoms	
		tūkst. m ³	tūkst. t (W=40%)
Kopējie kūdras krājumi	689,1	21216,4	3105,8
<i>tajā skaitā:</i>			
mazsadalījusies kūdra		12914,1	1652,8
vidēji un labi sadalījusies kūdra		8302,3	1453,0

² Derīgo izrakteņu atradnes pase

Purvs ir veidojies gan aizaugot seklām ūdenstilpēm purva ieplakas pazeminājumos, jo vietām zem kūdras ir sastopams sapropelis, gan arī pārpurvojoties minerālgruntij uz ieplakas pacēlumiem. Augšējie kūdras slāņi līdz apmēram 3 m dziļumam pārsvarā ir maz sadalījušies, jo sadalīšanās pakāpe nepārsniedz 20 %. Dziļāk sadalīšanās pakāpe palielinās līdz 21 – 35 %. Atsevišķās vietās konstatēti slāņi ar sadalīšanās pakāpi lielāku par 35 % (piemēram, 38 % 3.urbumā 6,0 – 6,5 m dziļumā). Kopumā Aizkraukles purva iegulas var raksturot kā maz un vidēji sadalījušās augstā purva tipa sūnu un zāļu – sūnu iegulas ^[46] ar mazu celmainību (< 0,5 %). Purva ieplakā izpētes teritorijā zem organogēno nogulumu slāņiem iegulī gaišpelēks smilšmāls ^[46].

Atradnes kūdras ieguves paplašināšanai paredzētos laukus galvenokārt veido klāja, slapja, akačaina teritorija, kurā galvenie veģetācijas pārstāvji ir sfagni, taču plaši sastopamas arī dzērvenes, spilves, rasenes, vaivariņi, zīlenes un purva priedītes. Paplašināšanai paredzēto lauku ziemeļu iecirknis atrodas Aizkraukles purva centrālajā daļā, kur ir izveidojies viens no purva kupoliem, kas paceļas apmēram 5 m virs apkārtējās teritorijas un sasniedz 93,2 m virs jūras līmeņa.

Aptuveni 25 % purva platības apaugusi ar kokiem un krūmiem, bet purva apkaimē ir plaši mežu masīvi, kuros ir dažādi augšanas apstākļi, kas arī nosaka meža tipu daudzveidību purvā un tā apkārtnē. Purvā ir vairākas salas ar dažādiem meža tiptiem – gāršu, vēri un dumbraļu. Dažas minerālzemes saliņas apaugušas ar priedītēm un bērziņiem.

Kūdras ieguves lauku paplašināšanai tika veikta ģeoloģiskā izpēte 85,48 ha platībā. Atbilstoši izpētes tīklam un saskaņā ar MK noteikumu Nr.779 „Derīgo izrakteņu ieguves kārtība” (19.09.2006.) 38. punktu, aprēķinātie kūdras krājumi klasificējami atbilstoši A kategorijai. Izpētes gaitā noteikts, ka kūdras iegulu veido augstā, pārejas un zemā tipa kūdra (skat. tabulu Nr.3.7.3.).

Tabula Nr.3.7.3. **Kūdras krājumi kūdras ieguves paplašināšanai paredzētajos laukos**

Krājumi	Platība, ha	Krājumu apjoms	
		tūkst. m ³	tūkst. t (W=40%)
Augstā tipa purva kūdra			
kopējie kūdras krājumi	58,13	3066,6	265,3
<i>tajā skaitā:</i>			
mazsadalījusies kūdra		1716,3	144,4
vidēji un labi sadalījusies		1350,3	120,9
Pārejas tipa purva kūdra			
kopējie kūdras krājumi	2,42	129,7	12,8
<i>tajā skaitā:</i>			
mazsadalījusies kūdra		97,5	9,0
vidēji un labi sadalījusies		32,2	3,8
Zemā tipa purva kūdra			
kopējie kūdras krājumi	24,93	364,0	30,9
<i>tajā skaitā:</i>			
vidēji un labi sadalījusies		364,0	30,9
Kopējie A kategorijas kūdras krājumi			
kopējie kūdras krājumi	85,48	3560,3	309,0
<i>tajā skaitā:</i>			
mazsadalījusies kūdra		2177,8	184,3
vidēji un labi sadalījusies		1382,5	124,7

Kūdras ieguves paplašināšanai paredzētajos laukos augšējos slāņos līdz 2,5 – 3,0 m dziļumam dominē augstā tipa purva kūdra, ko galvenokārt pārstāv mazsadalījusies (12 – 19 %) sūnu kūdra ar zemu pelnu saturu, kas nepārsniedz 1,9 %, bet mitrums ir 94 – 96 % robežās. Vidēja sadalīšanās pakāpe konstatēta zāļu – sūnu kūdrai, kura iegul dziļāk par 2 – 2,5 m un tai ir raksturīga arī lielāka (26 – 31 %) pelnainība. Lielāka pelnainība ir raksturīga pārejas tipa purvu kūdrai (5,3 – 8,9 %) un zemā tipa purva kūdrai (4,9 %). Ziemeļu iecirknī purva ieplakā apakšējo kūdras slāni veido zemā tipa purva koku – sūnu kūdra, bet dienvidu iecirknī pārejas tipa purva koku – zāļu vai zāļu – sūnu kūdra, kā arī piketa Nr.7 vietā konstatēts sapropelis.

Aizkraukles purva 1462,42 ha platībā izpētes dati nav saglabājušies un kūdras krājumi klasificējami kā prognozētie resursi un tie ir 58497,0 tūkst. m³ vai 7371,0 tūkst. t. (W = 40 %).

Akceptētie krājumi derīgo izrakteņu atradnē Aizkraukles purvs redzami tabulā Nr.3.7.4.

Tabula Nr.3.7.4. Akceptētie kūdras krājumi kūdras atradnē Aizkraukles (Aklais) purvs ³

Krājumi	Platība, ha	Krājumu apjoms	
		tūkst. m ³	tūkst. t (W=40%)
Augstā tipa purva kūdra			
kopējie kūdras krājumi <i>tajā skaitā:</i> mazsadalījusies kūdra vidēji un labi sadalījusies	747,23	23028,8 13376,2 9652,6	3210,57 1636,67 1573,90
Pārejas tipa purva kūdra			
kopējie kūdras krājumi <i>tajā skaitā:</i> mazsadalījusies kūdra vidēji un labi sadalījusies	2,42	129,7 97,5 32,2	12,8 9,0 3,8
Zemā tipa purva kūdra			
kopējie kūdras krājumi <i>tajā skaitā:</i> vidēji un labi sadalījusies	24,93	364,0 364,0	30,9 30,9
Kopējie A kategorijas kūdras krājumi			
kopējie kūdras krājumi <i>tajā skaitā:</i> mazsadalījusies kūdra vidēji un labi sadalījusies	774,58	23522,5 13837,7 9684,8	3254,27 1676,57 1577,70

3.8. Paredzētās darbības iespējamo alternatīvu raksturojums un izvēlētā varianta pamatojums. Plānotie kūdras ieguves apjomi un ieguves laika grafiks

SIA „Kūdras enerģija” kūdras Aizkraukles purva kūdras atradnē iegūst arī pašreiz. Kūdras lauku paplašināšana paredzēta divos iecirkņos – A iecirknī ar platību 40,1 ha un B iecirknī ar platību 47,95 ha. Kūdras ieguves A iecirknis ~ 630 m garā posmā robežojas ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas liegumu „Aizkraukles purvs un meži”. Iecirkņa pārējā teritorija atrodas ~

³ Derīgo izrakteņu atradnes pase

45 līdz 280 m attālumā no dabas lieguma robežas. B iecirknis atrodas ~ 80 līdz 130 m attālumā no dabas lieguma robežas.

Kā alternatīvas paredzētajā darbībā ietekmes uz vidi aspektā apskatītas iespējamās kūdras ieguves tehnoloģijas: (1) kūdras ieguve ar frēzēšanas paņēmienu (frēzkūdras ieguve); (2) kūdras ieguve ar griešanas paņēmienu (grieztās kūdras – gabalkūdras ieguve).

Kūdras griešana tiek veikta pie kūdras mitruma ~ 91 – 92 % (kartu grāvju dziļums ~ 1,4 m), savukārt frēzkūdras ieguve – kad kūdras dabīgais mitrums pēc lauku nosusināšanas nepārsniedz ~ 82 – 84 % (kartu grāvju dziļums ~ 1,8 m). Grieztās kūdras ieguvē nav nepieciešama lauku nosusināšana līdz noteiktam kūdras mitruma līmenim.

Grieztās kūdras ieguvē, salīdzinot ar frēzkūdras ieguvi, nav paredzamas putekļu emisijas.

Frēzkūdras ieguvē 1 cikla periodā tiek veikta lauku frēzēšana, irdināšana, vālošana, savākšana un bērtņošana – katra no šīm tehnoloģiskajām darbībām tiek veikta izmantojot piemērotu tehniku. Tehnika nepārtraukti, cikliski pārvietojas pa visu kūdras ieguvei paredzēto platību; kūdras ieguves procesā vienlaicīgi tiek ietverta plaša teritorija. Grieztās kūdras ieguves tehnoloģija ietver tādas darbības kā lauku profilēšana, kūdras griešana un kūdras pārkraušana. Kūdras griešanas laikā tehnika lēni pārvietojas gar kartu grāvja malu. Salīdzinot šīs tehnoloģijas, grieztās kūdras ieguvē tiek izmantota tehnika, kuras tehnoloģiskā darbība, darbības trokšņa līmenis, ir ievērojami zemāks.

Frēzkūdras ieguve saistīta ar paaugstinātu ugunsbīstamību salīdzinājumā ar grieztās kūdras ieguvi.

Ietekmes uz vidi aspektā viennozīmīgi labāka ir 2. alternatīva – kūdras ieguve ar griešanas paņēmienu, kas ir mazāku iespējamo ietekmi radoša gan novērtējot gaisa kvalitātes izmaiņas, gan trokšņa izplatību. SIA „Kūdras enerģija” savas darbības laikā kūdras purvā ir uzsākusi grieztās kūdras ieguvi, kas beigusies neveiksmīgi. Kūdra Aizkraukles purva atradnē ir ar irdenu un neizturīgu struktūru, kūdras klucīši jūk, zaudē formu. Līdz ar to veiksmīgai ražošanas darbībai šī tehnoloģija Aizkraukles purva kūdras atradnē nav izmantojama. Tādēļ kūdras ieguvē tiek izmantota un arī paredzēts izmantot frēzkūdras ieguves tehnoloģiju.

Kā iespējamās alternatīvos risinājumus ietekmes uz vidi aspektā iespējams salīdzināt arī iespējamās kūdras ieguves platības alternatīvas: (1) ievērojot likumdošanā noteiktos aprobežojumus, ierīkojot nosusināšanas grāvjus pa nomas platības (paredzētās darbības teritorijas) robežu, vai (2) grāvju ierīkošanu veicot ievērojot nosusināšanas ietekmes zonu atbilstoši eksperta novērtējumam, lai nosusināšanas ietekme neskartu dabisko meža biotopu atrašanās vietas paredzētās darbības vietas pierobežā, dabas liegumu „Aizkraukles purvs un meži” u.c. dabas vērtības.

Paredzams, ka 1.alternatīvas gadījumā, neievērojot iespējamo nosusināšanas ietekmes zonu un paredzot kūdras ieguvi visā atradnes teritorijā, nosusināšanas ietekme skars noteikto dabisko meža biotopu zonu, kā sekas būtu apstākļu, kas labvēlīgi ietekmē sugu un veicina optimālu tās populāciju izplatību, maiņa šajā teritorijā.

Ietekmes uz vidi aspektā viennozīmīgi atzīstama ir 2. alternatīva – grāvju ierīkošana, ņemot vērā iespējamo ietekmi uz blakus esošajām teritorijām, dabas liegumu „Aizkraukles purvs un meži”, t.sk. dabisko meža biotopu zonu, kā arī ekspertu viedokļus vides un dabas aizsardzības jautājumos, lai arī, izstrādājot kūdru visā nomas platības (paredzētās darbības) teritorijā,

ekonomiskie ieguvumi gan uzņēmējam, gan arī pašvaldībai būtu lielāki (paredzami lielāki kūdras ieguves apjomi).

Nemot vērā visu iepriekš minēto, SIA „Kūdras enerģija” paredzētā darbība ir plānota ņemot vērā iespējamās ietekmes uz vidi – paredzot iespējamo lauku nosusināšanas ietekmi uz blakus esošajām teritorijām, kā arī izvērtējot iespējamās tehnoloģiskās risinājumus.

Kūdras ieguves lauku sagatavošanas darbus paplašinātās teritorijas laukos paredzēts uzsākt 2010.gadā. Atkarībā no projektēšanas darbu gaitas, iespējamās korekcijas un nelielas izmaiņas attiecībā uz darbu uzsākšanas laiku. Kūdras ieguves ilgumu un apjomu zināmā mērā nosaka kūdras žūšanas apstākļi un citi priekšnoteikumi, tādēļ tie tiks koriģēti darba gaitā. Plānotais kūdras ieguves apjoms ~ 40 000 m³ gadā. Frēzkūdras ieguvī paredzēts veikt no maija vidus līdz oktobrim, darba laikā no plkst. 10⁰⁰ – 21⁰⁰, darba dienās, arī sestdienās un svētdienās. Kūdras izvešana paredzēta visu gadu, darba dienās, darba laikā no plkst. 8⁰⁰ – 17⁰⁰. Kūdras izvešana no kūdras laukiem tiek veikta ar traktortehniku līdz pārkraušanas laukumam ārpus atradnes teritorijas, kur tā tiek sakrauta bērtnēs. Kūdras tālāka pārkraušana tiek organizēta automašīnās, kas veic tālāku kūdras transportēšanu.

3.9. Paredzētās darbības iespējamo limitējošo faktoru analīze

Veicot kūdras ieguves lauku paplašināšanas limitējošo faktoru analīzi, īpaša vērība pievērsta faktoriem, kas ļautu konstatēt iespējamās ierobežojošās nosacījumus kūdras ieguvei vai ar to saistītās infrastruktūras objektu izbūvei. Viens no paredzētās darbības limitējošiem faktoriem ir dažāda veida aizsargjoslas. Kūdras ieguves A iecirknis ~ 630 m garā posmā robežojas ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas liegumu „Aizkraukles purvs un meži”. Iecirkņa pārējā teritorija atrodas ~ 45 līdz 280 m attālumā no dabas lieguma robežas. B iecirknis atrodas ~ 80 līdz 130 m attālumā no dabas lieguma robežas.

3.9.1. Aizsargjoslas

Limitējošie faktori ir saistīti ar izpētes teritorijā un tās apkārtnē esošo objektu aizsargjoslām, kuru uzdevums ir aizsargāt dažāda veida (gan dabiskus, gan mākslīgus) objektus no nevēlamas ārējās iedarbības, nodrošināt to ekspluatāciju un drošību vai pasargāt vidi un cilvēku no kāda objekta kaitīgās ietekmes. Izpētes teritorijā atrodas sekojoši objekti, kuriem saskaņā ar Aizsargjoslu likumu ir noteiktas aizsargjoslas (skat. 3.9.1. att.).

- Aizsargjoslas ap meliorācijas būvēm un ierīcēm

Aizsargjoslas ap meliorācijas būvēm un ierīcēm tiek noteiktas, lai nodrošinātu meliorācijas būvju un ierīču ekspluatāciju un drošību. Atbilstoši Aizkraukles novada teritorijas plānojumam, aizsargjosla gar ūdensnotekām (regulētām, kods 010401, vai ierīkotām, kods 010402) tiek noteikta 10 m platumā no ūdensnotekas kortes. Realizējot paredzēto darbību tiks veikta kūdras ieguves lauku sagatavošanas un nosusināšanas tehniskā projekta izstrāde. Projekta izstrāde jāveic atbilstoši MK noteikumiem Nr.1018 „Meliorācijas sistēmu un hidrotehnisko būvju

būvniecības kārtība" (19.12.2006.). Būvdarbu apjoms un būvvietas saskaņošana jāveic ar Lauku atbalsta dienesta teritoriālo struktūrvienību. Nav paredzētas darbības, kas minētas kā aprobežojumi aizsargjoslās ap meliorācijas būvēm un ierīcēm.

- Aizsargjoslas ap purviem

Aizsargjoslas ap purviem tiek noteiktas, lai saglabātu bioloģisko daudzveidību un stabilizētu mitruma režīmu meža un purvu saskares (pārejas) zonā. Minimālie aizsargjoslu platumi ap purviem tiek noteikti: 10 līdz 100 hektārus lielām platībām – 20 metru josla; par 100 hektāriem lielākām platībām — 50 metru josla meža augšanas apstākļu tipos uz sausām, nosusinātām, slapjām minerālaugsnēm un nosusinātām kūdras augsnēm un vismaz 100 metru josla meža augšanas apstākļu tipos uz slapjām kūdras augsnēm. Atbilstoši Aizkraukles novada teritorijas plānojumam, Aizkraukles purvam noteikta 100 m aizsargjosla (skat. 3.9.1. att.).

Aprobežojumus aizsargjoslās ap purviem kā mitrzemēm nosaka likums „Meža likums” un tam pakārtotie MK noteikumi Nr.189 "Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā", kas nosaka, ka aizsargājamās zonās gar mitrzemēm aizliegta kailcirte.

Pamatojoties uz noteikto aizsargjoslu aprobežojumiem, paredzētās darbības teritorijas daļā, kas ietilpst Aizkraukles purva aizsargjoslā, derīgo izrakteņu ieguve nav veicama.

Citas likumā „Aizsargjoslu likums” (05.02.1997.) noteiktās aizsargjoslas neskar paredzētās darbības teritoriju.

3.9.1. attēls. **Esošie un paredzētie nosusināšanas grāvji un aizsargjoslas izpētes teritorijā**

3.9.2. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” teritorijā ir spēkā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (MK noteikumi Nr.415 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”). Noteikumi nosaka īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību, tajā skaitā pieļaujamos un aizliegtos darbības veidus aizsargājamās teritorijās, kā arī aizsargājamo teritoriju apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu un tās lietošanas un izveidošanas kārtību. Noteikumi nenosaka pieļaujamos un aizliegtos darbības veidus ārpus aizsargājamām teritorijām.

Paredzētās darbības limitējošais faktors ir iespējama ietekme uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju. Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” nosaka, ka paredzēto darbību atļauj veikt, ja tā negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem.

SIA „Kūdras enerģija” neparedz saimniecisko vai cita veida darbību dabas lieguma teritorijā. Kūdras ieguve plānota tā, lai nosusināšanas ietekmes zona neskartu lieguma teritoriju. Ņemot vērā to, ka Aizkraukles purvam noteikta 100 m aizsargjosla, paredzētās darbības teritorijas daļā, kas ietilpst Aizkraukles purva aizsargjoslā, derīgo izrakteņu ieguve nav veicama. Līdz ar to aizsargjosla kalpo kā papildus buferzona dabas liegumā esošo dabas vērtību aizsardzībai.

Ūdens novadīšanai tiks izmantota esošā meliorācijas sistēma – ierīkotie novadgrāvji, kas turpinās dabas lieguma teritorijā, ietekot Maizītes upē, kā tas notiek arī pašreizējā kūdras ieguves situācijā. Ūdeņi novadgrāvjos kūdras lauku iekšienē raksturīgi purvu ūdeņiem, kas iztek no purva, līdz ar to ūdeņu speciāla attīrīšana nav nepieciešama. Suspendēto vielu (kūdras daļiņu) izgulsnēšanai no novadītajiem ūdeņiem tiks ierīkoti nosēdbaseini. Nosēdbaseini tiks ierīkoti vietās un ar tādiem izmēriem, kādi tiks noteikti kūdras ieguves lauku nosusināšanas un sagatavošanas tehniskajā projektā un kūdras ieguves projektā.

3.9.3. Īpaši aizsargājamās sugas un biotopi

Nav paredzama plānotās darbības ietekme uz īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem, uz dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” teritoriju, kas ietver īpaši aizsargājamo savvaļas augu, putnu sugu dzīvotnes un īpaši aizsargājamus biotopus.

Atbilstoši ekspertu atzinumiem, apsekojuma laikā kūdras lauku paplašināšanai paredzētajās teritorijās un tām piegulošajās teritorijās konstatēti Eiropas Kopienā īpaši aizsargājami biotopi: sūnu (augstie) purvi, kas atbilst vidēji līdz labi reprezentatīviem; degradēti augstie purvi, kuros noris vai iespējama atjaunošanās (galvenokārt kā 20 – 50 m platas joslas gar meliorācijas grāvjiem). Konstatētas arī augu sugas: purva dzeguzene *Epipactis palustris* – uz stigas/ceļa gar meliorācijas grāvi un gar pievadceļu; gada staipeknis *Lycopodium annotinum* – ar izstrādes lauku Z malu robežojošā mežā. Atbilstoši eksperta atzinumam, paredzētās darbības rezultātā netiks ievērojami samazinātas Latvijas vai Eiropas kontekstā būtiski nozīmīgas purvu biotopu kompleksu platības; netiek apdraudētas reģionāli vai valstiski nozīmīgas īpaši aizsargājamo augu sugu atradnes.

Putnu sugu skaits un sugu daudzveidība plānotajos kūdras ieguves laukos ir neliela. Īpaši aizsargājamās putnu sugas uzskaites laikā nav konstatētas, tādēļ nav paredzama būtiska ietekme uz putnu sugu daudzveidību Latvijā. Kopumā no plānotās darbības nav paredzēta nelabvēlīga ietekme uz savvaļas putnu populāciju, t.sk. aizsargājamām putnu sugām.

Paredzētās darbības teritorija robežojas ar A/S „Latvijas Valsts meži” Vidusdaugavas mežsaimniecības Jaunjelgavas meža iecirknī esošo dabisko meža biotopu vietu (582. kvartāla 1., 6., 5., 11. nogabalos), kas ~ 420 m garā joslā robežojas ar paredzētās darbības teritoriju A iecirknī. DMB buferzonas izveidošana MK noteikumos Nr.45 „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi” nav paredzēta. Lai gan dabiskajiem meža biotopiem blakus esošajiem meža nogabaliem netiek piešķirts normatīvos aktos noteikts aizsardzības statuss, ņemot vērā iespējamo nosusināšanas ietekmes zonu, novadgrāvju ierīkošanu plānots veikt atkāpjoties 20 m no paredzētās darbības teritorijas robežas, tādā veidā paredzot šeit buferzonu.

Veicot paredzēto darbību tiks nodrošināti apstākļi, kas nelabvēlīgi neietekmē paredzētās darbības piegulošajās teritorijās esošās īpaši aizsargājamās sugas un biotopus, netiks apdraudēta optimāla to populāciju izplatība un īpatņu skaits populācijās, lai suga ilgstoši nodrošinātu savu eksistenci kā raksturīgā biotopa dzīvotspējīga sastāvdaļa. Īpaši aizsargājamo sugu un biotopu labvēlīgas aizsardzības nodrošināšanai to dzīvotnēs var noteikt mikroliegumus atbilstoši mikroliegumu izveidošanas kārtībai.

4. PAREDZĒTĀS DARBĪBAS IESPĒJAMĀ IETEKME UZ DABAS LIEGUMA "AIZKRAUKLES PURVS UN MEŽI" EKOLOĢISKAJĀM FUNKCIJĀM, INTEGRITĀTI, TĀ IZVEIDOŠANAS UN AIZSARDZĪBAS MĒRĶIEM

4.1. Galvenie paredzētās darbības īstenošanas iespējamo ietekmju veidi un apjomi, ieverot tiešo, netiešo un sekundāro ietekmi

4.1.1. Iespējamās izmaiņas zemsedzes struktūrā

Plānotās darbības rezultātā paredzama pilnīga zemsedzes degradēšana, jo tā tiks norakta. Paredzētās darbības teritorijā nav sastopamas saimnieciski vai bioloģiski vērtīgas sugas. Paredzētās darbības teritorijas platība nav liela, kā arī tā ir jau esošo plašu kūdras ieguves lauku neliela paplašināšana, tāpēc uz apkārtējo meža ekosistēmu nav paredzama būtiska ietekme, ja atradnes izstrādes procesā netiks būtiski bojāta apkārtējās teritorijas mežaudze. Nedaudz lielāka ietekme, ~ 20 m platā joslā, būs uz izpētes teritorijai ziemeļos piegulošās atklāta augstā purva ekosistēmu.

4.1.2. Prognoze par iespējamo ietekmi uz apkārtnes ainavas daudzveidību un tās elementiem

Prognozējot iespējamo ietekmi uz vidi, kūdras lauku paplašināšanas rezultātā tika izmantota vizuālās prognozēšanas metodika, izdalot plānotās darbības vizuālās ietekmes zonu un skatu punktus, no kuriem pavērsies atklāti skati gan uz kūdras laukiem to ieguves procesā, gan arī pēc lauku slēgšanas.

Vērtējot paredzētās darbības iespējamo ietekmi uz ainavu daudzveidību, skatoties uz darbības teritoriju no ārpuses, var secināt, ka paredzētās darbības teritoriju iekļauj meža teritorijas un jau esošie kūdras ieguves lauki. Esošos un plānotos kūdras ieguves laukus norobežo vairāk kā 40 m plata kokaudžu josla un meža teritorijas, kas sedz skatu uz kūdras ieguves vietu no tuvākajām apdzīvotajām vietām.

Plānotā kūdras ieguves lauku paplašināšana būtiski nemainīs ainavas daudzveidību un tās elementu kopumu – plānotie kūdras ieguves lauki (grāvji, tehnoloģiskie ceļi) vizuāli saplūds ar esošajiem kūdras ieguves laukiem, ar kuriem tie robežojas. Var secināt, ka izmaiņām nebūs būtiskas ietekmes.

4.1.3. Iespējamās hidroloģisko un hidroģeoloģisko (pazemes ūdens plūsma un līmeņi) apstākļu izmaiņas un to dinamika saistībā ar ieguvei paredzēto lauku nosusināšanu, esošo novadgrāvju tīrīšanu un padziļināšanu

Aizkraukles purva kūdras rūpnieciskās ieguves projektēšanas darbi uzsākti 1964.gadā, uz kuru pamata sagatavoti sākotnējie kūdras ieguves lauki. Lai palielinātu kūdras ieguves jaudu, Ļeņingradas kūdras uzņēmumu projektēšanas institūts 1974.gadā veica papildus projektēšanas darbus purva R daļā 212 ha platībā. Šos darbus turpināja 1982., 1983.gadā, sastādot tehnisko projektu; projektā paredzēja palielināt ugunsdzēsības ūdenskrātuves tilpumu, ūdeni padodot nepieciešamības gadījumā ar sūkņu palīdzību. Šie darbi tika realizēti ar nelielām izmaiņām. Tika paredzēta arī Maizītes upes regulēšana 4 km garumā, lai teritorijas nosusināšanu varētu veikt dabīgās noteces ceļā.

Kūdras ieguves lauku paplašināšanai plānotās platības iekļaujas sākotnējā projekta shēmā. Tādēļ galvenie ūdens savācējgrāvji izrakti 1 km attālumā vēl aiz kūdras ieguvei paredzētās platības – dabas lieguma teritorijā. Sagatavotās platības atrodas uz ūdensšķirtnes, tādēļ sateces baseina robeža ir nosacīta, jo grāvju dibena atzīmes centrālajā daļā maz atšķiras, un ūdeni ar grāvju padziļināšanu var novadīt kā uz Maizītes upes tā Pērses upes pietekas baseinu.

Atbilstoši eksperta atzinumam (skat. pielikumu Nr.7), ņemot vērā, ka savācējgrāvji jau ierīkoti (izņemot Z daļā), to tīrīšana, kartu grāvju izrakšana maz ietekmēs dabas lieguma platību.

Grunts raksturošanai jau sākotnēji ierīkots biezs ģeoloģisko urbumu tīkls, tā projektējamā daļā ir 15 urbumi, griezumi uzzīmēti virzienā no A uz R pa savācējgrāvju trasēm. Kopumā zem kūdras ir smilšmāls, virs kura vietām ir mālsmilts. Filtrācijas koeficients noteikts 0,04 m/dnn, bet minerālgruntī 0,03 m/dnn. Depresijas līknes lielumi attiecīgi 0,05 un 0,03. Tā kā veikti ūdenskrātuves un ugunsdrošības grāvju ūdens zuduma aprēķini, tad tajos noteikts, ka no ugunsdzēsības grāvja 1 tekošā metra zudumi iztvaikošanā 0,6 m³/sezonā, bet no filtrācijas 0,9 m³/sezonā. 2008.gadā veiktās izpētes laikā ierīkoti 4 urbumi, kuros zem kūdras noteikts smilšmāls ar filtrācijas koeficientiem: 1. urbumā 0,77 m/dnn, 2. urbumā 0,002 m/dnn, 3. urbumā 0,054 m/dnn, 4. urbumā 0,045 m/dnn^[46].

Kūdras ieguves lauku paplašināšanai paredzētās teritorijas vidusdaļā ir sekla, līdz ar to ekspluatācijas laiks ir mazs. Nozīmīgākās ir platības Z un D daļā. Ņemot vērā, ka kūdras ieguves paplašināšanai paredzētie lauki ir relatīvi nelieli, nosusināšanai tiks izmantoti esošie grāvji, tos pēc iespējas apvienojot kūdras lauku robežās, ūdeņus ievadot Maizītes upē vai uz A pusi esošajos novadgrāvjos.

Detālo grāvju attālumus augstā tipa purvā saskaņā ar projektēšanas normām noteikti 20 m, nodrošinot nosusināšanas normu 0,7 m; tas nozīmē, ka to nosusināšanas ietekme nav lielāka par 15 m. Lielākā ietekme iespējama no savācējgrāvjiem, kas novietoti paralēli dabas lieguma robežai un ir iedziļināti minerālgruntī, bet jāatzīmē, ka šādi grāvji nav nepieciešami – netiks projektēti un rakti. Pēc ģeoloģiskajiem griezumiem redzams, ka zem kūdras pārsvarā ir smilšmāls ar depresijas virsmas pjezometrisko slīpumu 0,05 un mazu filtrācijas koeficientu. Atbilstoši eksperta atzinumam, iedziļinoties minerālgruntī 1,4 m, nosusināšanas ietekmes zona ir 40 – 50 m.

Apskatot savācējgrāvju ģeoloģiskos griezumus, var secināt, ka minerālpamatnes kritums ir pārsvarā uz dabas lieguma pusi, kas ir labvēlīgi no hidroģeoloģijas viedokļa. Raksturojot

hidroloģiskos apstākļus, izveidotais transportēšanas ceļš esošajos kūdras ieguves laukos Z – D virzienā, nosacīti ir ūdensšķirtne, no kuras virsūdeņi ~ 300 ha platībā R virzienā tek uz Maizītes upi. Noteces un caurteču lielumi ir tieši proporcionāli nokrišņu daudzumam, kuri nonāk grāvjos pamatā pa virszemi, mazāk filtrējoties pa kūdras slāni. Kūdras ieguves lauku rezultātā ūdeņi ātrāk nonāk novadgrāvjos un līdz ar to arī upē.

Atbilstoši eksperta atzinumam (skat. pielikumu Nr.7), apskatot iespējamo lauku nosusināšanas ietekmi uz lieguma teritoriju pa to perimetru, var izdarīt šādus secinājumus (raksturošanai izmantoti zemes robežu plāna punkti):

Posms 132 – 135

Šajā posmā, kura tuvākā vieta (punkti 134, 135) atrodas ~ 225 m attālumā no dabas lieguma robežas, kūdras dziļums ir ap 4 m. Tā kā savācējgrāvji šeit jau ierīkoti, tad no detālās nosusināšanas tīkla – kartu grāvjiem nosusināšanas ietekme maksimāli būs 15 m. Posmam pietiek ūdeņi arī no esošiem laukiem 1 km attālumā, kas tiek ievadīti Maizītes upē. Tā kā kūdras dziļums ir liels, tad savācējgrāvji nedaudz tiks iedziļināti minerālgruntī pēc ~ 20 gadiem, kas būtiski neietekmēs blakus esošās platības.

Posms 135 – 139

Plānoto lauku mala pēc attāluma mainās ~ 50 – 80 m no dabas lieguma robežas; lauka malā būs kartu grāvji (detālās nosusināšanas tīkls ik pa 20 m), to ietekme nepārsniegs 15 m. Šī posma vidusdaļā ir „minerālsala”. Savācējgrāvju ietekme līdzīga iepriekšējam posmam, tikai šeit ir seklāks kūdras slānis; grāvji ir perpendikulāri liegumam, līdz ar to ietekmes praktiski nav, bez tam esošo kūdras lauku ūdeņi zināmā mērā papildina lieguma teritoriju. Posma grunts apstākļus raksturo 3.urbums (skat. pielikumu Nr. 4.), pēc kura datiem zem kūdras ir smilšmāls ar filtrācijas koeficientu 0,054 m/dnn.

Posms 140 – 145

Posms iet pa dziļu (līdz 7 m) kūdras un ietekme šeit nepārsniegs 20 m. Eksperts noteicis, ka posmā 143 – 145, grāvis jāveido vismaz 30 m attālumā no dabas lieguma teritorijas. Atbilstoši Aizkraukles novada teritorijas plānojumam, Aizkraukles purvam noteikta 100 m aizsargjosla (skat. 3.9.1. att.), kas ietilpst paredzētās darbības teritorijā ~ 5,7 ha platībā. Pamatojoties uz noteiktajiem aizsargjoslu aprobežojumiem, paredzētās darbības teritorijas daļā, kas ietilpst Aizkraukles purva aizsargjoslā, derīgo izrakteņu ieguve nav veicama. Līdz ar to aizsargjosla kalpo kā papildus buferzona dabas liegumā esošo dabas vērtību aizsardzībai. Purva aizsargjosla ~ 0,5 ha platībā skar arī paredzētās darbības teritoriju posmā 140 – 143.

Plānotie lauki pēc absolūtām atzīmēm atrodas 1 – 2 m augstāk par jau sagatavotajiem, tādēļ esošie novadgrāvji nodrošina šo platību ūdeņu uztveršanu. Šeit ūdeņus var aizvadīt uz A pusi pa esošiem novadgrāvjiem.

Kopumā var secināt, ka, ņemot vērā inženiertehniskos paņēmienus ietekmes novēršanai un mazināšanai, paredzētās darbības rezultātā netiks ietekmēta dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” teritorija, jo nosusināšanas darbi šeit jau ir daļēji veikti un purva degradācija notikusi. Zem kūdras slāņa esošais smilšmāls ir ar mazu filtrācijas koeficientu. No detālā grāvju tīkla nosusināšanas ietekme iespējama 15 – 20 m tālu, kas neskar dabas lieguma teritoriju.

4.1.4. Augsnes struktūras, mitruma un ķīmiskā sastāva izmaiņu prognoze kūdras ieguves lauku piegulošajā teritorijā saistībā ar iespējamo gruntsūdens līmeņa pazemināšanu; augsnes jutīguma pret ūdens un vēja eroziju izvērtējums

Plānotie kūdras ieguves lauki atrodas purva vidusdaļā un tos no visām pusēm ieskauj augstā tipa purvs. Uz austrumiem no plānotajai darbībai paredzētās teritorijas atrodas esošie kūdras lauki, kuros kūdra ir nosusināta un tās dabiskais mitrums ir samazinājies. Paredzētās darbības teritorijas apkārtnē ziemeļos un rietumos plašas teritorijas aizņem mitras kūdrainas augsnes, uz kurām gruntsūdens pazemināšanās ietekmi var atstāt tuvāko 15 – 20 m robežās, kur mitruma samazināšanās rezultātā notiek kūdras sēšanās. Būtiskas augsnes struktūras un stabilitātes izmaiņas sagaidāmas tieši kūdras lauku teritorijā gan pēc to sagatavošanas kūdras ieguvei, gan arī pēc kūdras izstrādes. Pašreiz atradnes teritorijā virsējo slāni veido mazzsadalījusies sfagnu kūdra, bet pēc kūdras lauku izstrādes to veidos vismaz 30 cm biezs zemās vai pārejas kūdras slānis. Atbilstoši likumdošanai, pēc kūdras izstrādes izbeigšanas, kūdras lauki tiek rekultivēti, tai skaitā parasti tiek atjaunots purva hidroloģiskais režīms, kas normālos apstākļos veicina salīdzinoši strauju purva veģetācijas attīstību.

Aizkraukles purva apkārtnes reljefs ļauj nepieciešamās teritorijas nosusināt ar paštecības paņēmieni. No purva noplūstošais ūdens tiks ievadīts jau esošajās ūdenstecēs – esošajos grāvjos un Maizītes upītē. Kūdras ieguves lauku piegulošajā teritorijā augsnes netiks izsusinātas un to struktūras, mitruma un ķīmiskā sastāva izmaiņas sagaidāmas 15 – 20 m zonā no paredzētās darbības teritorijas. Jāatzīmē, ka tiek paplašināti jau esošie lauki, tādējādi augsnes struktūras, mitruma un ķīmiskā sastāva būtiskas izmaiņas sagaidāmas tikai paplašināšanai paredzēto lauku un tiem ziemeļos un rietumos paredzētajās teritorijās, kurās izplatītas slapjas augstā purva augsnes. Piegulošajās teritorijās, kurās izplatītas minerālzemes, kuras apaugušas ar mežiem, būtiska ietekme uz augsnes struktūru, mitrumu un ķīmisko sastāvu nav sagaidāma.

Atradnei piegulošajās teritorijās galvenokārt sastopamas kūdras augsnes, kuru jutība attiecībā uz gruntsūdens līmeņa pazemināšanos ir salīdzinoši zema, tādēļ plānoto kūdras lauku tuvumā nav sagaidāma augsnes erozija, izņemot apmēram 15 – 20 m zonu, kurā nosusināšanas rezultātā notiks virsējo kūdras slāņu sēšanās.

Augsnes struktūra, mitrums un ķīmiskais sastāvs stabilizēsies, kā arī tās jutīgums pret ūdens un vēja eroziju būtiski samazināsies vai izzudīs, pēc kūdras ieguves lauku rekultivācijas pasākumu realizēšanas.

4.1.5. Iespējamās gaisa kvalitātes izmaiņas

Kūdras ieguve tiks veikta ar frēzēšanas paņēmieni. Frēzkūdras ieguvē emisiju novērtēšanai izmantoti emisijas faktori, kas sniegti informatīvajā ziņojumā *AIR POLLUTANT EMISSIONS IN FINLAND 1990 – 2006; INFORMATIVE INVENTORY REPORT to the Secretariat of the UNECE Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution 15th March 2008; FINNISH ENVIRONMENT INSTITUTE*. Emisijas faktori apkopoti tabulā Nr.4.1.1.

Gadā plānotais frēzkūdras ieguves apjoms $\sim 40\,000\text{ m}^3$. Tiek veikta pneimatiskā kūdras savākšana.

Tabula Nr.4.1.1. **Cieto daļiņu (kūdras putekļu PM_{10}) emisijas faktori frēzkūdras ieguves procesā**

Emisijas avots	PM_{10} emisijas faktors, kg/m^3
Frēzēšana	0,0142
Rušināšana	0,0074
Mehāniskā savākšana	0,030
Pneimatiskā savākšana	$0,67 \times 10^{-5}$
Bērtņošana	0,052
Iekraušana mašīnās	0,0071

Emisiju aprēķinos izmantotā formula:

$$E_{\text{PM}_{10}} = M \times EF_{\text{PM}_{10}} \times 10^{-10},$$

kur $E_{\text{PM}_{10}}$ – putekļu PM_{10} emisijas apjoms, t/gadā;

M – gada laikā iegūtais kūdras apjoms, $\text{m}^3/\text{gadā}$;

$EF_{\text{PM}_{10}}$ – putekļu PM_{10} emisijas faktors, t/m^3 .

Aprēķinātās piesārņojošo vielu emisijas apkopotas tabulā Nr. 4.1.2.

Tabula Nr. 4.1.2. **Cieto daļiņu (putekļu PM_{10}) emisija frēzkūdras ieguves procesā**

Emisijas avots	PM_{10} emisija, t/gadā
Frēzēšana	0,568
Rušināšana	0,296
Savākšana	0,0003
Bērtņošana	2,080
Iekraušana mašīnās	0,284

Kūdras ieguvē tiks izmantota tehnika, kas atbilst noteiktajām prasībām MK noteikumos Nr.1047 „Noteikumi par autoceļiem neparedzētās mobilās tehnikas iekšdedzes motoru radīto piesārņojošo vielu emisiju gaisā” (27.12.2005.). Kūdras transportēšana notiek ar apsegtām kravas mašīnām, tādēļ emisijas kūdras transportēšanas procesā tiek uzskatītas par ļoti niecīgām un tālākā novērtējumā netiek aprakstītas.

Galvenie esošie piesārņojuma avoti tuvākajā apkārtnē ir mobilie piesārņojuma avoti, t.i., augstākās piesārņojošo vielu koncentrācijas ir Valsts galvenā autoceļa A9 Rīga – Daugavpils – Krāslava – Baltkrievijas robeža (Paternieki), reģionālā autoceļa P80 Tīnūži – Koknese, dzelzceļa Rīgas – Daugavpils tuvākajā apkārtnē.

SIA „Firma L4” ir veikusi ietekmes uz vidi novērtējumu kūdras ieguves lauku paplašināšanai Getliņu purvā (Salaspils novads), Lielsalas purvā (Talsu novads) un Drabiņu purvā (Jelgavas

novads); ziņojumos atspoguļoti arī prognozētie gaisa piesārņojuma izkliedes modelēšanas rezultāti, kas indikatīvi pielīdzināmi plānotajai situācijai. Modelēšanas rezultāti parāda, ka pie plānotajiem kūdras ieguves apjomiem prognozētais gaisa piesārņojums plānotajai situācijai nevar tuvojies likumdošanā noteiktajiem robežlielumiem; ņemot vērā prognozēto piesārņojošo vielu daudzumu, gaisa kvalitātes robežlielumi netiks pārsniegti. Kūdras ieguves ietekme uz gaisa kvalitāti ārpus kūdras ieguves lauku teritorijas praktiski nebūs jūtama. Nav nepieciešams paredzēt speciālus pasākumus izmešu gaisā samazināšanai.

4.1.6. Trokšņu izplatības novērtējums apkārtējās teritorijās

Frēzkūdras ieguvi paredzēts veikt no maija vidus līdz oktobrim, atkarībā no laika apstākļiem. Kūdras ieguve tiek veikta darba laikā no plkst. 10⁰⁰ – 21⁰⁰, darba dienās, kā arī sestdienās un svētdienās. Kūdras izvešana paredzēta visu gadu, darba dienās, darba laikā no plkst. 8⁰⁰ – 17⁰⁰. Trokšņa prognozei pakļautā teritorija izvēlēta balstoties uz vienkāršotām skaņas izplatīšanās likumsakarībām, un tās robežas aptver teritoriju, kurā trokšņa līmenis ir tuvu MK noteikumos Nr.597 „Vides trokšņa novērtēšanas kārtība” minētajām trokšņa līmeņu robežvērtībām (skat. tabulu Nr.4.3.1.).

Tabula Nr.4.3.1. **Trokšņa robežlielumi saskaņā ar LR MK noteikumiem Nr.597**

Nr.p.k.	Teritorijas lietošanas funkcija	Trokšņa robežlielumi		
		L _{diena} (dB(A))	L _{vakars} (dB(A))	L _{nakts} (dB(A))
1.	Mazstāvu dzīvojamo ēku, kūrortu, slimnīcu, bērnu iestāžu un sociālās aprūpes iestāžu teritorija	50	45	40
2.	Daudzstāvu daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku teritorijas, kultūras, izglītības, pārvaldes un zinātnes iestāžu teritorija	55	50	45
3.	Dažādu funkciju ēku (ar dzīvokļiem) teritorijas	60	55	45
4.	Viesnīcu, darījumu, tirdzniecības un pakalpojumu, sporta un sabiedrisko iestāžu teritorija	60	55	50

Novērtēta prognozējamā vides trokšņa situācija, ko veido vienlaicīgi kūdras ieguves laukos esošā tehnika – kūdras ieguves procesā iesaistītās iekārtas frēzēšanas, rušināšanas, kūdras savākšanas procesos. Kūdras ieguvē vienlaicīgi izmantotā tehnika uzskaitīta tabulā Nr. 4.3.2.

Izmantoti dati par kūdras ieguvē izmantotās tehnikas trokšņa emisijas vērtībām, kas iegūti trokšņa avotu skaņas jaudas mērījumos līdzīga rakstura kūdras ieguves teritorijā (SIA „R&D Akustika” dati), dati par traktortehnikas trokšņa līmeņiem.

Tabula Nr.4.3.2. **Kūdras ieguvē izmantotā tehnika**

Darbība	Izmantotā tehnika	Iekārtas skaņas jauda L_w , dB
Frēzēšana	1 traktors	96
Rušināšana	1 traktors	96
Savākšana	3 traktori + pneimatiskie kūdras savācēji	115

Trokšņa līmeņa izmaiņu prognoze veikta balstoties uz vienkāršotām skaņas izplatīšanās likumsakarībām. Skaņas spiediena līmeni pie uztvērēja aprēķina pēc formulas:

$$L_p = L_w - 10 \times \lg\left(\frac{4\pi r^2}{S_0}\right),$$

kur L_w – avota skaņas jauda, dB;

r – attālums no skaņas avota līdz uztvērējam, m;

$$S_0 = 1 \text{ m}^2$$

Vairākiem avotiem skaņas jaudu summē sekojoši:

$$L_n = 10 \times \log\left(10^{\frac{L_1}{10}} + 10^{\frac{L_2}{10}} + 10^{\frac{L_3}{10}} + \dots + 10^{\frac{L_n}{10}}\right)$$

Sasummējot vienlaicīgi kūdras ieguvē iesaistītās tehnikas skaņas jaudu iegūstam:

$$L_n = 10 \times \log\left(10^{\frac{96}{10}} + 10^{\frac{96}{10}} + 10^{\frac{115_3}{10}} + 10^{\frac{115}{10}} + 10^{\frac{115}{10}}\right) = 119 \text{ dB}$$

Tuvākās dzīvojamās mājas D daļā no izpētes teritorijas ir „Denavas” ~ 780 m attālumā, „Magones”, „Cepļukalni”, „Vanadziņi” ~ 1,1 km attālumā, „Aizelkšņi” ~ 1,4 km attālumā.

Aprēķinātais skaņas spiediena līmenis pie dzīvojamām mājām, pieņemot, ka kūdras ieguve notiek B iecirkņa D daļā (vistuvāk dzīvojamām mājām): 780 m attālumā no aktivitāšu centra – 50 dB, 1,1 km attālumā – 47 dB, 1,4 km attālumā – 45 dB. Jāņem vērā, ka: 1) trokšņa prognozē netiek ņemts vērā trokšņa slāpējošais efekts, ko ietekmē gan meteoroloģiskie apstākļi (gaisa temperatūra, mitrums, spiediens, vēja ātrums), reljefs, apaugums (paredzētās darbības teritorija D daļā robežojas ar meža teritoriju) u.c., kā arī trokšņa avotu periodiskums un precīzs attālums no trokšņa avota līdz trokšņa uztvērējam (trokšņa avoti (traktortehnika) nepārtraukti pārvietojas pa kūdras ieguves laukiem); 2) aprēķinātie trokšņa līmeņi uzskatāmi par maksimālajiem, kad kūdras ieguves tehnika pārvietojas vistuvāk dzīvojamām mājām B iecirkņa D daļā; nav paredzama tehnikas ilglaicīga darbība vienā punktā. Šo apsvērumu dēļ ilgtermiņa vidējais skaņas līmenis būs mazāks kā aprēķinātie trokšņa līmeņi (MK noteikumos Nr.597 „Vides trokšņa novērtēšanas kārtība” minētās trokšņa līmeņu robežvērtības ir ilgtermiņa vidējais skaņas līmenis, kas noteikts ņemot vērā visas dienas, vakarus, naktis (kā diennakts daļu) gada laikā).

Salīdzinot informāciju par prognozējamiem trokšņa līmeņiem līdzīga rakstura objektos (SIA „Firma L4” ir veikusi ietekmes uz vidi novērtējumu kūdras ieguves lauku paplašināšanai Getliņu purvā (Salaspils novads), Lielsalas purvā (Talsu novads) un Drabiņu purvā (Jelgavas novads)), kas indikatīvi pielīdzināmi plānotajai situācijai, modelēšanas rezultāti parāda, ka 40 dB trokšņa

līmenis tiek sasniegts vidēji 150 – 200 m attālumā no paredzētās darbības vietas. Indikatīvi aprēķinātās trokšņa vērtības nav pretrunā ar praktisko pieredzi un prognozējams – būs vēl mazākas, nepārsniedzot MK noteikumos Nr.597 „Vides trokšņa novērtēšanas kārtība” minētās trokšņa līmeņu robežvērtības.

Jāatzīmē, ka līdzšinējās darbības laikā, veicot kūdras ieguvi Aizkraukles purvā, sūdzības par troksni uzņēmējs nav saņēmis.

4.2. Paredzētās darbības iespējamā ietekme uz dabas lieguma "Aizkraukles purvs un meži" dabisko vērtību un to ekoloģiskās kvalitātes saglabāšanu un dabas lieguma funkciju nodrošināšanu

(Punkts 4.2. Paredzētās darbības iespējamā ietekme uz dabas lieguma "Aizkraukles purvs un meži" dabisko vērtību un to ekoloģiskās kvalitātes saglabāšanu un dabas lieguma funkciju nodrošināšanu - teritorijas kā ekosistēmas funkcionēšanu un tās bioloģisko daudzveidību, īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem. Novērtējumam jāpievieno sugu un biotopu eksperta un ornitologa atzinums.)

Augu sugu un biotopu eksperta un ornitologa atzinums pievienots pielikumos Nr.8 un Nr.9.

Atbilstoši ornitologa atzinumam, plānotā darbība var netieši ietekmēt dabas liegumu „Aizkraukles purvi un meži”. Ievērojot piesardzības principu, eksperts norādījis, ka starp ĪADT un plānotajiem kūdras ieguves laukiem jāatstāj buferzona vismaz 50 m platumā. Putnu sugu skaits un sugu daudzveidība plānotajos kūdras ieguves laukos ir neliela. Īpaši aizsargājamās putnu sugas uzskaites laikā nav konstatētas, tādēļ nav paredzama būtiska ietekme uz putnu sugu daudzveidību Latvijā. Kopumā no plānotās darbības nav paredzēta nelabvēlīga ietekme uz savvaļas putnu populāciju, t.sk. aizsargājamām putnu sugām. Eksperts norādījis, ka ņemot vērā paredzētās darbības teritorijas statusu (atrodas ārpus valsts un ES nozīmes īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, kā arī putniem nozīmīgām vietām), prognozējamo putnu faunas sastāvu (Latvijā bieži sastopamas ligzdojošas sugas ar lielām un stabilām populācijām), un nepieciešamību atbalstīt kūdras ieguves nozari, kur tas ir pieļaujams no dabas aizsardzības interešu viedokļa, nav pamata no savvaļas putnu aizsardzības viedokļa ierobežot plānoto kūdras ieguves lauku paplašināšanu.

Atbilstoši augu sugu un biotopu eksperta atzinumam, apsekojot paredzētās darbības vietas – kūdras ieguvei jaunveidojamo lauku teritorijas un ar tām piegulošās platības, konstatēts, ka kūdras ieguves lauki plānoti gan dabiskos, mazskartos augstajos sūnu purvu, gan iepriekšējās darbības jau daļēji ietekmētos un degradētos biotopos, tāpēc jauno kūdras lauku ietekme uz pārējo purva masīvu gar jaunizveidojušos kūdras lauku robežu nebūs vienādi intensīva un degradējoša. Mazāk būtiska (mazāk degradējoša) ietekme paredzama vietās, kur kūdras lauku ārējo robežu noteicošais grāvis ies caur purva apvidiem ar izteiktāku kokaudzes apaugumu (posms 141 – 142), savukārt būtiskāka degradējoša (susinoša) ietekme būs purva atklātākās vietās (posms 145 – 146 – 147). Atbilstoši eksperta atzinumam, ievērojot visus iespējamus pasākumus, lai mazinātu paredzētās darbības negatīvo ietekmi uz vidi, projekta apjomos paredzētā kūdras lauku paplašināšana būtiski neapdraud dabas lieguma „Aizkraukles purvi un meži” kā ekosistēmas funkcionēšanu. Paredzētās darbības rezultātā tiks pilnībā noraksts augstā sūnu purva biotopu komplekss plānoto kūdras lauku platībās, tiks daļēji „pārcelti” purvainu mežu un degradēto purvu biotopi uz līdz šim mazietekmētām un atklātākām platībām. Būtiskāk tiks ietekmētas līdz šim atklātās purva daļas – susināšana veicinās koku apauguma veidošanos

tajās. Atbilstoši eksperta atzinumam, visnelabvēlīgākā situācija ir teritorijas augšējā (ziemeļu) stūrī. Šajā posmā, sakarā ar to, ka Aizkraukles purva aizsargjosla skar ~ 5,7 ha teritorijas, pamatojoties uz noteikto aizsargjoslu aprobežojumiem, paredzētās darbības teritorijas daļā, kas ietilpst Aizkraukles purva aizsargjoslā, derīgo izrakteņu ieguve nav veicama. Ņemot vērā šos aprobežojumus, un paredzētās darbības ierosinātāja SIA „Kūdras enerģija” plānotos pasākumus ietekmes mazināšanai, ietekme ārpus paredzētās darbības teritorijas, t.sk., uz dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži”, nav paredzama.

MK noteikumi Nr.455 „Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)” nosaka, ka ietekmi uz teritoriju novērtē, ņemot vērā pieejamo informāciju un pamatojoties uz kritērijiem, kas ir būtiski teritorijas īpaši aizsargājamo sugu vai īpaši aizsargājamo biotopu labvēlīgas aizsardzības statusa nodrošināšanai. Kritēriji, kurus izmanto, novērtējot īpaši aizsargājamām sugām vai īpaši aizsargājamiem biotopiem nodarītā kaitējuma ietekmes būtiskumu, noteikti MK noteikumos Nr.213 „Noteikumi par kritērijiem, kurus izmanto, novērtējot īpaši aizsargājamām sugām vai īpaši aizsargājamiem biotopiem nodarītā kaitējuma ietekmes būtiskumu”.

Novērtējot **īpaši aizsargājamā biotopa veida sastopamības biežumu**, secināts, ka dabas liegumā „Aizkraukles purvi un meži” neskarti augstā sūnu purva biotopi, purvaini meži un platlapju meži ir pietiekami kvalitatīvi un reprezentatīvi pārstāvēti. Nosusināšanas grāvju sistēmas paplašināšana var papildus ietekmēt apkārtējo teritoriju hidroloģisko režīmu, kas vispirms izpaudīsies kā purvainu/mitru mežu tipu platību samazināšanās, savukārt jauni purvainu mežu biotopi veidosies susināšanās ietekmē sūnu purvam apaugot ar kokiem.

Augsto sūnu purva biotopi Latvijā sastopami pietiekami bieži. Tiek uzskatīts, ka to platības aizņem apmēram 41,7 % no purvu platībām Latvijā, jeb 263 130 ha. Vērtīgāko teritoriju aizsardzību nodrošina īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveide un atbilstošie normatīvie akti. Biotopa veids „Degradēti augstie purvi, kuros noris vai iespējama atjaunošanās” sastopami retāk un to esamība saistīta galvenokārt ar purvos veikto saimniecisko darbību, meliorēšanu, degumiem, tādēļ nav paredzama šāda biotopa veida principiāla samazināšanās. Valstī nav veikta pilna biotopa kartēšana, tādēļ arī nav pieejami skaitļi, kas ticami raksturotu **platību, kuru aizņem īpaši aizsargājamā biotopa veids, attiecībā pret kopējo tā paša biotopa veida aizņemto platību Latvijā**.

Īpaši aizsargājamā biotopa veida apdraudētības, aizsardzības un saglabāšanas pakāpe un atjaunošanās iespējas – tiek uzskatīts, ka Latvijā augstā purva biotopi, purvaini meži un degradēti augstā purva biotopi, kuros noris vai iespējama atjaunošanās ir pietiekami aizsargāti un pietiekami plaši un reprezentatīvi pārstāvēti īpaši aizsargājamās dabas teritorijās. Tie nav iekļauti MK noteikumos Nr.421 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu”.

Latvijā aizsargājamo biotopu „Jaukti platlapju meži” saglabāšanos Aizkraukles purvā nodrošina to atrašanās uz minerālzemēs salām; tie nav uzskatāmi par tieši apdraudētiem.

Tiek uzskatīts, ka pēc purvu nosusināšanas un kūdras slāņa norakšanas, atjaunot funkcionējošus augstā purva biotopus praktiski nav iespējams. Pašatjaunošanās parasti notiek ļoti lēni, parasti teritorijām apmežojoties ar bioloģiski ilgstoši mazvērtīgiem mežiem. Pārtraucot susināšanas ietekmi (paceļot ūdens līmeni), iespējams daļēji atjaunot mazāk degradētās purvu platības.

Teritorijas starptautiskā nozīme īpaši aizsargājamā biotopa veida aizsardzībā un saglabāšanā – kūdras ieguvei paredzētā teritorija robežojas ar dabas liegumu „Aizkraukles purvs un meži”, kas iekļauts ES nozīmīgo aizsargājamo teritoriju tīklā (Natura 2000). Atbilstoši MK noteikumiem Nr.199 „Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) izveidošanas kritēriji Latvijā” (28.05.2002.), kas nosaka kritērijus, kas piemērojami Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) izveidošanai Latvijā, dabas lieguma teritorija noteikta ņemot vērā teritorijas nozīmi gan īpaši aizsargājamo biotopu, gan īpaši aizsargājamo sugu un to dzīvotņu aizsardzībai un saglabāšanai. Paredzētās darbības teritorijai nav starptautiskas nozīmes īpaši aizsargājamā biotopa veida aizsardzībā un saglabāšanā.

Paredzētās darbības teritorijā nav konstatētas īpaši aizsargājamās putnu un augu sugas. Tiešās ietekmes zonā atrodas 3 purva dzeguzenes *Epipactis palustris* eksemplāri. Purva dzeguzene Latvijā sastopama nereti, visā valstī, tomēr ir ierakstīta Baltijas jūras Sarkanajā grāmatā un iekļauta CITES sugu sarakstā. Pieņemot, ka apsekoto teritoriju apdzīvo kāda šī apsekojuma laikā nekonstatētas retas vai īpaši aizsargājamās augu sugas populācija, kā arī izvērtējot zināmos literatūras datus par tādu iespējamību, var pieņemt, ka šādas populācijas nozīmīgums šīs konkrētas sugas aizsardzībai Latvijas mērogā būtu salīdzinoši niecīgs, un līdz ar to – paredzētās darbības iespējamā negatīva ietekme uz to atzīstama par salīdzinoši nebūtisku.

4.3. Paredzētās darbības un citu darbību savstarpējās un kopējās ietekmes; īstermiņa, vidējās un ilglaicīgās ietekmes, kā arī pastāvīgās, pozitīvās un negatīvās ietekmes; iespējamie vides riski, raksturojot iespējamās teritorijas un ietekmju skaitliskās vērtības (kur tas iespējams)

Galvenie paredzētās darbības īstenošanas iespējamo ietekmju veidi un apjomi aprakstīti 4.1. nodaļā. Izvērtētas iespējamās izmaiņas zemesdzīves struktūrā; veikta prognoze par iespējamo ietekmi uz apkārtnes daudzveidību un tās elementiem; novērtētas iespējamās hidroloģisko un hidroģeoloģisko (pazemes ūdens plūsma un līmeņi) apstākļu izmaiņas un to dinamika saistībā ar ieguvei paredzēto lauku nosusināšanu, esošo novadgrāvju tīrīšanu un padziļināšanu; veikta augsnes struktūras, mitruma un ķīmiskā sastāva izmaiņu prognoze kūdras ieguves lauku piegulošajā teritorijā saistībā ar iespējamo gruntsūdens līmeņa pazemināšanu; augsnes jutīguma pret ūdens un vēja eroziju izvērtējums; iespējamās gaisa kvalitātes izmaiņas un trokšņa izplatības novērtējums apkārtējās teritorijās.

Novērtētas paredzētās darbības un citu darbību iespējamās savstarpējās un kopējās ietekmes, īstermiņa, vidējās un ilglaicīgās ietekmes, kā arī pastāvīgās, pozitīvās un negatīvās ietekmes uz dabas liegumu „Aizkraukles purvs un meži”. Apkopojot novērtējuma rezultātus, paredzētās darbības ietekmes uz vidi būtiskums izvērtēts ņemot vērā dažādus kritērijus – ietekmes varbūtība, apjoms, ilgums biežums un atgriezeniskums (tiešā, netiešā, sekundārā ietekme), nozīmīgums un komplicētība (būtiskuma izvērtējums). Ietekmes, izvērtējot to būtiskumu, iedalītas sekojoši:

- pēc ietekmes veida – tiešās, netiešās, sekundārās ietekmes;
- pēc ietekmes ilguma – īstermiņa, vidējās, ilglaicīgās un pastāvīgās;

- pozitīvās un negatīvās.

Galvenie iespējamie vides riski ir šādi:

Piesārņojums un traucējumi

Varbūtība:	Sagaidāmi tādi traucējumi kā gaisa piesārņojuma un trokšņa līmeņa palielināšanās paredzētās darbības teritorijā un tuvākajā apkārtnē, kas vērtējamās kā tiešas ietekmes kūdras ieguves procesā.
Apjoms:	Ietekmes apjoms būtiski neatšķirsies no jau esošās darbības ietekmes – kūdras ieguve Aizkraukles purva atradnē tiek veikta arī šobrīd. Esošie kūdras ieguves lauki ZR daļā un vidusdaļā atrodas ~ 80 m attālumā no dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” teritorijas. Netiks pārsniegti MK noteikumu Nr.588 „Noteikumi par gaisa kvalitāti” noteiktie gaisa kvalitātes robežlielumi. Trokšņa rādītāji mazstāvu apbūves teritorijās nepārsniegs MK noteikumos Nr.579 „Vides trokšņa novērtēšanas kārtība” noteiktās robežvērtības.
Ilgums, biežums un atgriezeniskums:	Vērtējot ilgtermiņā, ietekmes vērtējamās kā ilglaicīgas ietekmes. Frēzkūdras ieguvi paredzēts veikt no maija vidus līdz oktobrim, darba laikā no plkst. 10 ⁰⁰ – 21 ⁰⁰ , darba dienās, kā arī sestdienās un svētdienās. Kūdras izvešana paredzēta visu gadu, darba dienās, darba laikā no plkst. 8 ⁰⁰ – 17 ⁰⁰ . Kūdras izvešana no kūdras laukiem tiek veikta ar traktortehniku līdz pārkraušanas laukumam ārpus atradnes teritorijas, kur tā tiek sakrauta bērtņēs. Kūdras tālāka pārkraušana tiek organizēta automašīnās, kas veic tālāku kūdras transportēšanu. Traucējumu ietekme nepieciešamo infrastruktūras objektu izveides laikā vērtējama kā īstermiņa.
Nozīmīgums un komplikētība:	Ietekmes apjoms būtiski neatšķirsies no jau esošās darbības ietekmes. Netiks pārsniegti gaisa kvalitātes robežlielumi un trokšņa robežvērtības. Kūdras lauku paplašināšanai nebūs būtiskas ietekmes uz apkārtējo vidi, t.sk. dabas liegumu „Aizkraukles purvs un meži” un iedzīvotājiem – ietekme vērtējama kā nebūtiska.

Dabas resursu izmantošana

Varbūtība:	Plānotā darbība ir dabas resursu – kūdras – ieguve, kas vērtējama kā tieša un ilglaicīga ietekme. Citu dabas resursu izmantošana tiešā kūdras ieguves procesā netiek paredzēta.
Apjoms:	Plānotais kūdras ieguves apjoms – 40 000 m ³ gadā. Kopējie izmantojamie kūdras krājumi kūdras lauku paplašināšanai paredzētajās platībās – 3560,3 tūkst. m ³ .
Ilgums, biežums un atgriezeniskums:	Frēzkūdras ieguvi paredzēts veikt no maija vidus līdz oktobrim; frēzkūdras ieguve tiek veikta laikā no plkst. 10 ⁰⁰ – 21 ⁰⁰ , darba dienās, kā arī sestdienās un svētdienās. Ņemot vērā plānoto kūdras ieguves intensitāti un kūdras krājumu apjomu, kūdras ieguve uzskatāma par ilglaicīgu ietekmi.
Nozīmīgums un komplikētība:	Kūdras ieguve radīs izmaiņas ainavā, taču, ņemot vērā to, ka plānotie kūdras ieguves lauki vizuāli saplūds ar esošajiem kūdras ieguves laukiem, ar kuriem tie robežojas, un paplašināšanai paredzētajās platībās nav

salīdzinoši lielas, var secināt, ka izmaiņām nebūs būtiskas negatīvas ietekmes. Nav paredzama tieša ietekme uz dabas liegumu „Aizkraukles purvs un meži”.

Avāriju risks (tehnoloģijas, izmantojamās vielas)

Varbūtība:	Tiks veikta atbilstoša kūdras lauku apsaimniekošana, ievēroti darba drošības noteikumi, lai novērstu potenciāli iespējamo ugunsgrēku izcelšanos. Tiks nodrošināti MK noteikumos Nr. 80 „Ugunsdrošības noteikumi” noteiktās prasības.
Apjoms:	Apzināta potenciāli iespējamo ugunsgrēku izcelšanās, darba drošības pasākumi objektā, nepieciešamie organizatoriskie un inženiertehniskie pasākumi ugunsgrēku lokalizēšana un likvidēšanai. Ietekme nav paredzama.
Ilgums, biežums un atgriezeniskums:	Ietekme nav paredzama.
Nozīmīgums un komplicētība:	Ugunsdrošības risks tiks ierobežots atbilstoši visiem ugunsdrošības noteikumiem; ietekme nav paredzama.

Hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņas

Varbūtība:	Kūdras ieguves lauku nosusināšanai pamatā tiks izmantots esošais ūdens novadīšanas grāvju tīkls. Ūdens no paredzētās darbības teritorijas paštecēs ceļā tiks novadīts pa esošajiem grāvjiem Maizītes upē. Z daļā plānotie lauki pēc absolūtām atzīmēm atrodas 1 – 2 m augstāk par jau sagatavotajiem, tādēļ esošie novadgrāvji nodrošina šo platību ūdeņu uztveršanu – šeit iespējams ūdeņus aizvadīt uz A pusi pa esošiem novadgrāvjiem, kas precizējams kūdras ieguves projektā.
Apjoms:	Savācējgrāvju un novadgrāvju nosusināšanas ietekme noteikta 15 – 20 m, kas noteikta gan teorētiski, gan praktiski. Novadgrāvji būs ierīkoti kūdras gruntī, līdz ar to ietekme uz blakus esošo purva teritoriju būs minimāla ~ 15 – 20 m. Ūdeņi novadgrāvjos kūdras lauku iekšienē raksturīgi purvu ūdeņiem, kas iztek no purva, līdz ar to ūdeņu speciāla attīrīšana nav nepieciešama. Suspendēto vielu (kūdras daļiņu) izgulsnēšanai no novadītajiem ūdeņiem tiks ierīkoti nosēdbaseini. Nosēdbaseini tiks ierīkoti vietās un ar tādiem izmēriem, kādi tiks noteikti kūdras ieguves lauku nosusināšanas un sagatavošanas tehniskajā projektā un kūdras ieguves projektā.
Ilgums, biežums un atgriezeniskums:	Ūdens no kūdras ieguves laukiem paštecēs ceļā tiek novadīts nepārtraukti visā kūdras lauku izstrādes periodā, līdz ar to ietekme vērtējamā kā ilgtermiņa.
Nozīmīgums un komplicētība:	Nosusināšanas darbi kopumā neizmainīs sateces baseinu lielumus un noteces daudzumu. Caurtece nedaudz tiks palielināta novadot uzkrāto ūdeni no kūdras izstrādei paredzētajām teritorijām (īstermiņa ietekme). No purva noplūstošā ūdens apjoms ir neliels, jo smaguma spēka iedarbībā aizplūst

tikai ap 10 % kūdrā uzkrāties ūdens, bet pārējais iztvaiko.

Nosusināšanas dēļ gruntsūdeņu plūsma mainīs konfigurāciju un dziļumu, līdz ar to izmainīsies gruntsūdens līmeņi grāvjiem piegulošajās teritorijās – gruntsūdens pazemināsies paredzētajā kūdras ieguves teritorijā un tuvākajā apkārtnē ~ 15 – 20 m ietekmes zonā.

Paredzētās darbības teritorijā, kas robežojas ar dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” teritoriju, paredzēto darbību ierobežo Aizkraukles purva aizsargjosla, līdz ar to šeit novadgrāvi iespējams veidot ~ 90 – 120 m attālumā no dabas lieguma robežas. Kopumā nosusināšanas grāvji, kas iet paralēli dabas lieguma robežai, tiks plānoti tā, lai nosusināšanas ietekmes zona neskartu dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” teritoriju u.c. dabas vērtību teritorijas (dabisko meža biotopu zona).

Kūdras ieguve neapdraudēs augu sugu eksistenci kā raksturīgā biotopa sastāvdaļu dabas liegumā un nav paredzama augu sugu izplatības areāla samazināšanās.

Ietekme uz īpaši aizsargājamām sugām, to dzīvotnēm un īpaši aizsargājamiem biotopiem

Varbūtība:

Kopumā, esošais biotopu stāvoklis, sugu daudzveidība un sastopamības struktūra ļauj paredzētās darbības teritorijā izdalīt šādus Eiropas Savienībā īpaši aizsargājamus biotopu veidus: sūnu (augstie) purvi – vidēji līdz labi reprezentatīvi, nozīmīgākas ir atklātās purvu platības; degradēti augstie purvi, kuros noris vai iespējama atjaunošanās – galvenokārt kā 20 – 50 m platas joslas gar meliorācijas grāvjiem (ne visas gar grāvjiem konstatējamās degradētās purvu platības būtu atzīstamās par atbilstošām īpaši aizsargājama biotopa kategorijai);

un augu sugas: purva dzeguzene *Epipactis palustris* – uz stigas/ceļa gar meliorācijas grāvi un gar pievadceļu; gada staipeknis *Lycopodium annotinum* – izstrādes lauku Z malu robežojošā mežā.

Netika konstatētas citas īpaši aizsargājamas augu sugu atradnes, tomēr šādu sugu sastopamība ir iespējama.

Netiks skarta Aizkraukles purva aizsargjosla, kā arī 20 m zemes īpašuma robežjoslas. Ņemot vērā ekspertu ieteikumus klajo purva biotopu saglabāšanai un dabas aizsardzības prasības, kūdras ieguves lauku robeža atkāpjas par 100 m no iepriekš uzrādītās robežas un saglabā esošo situāciju A daļā. A laukuma Z daļas (mazajā) laukumā netiks veikta kūdras ieguve, bet lielākās A daļas laukuma ziemeļos kūdras ieguve tiks veikta 100 m attālumā no licences laukuma ziemeļu robežas, tādējādi ievērojot purva aizsargjoslu, un līdz ar to izveidojot papildus buferzona (4.3.1.att.).

Paredzētās darbības teritorija (A iecirknis) ~ 420 m garā joslā robežojas ar A/S „Latvijas Valsts meži” Vidusdaugavas mežsaimniecības Jaunjelgavas meža iecirknī izveidoto dabisko meža biotopu vietu (~ 200 m tuvākajā zonā atrodas dabisko meža biotopu vieta 582. kvartāla 1., 6., 5., 11. nogabalos). Paredzētā darbība tiks plānota ievērojot noteikto dabisko meža biotopu

	<p>zonu, lai nosusināšanas ietekmes zona neskartu to teritoriju.</p> <p>Putnu sugu daudzveidība plānotajā kūdras ieguves teritorijā ir neliela. Plānotā darbība neatstās būtisku ietekmi uz Latvijas kopējo reto un īpaši aizsargājamo putnu sugu daudzveidību un skaitu, kas ligzdo un barojas augstajos purvos.</p> <p>Paredzētās darbības teritorijā, kas robežojas ar dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” teritoriju, paredzēto darbību ierobežo Aizkraukles purva aizsargjosla, līdz ar to šeit novadgrāvi iespējams veidot ~ 90 – 120 m attālumā no dabas lieguma robežas. Kopumā nosusināšanas grāvji, kas iet paralēli dabas lieguma robežai, tiks plānoti tā, lai nosusināšanas ietekmes zona neskartu dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” teritoriju u.c. dabas vērtību teritorijas (dabisko meža biotopu zona). Nav paredzama paredzētās darbības ietekme uz šo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju.</p> <p>Veicot paredzēto darbību tiks nodrošināti apstākļi, kas nelabvēlīgi neietekmē īpaši aizsargājamās sugas un biotopus, netiks apdraudēta optimāla to populāciju izplatība un īpatņu skaits populācijās, lai suga ilgstoši nodrošinātu savu eksistenci.</p>
Apjoms:	<p>Lai paplašinot kūdras ieguves laukus neietekmētu augstā tipa sūnu purvu biotopus dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” teritorijā, tiek ievērotas Aizkraukles purva aizsargjosla, kā arī 20 m zemes īpašuma robežjoslas, izslēgta no ieguves A lauka ziemeļu teritorija, papildus ievērota 100 m plata buferzona, kurā netiks veikta kūdras ieguve, tādejādi kūdras ieguves paplašināšanai paredzēto lauku platības ir: A laukam = 28.46 ha, B laukam = 44.62 ha, kas kopā sastāda 73.09 ha jeb 83% no kopējās licences platības 88,05 ha.</p> <p>Paredzētā darbība plānota tā, lai nosusināšanas ietekmes zona neskartu īpaši aizsargājamās sugas, to dzīvotnes un īpaši aizsargājamās biotopus ārpus paredzētās darbības teritorijas.</p>
Ilgums, biežums un atgriezeniskums:	<p>Ņemot vērā plānoto kūdras ieguves intensitāti un kūdras krājumu apjomu, kūdras ieguve uzskatāma par ilglaicīgu ietekmi. Paredzētās darbības ietekme uzskatāma par nosacīti neatgriezenisku, jo, veiksmīgi īstenojot izstrādāto kūdras lauku renaturalizāciju, var atgūt vai iegūt jaunas, t.sk. putniem piemērotas, dzīvotnes.</p>
Nozīmīgums un komplikētība:	<p>Paredzētās darbības ietekmē netiks apdraudēta īpaši aizsargājamā dabas teritorija – dabas liegums „Aizkraukles purvs un meži”, netiks iznīcinātas īpaši aizsargājamās sugas, īpaši aizsargājamie biotopi un mikroliegumi.</p> <p>Paredzētās darbības rezultātā licences teritorijā tiks iznīcināta (norakta sūnu purva teritorija, kas piemērotas dzīvotnes putniem ~ 73.09 ha platībā.</p> <p>Ņemot vērā teritorijas statusu (atrodas ārpus valsts un ES nozīmes īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, kā arī putniem nozīmīgām vietām), prognozējamo putnu faunas sastāvu (Latvijā bieži sastopamas ligzdojošas sugas ar lielām un stabilām populācijām), un nepieciešamību atbalstīt</p>

kūdras ieguves nozari, kur tas ir pieļaujams no dabas aizsardzības interešu viedokļa, nav pamata no savvaļas putnu aizsardzības viedokļa ierobežot plānoto kūdras ieguves lauku paplašināšanu Aizkraukles novada nekustamajā īpašumā „Aizkraukles kūdras purvs”.

Ietekmes samazinošo vai kompensējošo pasākumu nepieciešamības vērtējums sniegts ziņojuma 7.nodaļā.

4.3.1. attēls. Izpētes teritorijas ziemeļu daļas aizsargjoslu un kūdras ieguvei plānotās teritorijas karte

4.4. Paredzētās darbības atbilstība dabas lieguma "Aizkraukles purvs un meži" izveidošanas un aizsardzības mērķiem, kā arī Aizkraukles pagasta teritorijas plānojumam

Dabas liegums „Aizkraukles purvs un meži” izveidots dabas teritorijas, kas ietver īpaši aizsargājamo savvaļas augu un dzīvnieku sugu dzīvotnes un īpaši aizsargājamās biotopus, aizsargāšanai un apsaimniekošanai. Tas ir iekļauts Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) tīklā, kas, atbilstoši MK noteikumiem Nr.199 „Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) izveidošanas kritēriji Latvijā” nozīmē, ka:

- tajā ir sastopami viens vai vairāki normatīvajos aktos noteiktie īpaši aizsargājamo biotopu veidi vai viena vai vairākas normatīvajos aktos noteiktās īpaši aizsargājamās sugas un to dzīvotnes;
- novērtējot teritorijas nozīmi īpaši aizsargājamo biotopu veidu turpmākajā aizsardzībā un saglabāšanā, tai skaitā, attiecīgās teritorijas starptautisko nozīmi īpaši aizsargājamā biotopa veida aizsardzībā un saglabāšanā, tā ir vai varētu būt nozīmīga attiecīgo īpaši aizsargājamo biotopu veidu, sugu un tās dzīvotņu turpmākajā aizsardzībā un saglabāšanā.

Dabas liegumam nav izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

Paredzētā darbība nav pretrunā ar dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Tiešā veidā paredzētās darbības ietekmē netiks apdraudēta īpaši aizsargājamā dabas teritorija – dabas liegums „Aizkraukles purvs un meži” – iznīcinātas īpaši aizsargājamās sugas, īpaši aizsargājamie biotopi un mikroliegumi. Kūdras ieguves iespējamā negatīvā ietekme uz apkārtnes bioloģisko daudzveidību (apdraudētība) saistīta galvenokārt ar hidroloģiskā režīma izmaiņām. Kūdras ieguvei paredzēto platību nosusināšanai nepieciešamo grāvju izveide var ietekmēt tuvākās teritorijas, samazinot mitro vai pārmitro biotopu platības. Tādēļ nosusināšanas grāvju tīkls plānots tā, lai nosusināšanas ietekmes zona neskartu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas liegumu „Aizkraukles purvs un meži”. Līdz ar to kūdras ieguve neapdraudēs sugu eksistenci kā raksturīgā biotopa sastāvdaļu dabas liegumā un nav paredzama sugu izplatības areāla samazināšanās. Sugu dzīvotnes ir pietiekami lielas un, prognozējams, tādās arī saglabāsies. Biotopu dabiskais izplatības areāls un platības dabas liegumā ir stabilas, paredzams, ka tas pastāvēs arī nākotnē. Tiks nodrošināta biotopam raksturīgo sugu aizsardzība.

Plānotā darbība nav pretrunā ar Aizkraukles novada teritorijas plānojumu 2004. – 2013. gadam. Saskaņā ar spēkā esošajiem Aizkraukles novada domes saistošiem noteikumiem Nr.4 „Aizkraukles novada teritorijas plānojuma 2004. – 2013. gadam grozījumi”, kas apstiprināti ar Aizkraukles novada domes 2008.gada 13.marta lēmumu Nr.83, kūdras ieguvei paredzētās teritorijas zemes atļautā (plānotā) izmantošana noteikta kā „purvs un kūdras ieguves vieta” (skat. pielikumu Nr.6).

5. PAREDZĒTĀS DARBĪBAS IEGUVUMA NOZĪMĪGUMA IZVĒRTĒJUMS

(Punkts 5. Paredzētās darbības ieguvuma nozīmīguma izvērtējums, ņemot vērā sabiedrības intereses, sociālās vai ekonomiskās intereses, ieguvumus un darbības īstenošanas rezultātā dabai radīto zaudējumu izvērtējumu. Blakus esošo zemes īpašnieku un apkārtnējo iedzīvotāju attieksmes pret projekta realizāciju analīze.)

SIA „Kūdras enerģija” kūdras ieguvē galvenokārt tiek nodarbināti vietējie iedzīvotāji, tādējādi samazinot bezdarba līmeni un uzlabojot iedzīvotāju un pašvaldības ekonomisko stāvokli. Īstenojot paredzēto darbību, paplašinot kūdras ieguves laukus, SIA „Kūdras enerģija” turpinās savu uzņēmējdarbību, saglabājot strādājošo darba vietas. Darba vietu saglabāšana nodrošina pastāvīgus ieņēmumus pašvaldības budžetā, kā arī uzlabo vispārējo ekonomisko situāciju pašvaldībā. Kūdras ieguves lauku paplašināšana pozitīvi ietekmēs iedzīvotāju labklājību un viņu ienākumu līmeni. Nodokļa maksājumus par dabas resursu ieguvei vai izmantošanu vai vides piesārņošanu limitos noteiktajos apmēros 60 % ieskaita tās vietējās pašvaldības vides aizsardzības speciālajā budžetā, kuras teritorijā tiek veikta attiecīgā darbība. Kopumā paredzētās darbības sociāli-ekonomiskā ietekme vērtējama kā pozitīva.

Blakus esošās zemes apsaimnieko A/S „Latvijas valsts meži”, kas ir arī paredzētās darbības teritorijas iznomātājs (skat. pielikumu Nr.5).

Sabiedrības attieksme pret paredzēto darbību vērtējama kā neitrāla, ko kopumā nosaka samērā lielais attālums līdz apdzīvotām vietām, tuvākajām dzīvojamām mājām. SIA „Kūdras enerģija” savas līdzšinējās darbības laikā nav saņēmusi sūdzības, kas saistītas ar kūdras ieguvei atradnē „Aizkraukles purvs”.

Sabiedriskās apspriešanas laikā sabiedrībai tiek dota iespēja iepazīties ar sagatavotajiem novērtējuma ziņojumiem, kā arī iesniegt ierosinātajam un birojam rakstiskus priekšlikumus un atsauksmes par novērtējuma ziņojumu.

Atzinumi un komentāri saņemti no Vides pārraudzības valsts biroja, Madonas reģionālās vides pārvaldes, LR Vides ministrijas Dabas aizsardzības pārvaldes Gaujas nacionālā parka administrācijas un Latvijas Dabas Fonda. Novērtējuma galīgā ziņojuma galīgā redakcija sagatavota ņemot vērā un izvērtējot saņemtos atzinumus un komentārus par ziņojuma 1. redakciju.

Saskaņā ar Aizkraukles novada domes sniegto informāciju, SIA „Kūdras enerģija” plānotā darbība - kūdras ieguves lauku paplašināšana turpmākai kūdras ieguvei atradnē „Aizkraukles purvs” atbilst teritorijas atļautajai (plānotajai) izmantošanai. Saskaņā ar spēkā esošajiem Aizkraukles novada domes saistošiem noteikumiem Nr.4 „Aizkraukles novada teritorijas plānojuma 2004. – 2013. gadam grozījumi”, kas apstiprināti ar Aizkraukles novada domes 2008.gada 13.marta lēmumu Nr.83, kūdras ieguvei paredzētās teritorijas zemes atļautā (plānotā) izmantošana noteikta kā „purvs un kūdras ieguves vieta” (skat. pielikumu Nr.6).

6. INŽENIERTEHNISKIE UN ORGANIZATORISKIE PASĀKUMI IETEKMES UZ VIDI NOVĒRŠANAI VAI SAMAZINĀŠANAI

(Inženiertehniskie un organizatoriskie pasākumi ietekmes uz vidi novēršanai vai samazināšanai, kuru īstenošana palīdzētu novērst vai samazināt paredzētās darbības iespējamo negatīvo ietekmi uz dabas lieguma "Aizkraukles purvs un meži" teritoriju (arī ugunsgrēka novēršanai, lokalizēšanai un likvidēšanai).

Paliekošo ietekmju izvērtēšanas kritēriji un indikatori. Paliekošo ietekmju būtiskuma raksturojums, to atbilstība spēkā esošo normatīvo aktu prasībām, ietverot secinājumus par paredzētās darbības īstenošanas iespējamību, ņemot vērā likuma "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 43.panta (5) daļā noteikto.)

Kūdras ieguvē plānotie inženiertehniskie un organizatoriskie pasākumi būtiskāko iespējamo ietekmju uz vidi novēršanai vai samazināšanai ir šādi:

- Gaisa piesārņojums, troksnis

Kūdras ieguves laikā piesārņojošo vielu koncentrācijas nepārsniegs noteiktos gaisa kvalitātes robežlielumus MK noteikumos Nr.588 „Noteikumi par gaisa kvalitāti”, tādēļ nav nepieciešams paredzēt speciālus pasākumus izmešu gaisā samazināšanai. Kūdras ieguvē tiks izmantota tehnika, kas atbilst noteiktajām prasībām MK noteikumos Nr.1047 „Noteikumi par autoceļiem neparedzētās mobilās tehnikas iekšdedzes motoru radīto piesārņojošo vielu emisiju gaisā”. Mazstāvu apbūves pieguļošajās teritorijās trokšņa līmeņa vērtības nepārsniegs MK noteikumos minētās ilgtermiņa robežvērtības. Ņemot vērā kūdras tehnoloģiska procesā iesaistīto iekārtu intensitāti un skaitu, trokšņa situācija pētāmajā teritorijā būtiski nepasliktināsies attiecībā pret esošo situāciju.

- Virszemes ūdeņu un gruntsūdens kvalitāte; hidroloģiskais un hidroģeoloģiskais režīms

Kūdras ieguves lauku paplašināšanai plānotās platības iekļaujas sākotnējā kūdras ieguves projekta shēmā, tādēļ galvenie ūdens savācējgrāvji paredzētās darbības teritorijā jau ir izrakti, tie turpinās ~ 1 km attālumā vēl aiz kūdras ieguvei paredzētās platības – dabas lieguma teritorijā. Atbilstoši eksperta atzinumam (skat. pielikumu Nr.7), ņemot vērā, ka savācējgrāvji jau ierīkoti (izņemot Z daļā), to tīrīšana, kartu grāvju izrakšana maz ietekmēs dabas lieguma platību. Ņemot vērā to, ka kūdras ieguves paplašināšanai paredzētie lauki ir relatīvi nelieli, nosusināšanai tiks izmantoti esošie grāvji, tos pēc iespējas apvienojot kūdras lauku robežās, ūdeņus ievadot Maizītes upē vai uz A pusi ejošajos novadgrāvjos.

Atbilstoši eksperta atzinumam, savācējgrāvju un novadgrāvju nosusināšanas ietekme būs ~ 15 – 20 m, kas noteikts gan teorētiski, gan praktiski, vadoties pēc mērījumiem kūdras lauku inventarizācijas darbos. Gruntsūdens līmenis purvā tiks pazemināts ūdens paštecēs rezultātā.

Nepieciešamo nosusināšanas grāvju tīkls tiks plānots tā, lai nosusināšanas ietekmes zona neskartu teritoriju ārpus paredzētās darbības teritorijas – atkāpjoties 20 m no paredzētās darbības teritorijas robežas. Posmā, kur paredzētās darbības teritorija robežojas ar dabas lieguma teritoriju, atbilstoši Aizkraukles novada teritorijas plānojumam, Aizkraukles purvam noteikta 100 m aizsargjosla, kas ietilpst paredzētās darbības teritorijā ~ 5,7 ha platībā. Pamatojoties uz noteiktajiem aizsargjoslu aprobežojumiem, paredzētās darbības teritorijas daļā, kas ietilpst Aizkraukles purva aizsargjoslā, derīgo izrakteņu ieguve nav veicama. Līdz ar to aizsargjosla kalpo kā papildus buferzona dabas liegumā esošo dabas vērtību aizsardzībai.

Nemot vērā inženiertehniskos paņēmienus ietekmes novēršanai un mazināšanai, paredzētās darbības rezultātā netiks ietekmēta dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” teritorija, jo nosusināšanas darbi šeit jau ir daļēji veikti un purva degradācija notikusi. Zem kūdras slāņa esošais smilšmāls ir ar mazu filtrācijas koeficientu. No detālā grāvju tīkla ietekme iespējama līdz 15 – 20 m tālu, kas neskar dabas lieguma teritoriju.

Ūdeņi novadgrāvjos kūdras lauku iekšienē (kartu grāvji) raksturīgi purvu ūdeņiem, kas iztek no purva, līdz ar to ūdeņu speciāla attīrīšana nav nepieciešama. Suspendēto vielu izgulsnēšanai no novadītajiem ūdeņiem tiks ierīkoti nosēdbaseini (3.9.1. att.). Regulāri tiks veikta kūdras ieguves tehnikas un iekārtu tehniskā apkope, lai novērstu iespējamo grunts un gruntsūdens piesārņošanas risku. Kūdras ieguves laikā regulāri tiks veikta novadgrāvju tehniskā stāvokļa apsekošana un pēc nepieciešamības veikta to tīrīšana, lai nodrošinātu ūdens caurteci un nepieļautu grāvjiem piegulošo teritoriju pārpurvošanos.

- Īpaši aizsargājamās sugas un biotopi

Lai novērstu kūdras ieguves iespējamo negatīvo ietekmi uz īpaši aizsargājamām augu sugām un biotopiem, kas saistīta galvenokārt ar hidroloģiskā režīma izmaiņām, tiks ievērota purva aizsargjosla un kūdras ieguves lauku robeža atradīsies 100 m no licences laukuma robežas un saglabā esošo situāciju A daļā. A laukuma Z daļas (mazajā) laukumā netiks veikta kūdras ieguve, bet lielākās A daļas laukuma ziemeļos kūdras ieguve tiks veikta 100 m attālumā no licences laukuma ziemeļu robežas, tādējādi ievērojot purva aizsargjoslu, un līdz ar to izveidojot papildus buferzonu. Kūdras ieguvei paredzēto platību nosusināšanai nepieciešamo grāvju izveide var ietekmēt tuvākās teritorijas 20 m attālumā, samazinot mitro vai pārmitrto biotopu platības, līdz ar to arī piemērotas dzīvotnes sugām. Nosusināšanas grāvju tīkls plānots tā, lai nosusināšanas ietekmes zona neskartu teritoriju ārpus paredzētās darbības teritorijas, t.sk. dabas lieguma teritoriju, kā arī noteikto dabisko meža biotopu zonu.

- Ugunsdrošība

Objektā paredzēti ugunsdrošības pasākumi, kurus nosaka pastāvošās ugunsdrošības normas.

Purva teritorijā kūdras ieguves lauki tiek norobežoti ar ūdens novadgrāvjiem. Purva sagatavošanas pasākumos jāiekļauj ugunsdzēsības ūdens baseinu un piebraucamo ceļu ierīkošana. Sagatavojot kūdras ieguvei paredzētās teritorijas, tiks projektēti, izrakti un iekārtoti ūdens ņemšanas baseini un to piebraucamie ceļi atbilstoši spēkā esošajiem normatīviem par ugunsdrošības prasībām kūdras ieguves laukos. Ugunsdzēsībai nepieciešamie ūdenskrājumi un to ieguves avotu skaits un izvietojums atbilstoši normatīviem tiks noteikts kūdras ieguves projektā. Pie ūdens ņemšanas vietām paredzēts izveidot piebraucamos ceļus; tiks uzstādīta norāde par ūdens ņemšanas vietu.

Visa kūdras ieguvei paredzētā tehnika ir aprīkota ar dzirksteļu slāpētājiem, ugunsdzēsamajiem aparātiem. Uz katru tehnisko līdzekli nodrošināts ugunsdzēsības aparāts un spainis ar 5 m garu virvi iespējamā ugunsgrēka dzēšanai. Kūdras ieguves vieta apgādāta ar ugunsdzēsības tehnikas un inventāru atbilstoši prasībām.

Kūdras ieguves teritorijas robežās izveidotas ugunsdrošības atstarpes, visā ugunsdrošības atstarpē tiks izcirsti koki un novākti ciršanas atlikumi un kritalas. Patreiz noteikumi nenosaka konkrētu nepieciešamās ugunsdrošības joslas platumu; tās platums saskaņojams ar vietējo ugunsdzēsības un glābšanas dienestu un zemes īpašnieku. Ugunsdrošības atstarpēs netiek nokrauta iegūtā kūdra un kokmateriāli.

Saskaņā ar tehnoloģisko procesu reglamentu tiek organizēta temperatūras kontrole kūdras grēdās. Konstatējot kūdras grēdu temperatūras bīstamu paaugstināšanos, veic pasākumus, kas novērš ugunsgrēka izcelšanos. Vieta, kur paredzēts glabāt kūdru, tiks attīrīta no degtspējīgiem atkritumiem un augu paliekām, grunts noplanēta un noblietēta. Kūdras grēdas netiek izvietotas virs siltumu avotiem.

Kūdras grēdas maksimālais izmērs nedrīkst pārsniegt $100 \times 50 \times 20$ m, ugunsdrošības attālums starp grēdām nedrīkst būt mazāks par 8 m. Ugunsdrošības attālums no grēdām līdz ēkām un būvēm nedrīkst būt mazāks par 8 m, kā arī ne mazāks par grēdas augstumu. Pie grēdām gar to garākajām malām tiek nodrošinātas piebrauktuves vismaz no divām pusēm.

Smēķēšanas vietas tiks ierīkotas speciāli pie kanāliem ar ūdeni vai ūdenskrātuvēm.

Ugunsdrošajā periodā tiek organizētas dežūras un citi pasākumi.

SIA „Kūdras enerģija” ir izstrādāta Ugunsdrošības instrukcija, kas ietver arī rīcības plānu ugunsgrēka gadījumam kūdras purvā. Rīcības plāns nosaka secību uzņēmuma darbiniekiem ugunsgrēka gadījumā.

Ugunsgrēka gadījumā nekavējoties tiks ziņots Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam, kā arī Valsts meža dienestam; nekavējoties tiks veikta objektā nodarbināto un tieši apdraudētās apkārtnējās teritorijas iedzīvotāju informēšana.

Atbildīgie darbinieki pirms Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta vienības ierašanās ugunsgrēka vietā uzņemas ugunsgrēka dzēšanas vispārējo vadību un organizē ugunsgrēka dzēšanas darbus atbilstoši izstrādātajai ugunsdzēsības instrukcijai, iesaistot strādājošos un izmantojot ugunsdzēsības inventārus un līdzekļus. Pēc Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta vienības ierašanās ugunsgrēka vietā, darbinieki rīkosies saskaņā ar norādījumiem.

▪ Pasākumi pēc kūdras izstrādes

Pēc kūdras ieguves pabeigšanas tiks veikti rekultivācijas darbi atbilstoši AS „Latvijas Valsts meži” prasībām. MK noteikumi Nr.779 „Derīgo izrakteņu ieguves kārtība” nosaka, ka kūdras ieguves vietas rekultivē veicot renaturalizāciju (purvam raksturīgās vides atjaunošanu); sagatavojot izmantošanai lauksaimniecībā, piemēram, izveidojot ogulāju vai mētrāju audzēšanas laukus; sagatavojot izmantošanai mežsaimniecībā; izveidojot ūdenstilpes; sagatavojot rekreācijai; sagatavojot izmantošanai citā veidā. Rekultivācija tiks uzsākta ne vēlāk kā gada laikā no kūdras ieguves pabeigšanas.

„Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma” paredz, ka, beidzot kūdras ieguvi kādā purva daļā vai visā ieguvei sagatavotajā platībā, jāizstrādā priekšlikumi hidroloģiskā režīma optimizēšanai, sekmējot purva un citu blakus esošo mitrāju ekosistēmu saglabāšanos un atjaunošanos. Beidzot kūdras ieguvi visā sagatavotajā purva platībā vai tās daļā, jānodrošina šo platību sakārtošana un apsaimniekošana saskaņā ar renaturalizācijas (rekultivācijas) projektu.

Tabula Nr.6.1. **Plānotie pasākumi iespējamās ietekmes samazināšanai vai novēršanai**

Ietekmes veids	Plānotie pasākumi ietekmes samazināšanai vai novēršanai
Gaisa piesārņojums	▪ Kūdras ieguvē tiks izmantota tehnika, kas atbilst noteiktajām prasībām MK noteikumos Nr.1047 „Noteikumi par autoceljiem neparedzētās mobilās tehnikas iekšdedzes motoru radīto piesārņojošo vielu emisiju gaisā”.
Troksnis	▪ Iespējamās ietekmes mazināšanai kūdras izvešana paredzēta tikai darba dienās laikā no plkst. 8 ⁰⁰ – 17 ⁰⁰ . Frēzkūdras ieguve

	<p>tiek veikta no maija vidus līdz oktobrim, darba laikā no plkst. 10⁰⁰ – 21⁰⁰, darba dienās, arī sestdienās un svētdienās.</p>
Virszemes ūdeņu un gruntsūdens kvalitāte	<ul style="list-style-type: none"> Nosēdbaseinu ierīkošana suspendēto vielu izgulsnēšanai; Novadgrāvju regulāra apsekošana un tīrīšana pēc nepieciešamības; Kūdras ieguves tehnikas un iekārtu regulāra tehniskā apkope
Hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņas	<ul style="list-style-type: none"> Grāvji tiks projektēti atbilstoši noteiktajai ietekmes zonai, lai ietekmes zona neskartu teritoriju ārpus paredzētās darbības teritorijas; Novadgrāvju regulāra apsekošana un tīrīšana pēc nepieciešamības.
Ietekme uz īpaši aizsargājamām sugām, biotopiem, īpaši aizsargājamām teritorijām	<ul style="list-style-type: none"> Nosusināšanas grāvju tīkls projektēts ņemot vērā attālumu līdz noteiktajai dabisko meža biotopu zonai Vidusdaugavas mežsaimniecības Jaunjelgavas meža iecirknī; Netiks pieļautas hidroloģiskā režīma izmaiņas ārpus izpētes teritorijas, t.sk. dabas lieguma teritorijā.
Ugunsdrošība	<ul style="list-style-type: none"> Objektā paredzēti ugunsdrošības pasākumi, kurus nosaka pastāvošās ugunsdrošības normas. Ugunsdrošajā periodā tiks organizētas dežūras un citi ugunsdrošības pasākumi. Tiks izmantota līdz šim SIA „Kūdras enerģija” izstrādātā Ugunsdrošības instrukcija, kas ietver arī rīcības plānu ugunsgrēka gadījumam kūdras purvā.

Tabula Nr.6.2. **Paredzētās darbības atbilstība normatīvo aktu prasībām**

Likumdošanas joma	Atbilstība	Piezīmes
Gaisa aizsardzība	Atbilst	Kūdras ieguves rezultātā netiks pārsniegti normatīvajos aktos noteiktie piesārņojošo vielu robežlielumi.
Aizsardzība pret troksni	Atbilst	Trokšņa rādītāji mazstāvu apbūves teritorijās nepārsniegs MK Noteikumos Nr.579 „Vides trokšņa novērtēšanas kārtība” noteiktās robežvērtības.
Aizsargjoslas	Atbilst	Tiks ievēroti saimnieciskās darbības aprobežojumi aizsargjoslās, kas skar atradnes teritoriju, lai novērstu iespējamo negatīvo ietekmi uz vides objektiem, nodrošinātu komunikāciju u.c. objektu efektīvu un drošu ekspluatāciju un attīstības iespējas, sanitārās prasības.
Sugu un biotopu aizsardzība	Atbilst	<p>Atbilstoši eksperta atzinumam, paredzētās darbības rezultātā netiks ievērojami samazinātas Latvijas vai Eiropas kontekstā būtiski nozīmīgas purvu biotopu kompleksu platības; netiks apdraudētas reģionāli vai valstiski nozīmīgas īpaši aizsargājamo augu sugu atradnes.</p> <p>Paredzētās darbības rezultātā nav paredzama nelabvēlīga ietekme uz savvaļas putnu populāciju, t.sk. aizsargājamām putnu sugām.</p> <p>Nosusināšanas grāvju tīkls plānots tā, lai nosusināšanas ietekmes zona neskartu teritoriju ārpus paredzētās darbības teritorijas, t.sk. dabas lieguma teritoriju, kā arī noteikto dabisko meža biotopu zonu.</p>

Ūdens aizsardzība	Atbilst	Kūdras ieguves rezultātā nenotiks virszemes un gruntsūdens piesārņošana. Tiks nodrošināti visi ūdens resursu lietošanas nosacījumi, nodrošināti kvalitātes normatīvi virszemes un pazemes ūdeņiem.
Zemes dzīļu izmantošana un aizsardzība	Atbilst	Tiks nodrošinātas visas prasības zemes dzīļu aizsardzībā. Derīgo izrakteņu ieguve tiks nodrošināta atbilstoši MK noteikumiem Nr.779 „Derīgo izrakteņu ieguves kārtība”.
Dabas resursu izmantošana	Atbilst	Par kūdras ieguvī tiks maksāti nodokļi par dabas resursu ieguvī – 0,13 Ls/t par kūdras (mitrums – 40 %) ieguvī, atbilstoši dabas resursu nodokļa aprēķināšanas un maksāšanas kārtībai (0,20 Ls/t 2010.gadā, 0,25 Ls/t 2011.gadā, 0,30 Ls/t no 2012.gada 1.janvāra).
Meliorācijas sistēmu aizsardzība	Atbilst	Netiks pieļautas darbības, kuru dēļ tiek bojātas vai iznīcinātas meliorāciju sistēmu būves un ierīces vai traucēts to darbības režīms.
Ugunsdrošības noteikumi	Atbilst	Tiks nodrošinātas MK noteikumos Nr.82 „Ugunsdrošības noteikumi” noteiktās ugunsdrošības prasības.
Teritorijas plānošana	Atbilst	Saskaņā ar spēkā esošajiem Aizkraukles novada domes saistošiem noteikumiem Nr.4 „Aizkraukles novada teritorijas plānojuma 2004. – 2013. gadam grozījumi”, kas apstiprināti ar Aizkraukles novada domes 2008.gada 13.marta lēmumu Nr.83, kūdras ieguvei paredzētās teritorijas zemes atļautā (plānotā) izmantošana noteikta kā „purvs un kūdras ieguves vieta”.

Ņemot vērā konstatētās iespējamās ietekmes, plānotos pasākumus to samazināšanai vai novēršanai, atbilstību normatīvo aktu prasībām, var secināt, ka paredzētā darbība plānota tā, lai neradītu būtisku negatīvu ietekmi uz dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” ekoloģiskajām funkcijām, integritāti un tā nav pretrunā ar dabas lieguma izveidošanas un aizsardzības mērķiem.

7. KOMPENSĒJOŠO PASĀKUMU IZSTRĀDES NEPIECIEŠAMĪBAS ANALĪZE

(Kompensējošo pasākumu izstrādes nepieciešamības analīze saskaņā ar likumā "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" un 2006.gada 18.jūlija MK noteikumos Nr.594 "Noteikumi par kritērijiem, pēc kuriem nosakāmi kompensējošie pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) tīklam, to piemērošanas kārtību un prasībām ilgtermiņa monitoringa plāna izstrādei un ieviešanai" noteikto. Paredzētie kompensējošie pasākumi, ja tādi nepieciešami saskaņā ar likumu "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām".)

Likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43.pants nosaka, ka paredzēto darbību atļauj veikt, ja tā negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem.

Ja paredzētā darbība negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000), darbību atļauj veikt tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums un nepieciešams sabiedrībai nozīmīgu interešu, arī sociālo vai ekonomisko interešu, apmierināšanai.

Ja Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorijā (Natura 2000) ir sastopamas Sugu un biotopu aizsardzības likumam pakārtotajā normatīvajā aktā noteiktās Latvijā sastopamās Eiropas Savienības prioritārās sugas vai biotopi, paredzēto darbību atļauj veikt tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums un nepieciešams sabiedrības veselības aizsardzības, sabiedrības drošības vai vides aizsardzības interesēs.

Paredzēto darbību var atļaut veikt arī tad, kad tas nepieciešams citu sabiedrībai sevišķi svarīgu interešu apmierināšanai, ja ir saņemts atzinums no Eiropas Komisijas.

Minētajos gadījumos nosaka kompensējošos pasākumus Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) tīklam.

Kompensējošos pasākumus Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) tīklam veic, lai nodrošinātu paredzētās darbības veikšanas negatīvo ietekmju līdzsvarošanu un teritorijas vienotības (viengabalainības) aizsardzību un saglabāšanu. Kā minēts iepriekš, paredzētās darbības īstenošanas rezultātā neradīsies būtiskas negatīvas ietekmes uz dabas liegumu „Aizkraukles purvs un meži”, netiks ietekmēta dabas lieguma vienotība.

MK 18.07.2006. noteikumi Nr.594 „Noteikumi par kritērijiem, pēc kuriem nosakāmi kompensējošie pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) tīklam, to piemērošanas kārtību un prasībām ilgtermiņa monitoringa plāna izstrādei un ieviešanai” apstiprina kritērijus kompensējošo pasākumu noteikšanai. Pasākumiem jānodrošina to pašu sugu vai biotopu, kurus negatīvi ietekmē paredzētās darbības veikšana, aizsardzību tādā pašā apmērā kā paredzētās darbības veikšana; pasākumi nav aizstājami ar videi nodarītā kaitējuma dēļ radušos zaudējumu atlīdzību naudā.

Paredzētā darbība plānota tā, lai neietekmētu aizsargājamās sugas un biotopus dabas lieguma teritorijā. Kūdras ieguves projekts tiks izstrādāts balstoties uz prasībām, ko izvirza normatīvie akti un noteiks vides un dabas aizsardzības institūcijas. Kompensējošie pasākumi nav piemērojami.

8. ATZINUMA PAR DARBA ZIŅOJUMA 1. REDAKCIJAS PRASĪBU IZPILDES ANALĪZE

Nr. p.k.	Komentārs	Paskaidrojums	Izmaiņas ziņojumā
	<i>Vides pārraudzības valsts birojs</i>		
1.	Kādā no teritorijas izvietojuma kartēm (3.2.1., 3.3.5. attēli) jāiezīmē Aizkraukles novada domes 2009.gada 3.jūlija vēstulē Nr.1-6-1/09/623 zemes vienībai Nr.32440010016 noteiktie apgrūtinājumi.	Aizkraukles novada domes 2009.gada 3.jūlija vēstulē Nr.1-6-1/09/623 zemes vienībai Nr.32440010016 nav noteikti nekādi apgrūtinājumi. Šajā vēstulē ir noteikts, ka zemes vienībai ar kadastra apzīmējumu 32440010016 noteikta zemes atļautā (plānotā) izmantošana – purvs un kūdras ieguves vieta. Apgrūtinājumi ir noteikti zemes vienībai 32440010014, kas tikai daļēji robežojas ar izpētes teritoriju. Šie apgrūtinājumi – mikroliegums Nr. 1845 atrodas purva otrā pusē ievērojamā attālumā no izpētes teritorijas.	Ziņojums papildināts par šo tēmu.
2.	Novērtējuma ziņojuma galīgai redakcijai jāpievieno attēls, kurā uzskatāmi redzama Maizītes upes izteka un nosēdbaseina iespējamā izveides vieta uz esošā grāvja pirms tā ietekmes Maizītes upē (skat. 48.lpp., 7.pielikumu).	Papildināti attēli un norādīta vieta kur sākas Maizīte un . un nosēdbaseina iespējamā izveides vieta uz esošā grāvja pirms tā ietekmes, ietecēšanas Maizītes upē, kur sanāk kopā trīs grāvji un kur upītei ir mazāks kritums.	Izmaiņas 3.3.5. un 3.9.1. attēlos ziņojumā
3.	Novērtējuma ziņojuma galīgās redakcijas atbilstošajās nodaļās jāsniedz ziņojuma autoru viennozīmīgs vērtējums sugu un biotopu ekspertu atzinumā ietvertajam ieteikumam nepaplašināt kūdras ieguves laukus A laukuma rietumu stūrī, saglabājot esošo kūdras lauku robežas (skat. 8.pielikumu), proti, izslēgt šo teritoriju no A laukuma teritorijas vai iegūt kūdru arī šajā teritorijā (skat. 63.lpp.).	Ņemot vērā ekspertu ieteikumus klajo purva biotopu saglabāšanai un dabas aizsardzības prasības, kūdras ieguves lauku robeža tiek atvērta par 100 m no iepriekš uzrādītās robežas un saglabā esošo situāciju A daļā. A laukuma Z daļas (mazajā) laukumā netiks veikta kūdras ieguve, bet lielākās A daļas laukuma ziemeļos kūdras ieguve tiks veikta 100 m attālumā no licences laukuma ziemeļu robežas, tādējādi ievērojot purva aizsargjoslu, un līdz ar to izveidojot papildus buferzonu. Sagatavota maksimāli pietuvināta ortofoto karte ar	Veikti labojumi ziņojuma 4.3. sadaļā un ievietots 4.3.1. attēls.

Kūdras ieguves lauku paplašināšanas atradnes "Aizkraukles (Aklais) purvs" teritorijā ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas liegumu "Aizkraukles purvs un meži" novērtējums

Nr. p.k.	Komentārs	Paskaidrojums	Izmaiņas ziņojumā
		robežām tai teritorijai, kur redzams, ka tās lāmas paliek ārpusē, atkāpjoties 100 metrus no licences laukuma ziemeļu robežas.	
	VVD Madonas reģionālā vides pārvalde		
1.	Nodaļa 3.4.2.) Sakarā ar to, ka ar 2009.gada 1.augustu ir reorganizēta Vides meteoroloģijas un ģeoloģijas aģentūra, zemes dzīļu izmantošanas licences izsniedz un derīgo izrakteņu atradnes pases un derīgo izrakteņu ieguves limita sagatavošanu veic Valsts vides dienests.	Ņemts vērā.	Precizēta Ziņojuma 3.4. nodaļa.
2.	Nodaļas 4.3. apakšnodaļā „Ietekme uz īpaši aizsargājamām sugām, to dzīvotnēm un īpaši aizsargājamiem biotopiem” vajadzētu precizēt kūdras ieguves paplašināšanas rezultātā iznīcinātā (noraktā) sūnu purva platību. Minēti divi skaitļi – ~ 77 ha un 88,05 ha.	Paplašinot kūdras ieguves laukus sākotnēji tika plānots norakt sūnu purvu licences robežās 77 ha platībā, jo no paredzētās darbības teritorijas, kas kopā sastāda 88,05 ha, neskarta tiks atstāta Aizkraukles purva aizsargjosla, kā arī 20 m zemes īpašuma robežjoslas. Taču ņemot vērā to, ka A lauka ziemeļu daļas platībā netiks veikta kūdras ieguve, tad kūdras ieguves lauki Aizkraukles purvā tiks paplašināti tikai par 73.08 ha (A= 28.46 ha; B= 44.62 ha)	Nodaļas 4.3. apakšnodaļā „Ietekme uz īpaši aizsargājamām sugām, to dzīvotnēm un īpaši aizsargājamiem biotopiem” precizēta informācija.
	Dabas aizsardzības pārvalde, Gaujas Nacionālā parka administrācija		
1.	Dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” dabas vērtību raksturojums ir nepilnīgs: nav apzinātas visas aizsargājamās un retās sugas. Piemēram, 2.2.1.tabulā nav iekļauta ... Tā ir viena no tām sugām, ko apdraud dzīves vietu nosusināšana.	Pēc komentāra nav saprotams par kādu sugu iet runa. Izveidojot mikroliegumu sugas ...aizsardzībai, var pieņemt, ka tiek nodrošināts šīs sugas populācijas daļai labvēlīgi izdzīvošanas apstākļi, Mikroliegums atrodas pietiekami tālu no paredzētās darbības vietas. No kūdras izstrādes laukiem mikroliegumu norobežo mazskartas purvainas un mežainas platības. Kā arī ņemot vērā pietiekamo attālumu un mazietekmētu teritoriju esamību starp mikroliegumu un kūdras ieguves laukiem ietekme nav sagaidāma.	Izmaiņas ziņojumā nav veiktas.

Nr. p.k.	Komentārs	Paskaidrojums	Izmaiņas ziņojumā
2.	Arī sugu un biotopu izpēti kūdras lauku paplašināšanai paredzētajās un tām pieguļošajās teritorijās veikta nepilnīgi – sniegti dati tikai par augu un putnu sugām, bet iztrūkst citu taksonomisko grupu (piemēram, ķērpju, sēņu, bezmugurkaulnieku, abinieku un rāpuļu) inventarizācija.	<p>Nosacījumos SIA „Kūdras enerģija” paredzētās darbības – kūdras ieguves lauku paplašināšana – ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000) dabas liegumu „Aizkraukles purvs un meži” novērtējumam nav paredzēts veikt zinātniskā līmeņa pētījumus, tai skaitā taksonomisko grupu inventarizāciju.</p> <p>Sagatavojot novērtējuma ziņojumu, ierosinātais konsultējās ar Vides pārraudzības valsts biroju par ziņojumā iekļaujamo informāciju, kā arī izmantoja Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra rīcībā esošo informāciju un citu informāciju par ietekmējamās teritorijas izveidošanas mērķiem, tās ekoloģiskajām funkcijām un dabas vērtībām.</p> <p>Papildus ierosinātais izmantoja hidrologa, ornitologa, augstāko augu ekspertu sniegtos atzinumus, kas tika sagatavoti teritorijas apsekojumā, kā arī EMERALD apsekojuma anketas.</p> <p>Tā kā IVN izstrāde neprasa (neparedz) veikt detālus specifiskus zinātniskus pētījumus, atzinumam izmantoti pieejamie dati un iespējamā prognoze, pamatā vērtējot purvu kā ģeokoloģisku kompleksu un vērtējot biotopu stāvokli kopumā, pieņemot, ka atsevišķu sugu izdzīvošana (saglabāšanās teritorijā) tieši atkarīga no biotopa stāvokļa un platības.</p> <p>No platības viedokļa – jaunveidojamie kūdras lauki ir nelielas platības (77 ha) + būstiskās ietekmes zona – 100 m, kas neatrodas īpaši aizsargājamajā dabas teritorijā „Aizkraukles purvs un meži”. LIFE-Daba projekta “Purva biotopu aizsardzības plāna īstenošana Latvijā”, eksperte I.Dāniele atzīst, ka līdz šim Latvijā nav veikti plaši pētījumi par sēnēm</p>	Izmaiņas ziņojumā nav veiktas.

Nr. p.k.	Komentārs	Paskaidrojums	Izmaiņas ziņojumā
		purvos (http://www.ldf.lv/pub/?doc_id=28479). Arī kukaiņu pētījumi ir ierobežoti. Rāpuļi – purva varde nav aizsargājama. Purva bruņurupucim izpētes teritorija nav izplatības areāls. Teorētiski gludenā čūska var būt sastopama, bet nelielā platības samazināšana neapdraudēs populāciju.	
3.	Ziņojumā iekļautais atzinums par nosusināšanas tīkla izveides ietekmes zonu (Pielikums Nr.7) balstīts galvenokārt uz teorētiskiem pieņēmumiem, nevis Aizkraukles purvā veiktiem pētījumiem (skat. Dr. M.Pakalnes atzinumu pielikumā).	Hidrologa J. Nusbauma atzinumā par nosusināšanas ietekmi uz Aizkraukles purva liegumu ietekmes parametri detāli pa posmiem ir noteikta, balstoties uz valstī pastāvošajām normām, ģeoloģiskās izpētes un projektēšanas darbiem, Ministru kabineta 2006. gada 19.decembra noteikumiem Nr. 1018 "Meliorācijas sistēmu un hidrotehnisko būvju būvniecības kārtība", Ministru kabineta noteikumiem Nr.779 „Derīgo izrakteņu ieguves kārtība, noteikumiem Nr.631 par Latvijas būvnormatīvu LBN 224-05 "Meliorācijas sistēmas un hidrotehniskās būves" 23.08.2005., ilggadīgiem kūdras ieguves objektu inventarizācijas materiāliem (skat. hidrologa J. Nusbauma atbildi uz komentāriem pielikumā)..	Izmaiņas nav veiktas
4.	Ziņojumā nav sniegta informācija par iespējamo hidroloģisko un hidroģeoloģisko apstākļu izmaiņām un to dinamiku saistībā ar ieguvei paredzēto lauku nosusināšanu, esošo novadgrāvju tīrīšanu un padziļināšanu posmā 145–147. Šis posms ir plānoto kūdras lauku ZA stūris, kurš atrodas vistuvāk atklātajai Aizkraukles purva daļai ar ciņu un lāmu kompleksu.	Informācija par iespējamo hidroloģisko un hidroģeoloģisko apstākļu izmaiņām un to dinamiku saistībā ar ieguvei paredzēto lauku nosusināšanu, esošo novadgrāvju tīrīšanu un padziļināšanu posmā 145–147, kurš atrodas plānoto kūdras lauku ZA nav sniegta, jo tas gan atrodas licences teritorijā, tomēr ņemot vērā visus apstākļus, šajā laukā netiks veikta kūdras ieguve.	Izmaiņas ziņojumā nav veiktas.
5.	Ziņojuma tekstā (46. lpp.) teikts, ka „Aizkraukles purvam noteikta 100 m aizsargjosla (skat. 3.9.1.	Purva aizsargjosla iezīmēta tā, kā tas ir noteikts Teritorijas plānojumā!	Veikti labojumi kartē 3.9.1. attēlā.

Nr. p.k.	Komentārs	Paskaidrojums	Izmaiņas ziņojumā
	att.).” Tomēr no 3.9.1. att. nevar saprast, kur aizsargjosla atrodas, jo pats purvs iekrāsots ar attēla leģendā norādīto aizsargjoslas apzīmējuma krāsojumu.		
5.1.	„plānotie lauku un to nosusināšana maz ietekmēs lieguma teritoriju” (J.Nusbaums, Ziņojuma 7.pielikums);	Eksperts savā atbildē uz šo komentāru ir norādījis: Projektēšanas stadijā var nosusināšanas tīklu izveidot (precizēt) tā, ka ietekmes no grāvjiem uz liegumu nebūs (skat. J. Nusbauma atbildi uz komentāriem).	Izmaiņas ziņojumā nav veiktas.
5.2.	„nosusināšanas darbi šeit jau daļēji veikti un purva degradācija notikusi” (J.Nusbaums, Ziņojuma 7.pielikums)	Vēsturiski dabas liegums izveidots jau daļēji sagrāvotā purvā un pie ierīkotiem un ekspluatētiem kūdras laukiem – nav ziņu, ka kādas iepriekš esošas dabas vērtības no Dabas lieguma teritorijas būtu pazudušas.	Izmaiņas ziņojumā nav veiktas.
5.3.	ietekme uz purva veģetāciju ir daudz plašākā teritorijā par J.Nusbauma norādītajiem 20 m un tā ir atkarīga no purva virsmas un ir atšķirīga dažādos purvos un to daļās (skat. Dr. M.Pakalnes atzinumu pielikumā);	Komentārs balstās uz teorētiskiem pieņēmumiem un netiek ņemts vērā, tas, ka mūsdienās purviem vispār ir tendence aizaugt ar kokiem seklākās vietās. Ietekme nav atkarīga no purva virsas, bet no kūdras slāņu biezuma un purva ieplaku veidojošajiem nogulumiem, reljefa un ūdensšķirtnes atrašanās vietas.	Izmaiņas ziņojumā nav veiktas.
5.4.	kūdras ieguves lauku paplašināšana ietekmēs hidroloģisko režīmu arī dabas liegumā un purva kā ekosistēmas funkcionēšanu, jo Aizkraukles purvs un tam piegulošie kūdras lauki ir hidroloģiski vienota sistēma (skat. Dr. M.Pakalnes atzinumu pielikumā);	Uzskats, ka Aizkraukles purvs un tam piegulošie kūdras lauki ir hidroloģiski vienota sistēma nav precīzs, jo netiek ņemtas vērā kūdras īpašības un gruntsūdeņu plūsmas īpatnības purvos, kā arī kūdras slāņu filtrācijas īpašības, kas augstā tipa kūdrām ir ļoti maza, kā arī nav ņemta vērā purva ieplakas reljefa nozīme purva hidroloģiskās sistēmas vienotībā vai sadalījumā.	Izmaiņas ziņojumā nav veiktas.
5.5.	kūdras lauku ierīkošana un ar to saistīta purva susināšana negatīvi ietekmēs dabas lieguma teritoriju: „apdraudošie faktori saistāmi ar nosusināšanas negatīvo ietekmi, kas izpaudīsies	Vēsturiski dabas liegums izveidots jau daļēji sagrāvotā purvā un pie ierīkotiem un ekspluatētiem kūdras laukiem – nav ziņu, ka kādas iepriekš esošas dabas vērtības no Dabas lieguma	Izmaiņas ziņojumā nav veiktas.

Nr. p.k.	Komentārs	Paskaidrojums	Izmaiņas ziņojumā
	kā koku apauguma intensitātes palielināšanās, sfagnu sūnu degas izzušana vai būtiska tā īpatsvara samazināšanās atsevišķās teritorijas daļās, sīkkrūmu (viršu, vīstņu) aizņemto platību īpatsvara palielināšanās" (I.Silamiķele, Pielikums Nr.8);	teritorijas būtu pazudušas. Koku apauguma intensitātes palielināšanās sagaidāma ieguves lauku tuvumā, vietās, kur ir purva ieplakas reljefa pacēlums, plāns kūdras slānis un jau tagad attīstījies mežs. Dabas vērtības kopumā neizdīs, labāk attīstīsies kāds no meža biotopiem.	
5.6.	„paredzētā darbība iznīcinās augstā sūnu purva biotopu kompleksu jaunveidojamo kūdras lauku platībās" (I.Silamiķele, Pielikums Nr.8) – tāpat iznīcinās arī Eiropas Savienībā prioritāri aizsargājamo biotopu – neskarti augstie purvi (7110);	Ņemot vērā plašo augstā sūnu purva biotopu kompleksu izplatību Latvijā un nelielo kūdras lauku teritorijas paplašināšanu, šis kaitējums būs ļoti neliels, pie kam, kā to cenšas pierādīt Life projekts Latvijā, šis biotops mēdz atjaunoties un SIA „Kūdras enerģija” ir gatava sadarboties šādu pasākumu veikšanā.	Izmaiņas ziņojumā nav veiktas.
5.7.	Ziņojuma 27.lpp. 2.3.1.tabulā par kūdras lauku ietekmi uz dabas liegumu „Aizkraukles purvs un meži” norādīts, ka būs būtiska ietekme uz Eiropas nozīmes prioritāri aizsargājamo biotopu – „Neskarts augstais purvs”;	Tā kā A lauka ziemeļu daļā, kur šis biotops ir visvairāk izplatīts, kūdras ieguve netiks veikta, tad nelabvēlīga ietekme nav sagaidāma.	Veikti labojumi ziņojuma 2.3. sadaļā
5.8.	Arī relatīvi neliels Eiropas Savienībā prioritāri aizsargājama biotopa – neskarti augstie purvi (7110) platības samazinājums ir Eiropas Padomes Biotopu direktīvas (92/43/EEC) pārkāpums, jo nenodrošina biotopa labvēlīgu aizsardzības statusu (skat. Dr. M.Pakalnes atzinumu pielikumā).	Latvijā vēl neskartā stāvoklī ir vismaz 200 tūkstoši ha neskartu augsto purvu. Aizliegums sen pastāvošam un strādājošam uzņēmumam sagatavot ap 70 ha purva platības licences robežās, lai kompensētu izstrādātās platības, ir grūti saprotams, jo plānotā platība sastāda ~0,01 % no augstā tipa purviem.	Izmaiņas ziņojumā nav veiktas.
6.	Ņemot vērā ekspertu atzinumus, paredzētās darbības neatbilst likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43.panta nosacījumam, ka paredzēto darbību var veikt, ja tā negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas funkcijas,	Ņemot vērā pretrunīgi un tendenciozi interpretētos ekspertu slēdzienus un to, ka valsts ir noteikusi, ka drīkst turpināt kūdras ieguvei laukos, kur tā jau iesākta, un tā kā paplašināšanai paredzētā teritorija ietilpst kūdras ieguvei paredzētā teritorijā jau kopš atradnes ierīkošanas un tā atbilst	Izmaiņas ziņojumā nav veiktas.

Nr. p.k.	Komentārs	Paskaidrojums	Izmaiņas ziņojumā
	integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem.	teritorijas plānojumā noteiktajam, ka zemes atļautā (plānotā) izmantošana ir purvs un kūdras ieguves vieta, uzskatām, ka komentārs nav pamatots..	
	Māra Pakalne, Latvijas Dabas fonds		
1.	(...) J.Nusbaums savā atzinumā nav norādījis, kāda konkrēti ietekme ir domāta – vai tā ir ietekme uz purva hidroloģisko režīmu, veģetāciju, kūdras mitrumu, kūdras nosēšanos, gruntsūdens līmeni, gruntsūdens plūsmām, purva sēšanos vai purva kā ekosistēmas funkcionēšanu.	Minētās ietekmes attiecas galvenokārt tikai uz kūdras lauku paplašināšanai paredzēto teritoriju. Tā kā šo teritoriju no īpaši aizsargājamās teritorijas šķir vairāk nekā 100 m un kūdras slāņu filtrācijas īpašības, tad ietekme uz purva hidroloģisko režīmu, veģetāciju nebūs vietās, kur ir atklātās augstā purva teritorijas.	Izmaiņas ziņojumā nav veiktas.
4.	(...) nav pietiekoši detāli aprakstīta plānoto lauku un grāvju sistēma un nav precīzu datu par grāvjiem kā projektējamā, tā arī dabas lieguma teritorijā.	Šādus pētījumus jāveic kūdras ieguves lauku projektēšanas stadijā, ietekmes novērtējuma ziņojuma izstrādē šādi pētījumi nav paredzēti.	Izmaiņas ziņojumā nav veiktas.
5.	Lai zinātniski izvērtētu plānotās susināšanas un kūdras ieguves paredzamās ietekmes intensitāti (būtiskumu) uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju nepieciešami detalizēti hidroloģiskie pētījumi pašā Aizkraukles purvā.	Tādi nav paredzēti nosacījumos SIA „Kūdras enerģija” paredzētās darbības – kūdras ieguves lauku paplašināšanai – ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo teritoriju (NATURA 2000) dabas liegumu „Aizkraukles purvs un meži” novērtējumam, kas izstrādāti saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi” ⁴ 1. pantu un Ministru kabineta 2006. gada 6. jūlija noteikumu Nr. 455 „Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000) 6. un 7. punktā ietvertajām prasībām.	Izmaiņas ziņojumā nav veiktas.
6.	(...) tiks ietekmēta arī purva kā ekosistēmas funkcionēšana. (...)	Ņemot vērā, to, ka Aizkraukles purva austrumu daļā kūdras ieguve notiek jau vairāk nekā 40 gadus, tad var spriest, ka ja kūdras ieguves process tik ļoti būtiski ietekmē purvu kā ekosistēmu, tad Aizkraukles purvs jau būtu beidzis eksistēt, jo purva lielākā daļa jau ir norakta pirms vairākiem gadu desmitiem. Tas, ka ziemeļdaļā	Izmaiņas ziņojumā nav veiktas.

Nr. p.k.	Komentārs	Paskaidrojums	Izmaiņas ziņojumā
		atklāta augstā purva teritorijas praktiski robežojas ar nosusināšanas grāvjiem, liecina par to augstā purva ekosistēmas stabilitāti, kuru, pie noteiktiem apstākļiem, maz ietekmē darbības blakus esošajās teritorijās.	
7.	Kūdras ieguves lauku paplašināšana ietekmēs hidroloģisko režīmu arī dabas liegumā, jo Aizkraukles purvs un tam piegulošie kūdras lauki ir hidroloģiski vienota sistēma.	Piegulošie kūdras lauki līdz šim nav būtiski ietekmējuši dabas liegumu. Aizaugšana vairāk novērojama vietās, kur purva ieplakas reljefā ir pozitīvas reljefa formas un plānāks kūdras slānis un saistāma arī ar citiem vides un biotopu dabiskās sukcesijas gaitas faktoriem.	Izmaiņas ziņojumā nav veiktas.
8.	(...) I. Silamiķele savā atzinumā secina, ka kūdras lauku ierīkošana un ar to saistītā purva susināšana negatīvi ietekmēs dabas lieguma teritoriju, kas izpaudīsies kā koku apauguma intensitātes palielināšanās, sfagnu seguma samazināšanās un sīkkrūmu aizņemto platību īpatsvara palielināšanās.	Šis secinājums attiecas uz vietām, kur jau šobrīd ir tendence veidoties apmežojumam. Ņemot vērā plānotos kompensējošos pasākumus (neiegūt kūdras ZA lauka ziemeļdaļā, atkāpšanos 100 m no licences teritorijas robežas), dabas lieguma „Aizkraukles purvi un meži” teritorijā sastopamais Eiropas Savienības prioritāri aizsargājamais biotops neskarti augstie purvi (7110) netiks ietekmēti tādā pakāpē, kas apdraudētu šī biotopa pastāvēšanu.	Izmaiņas ziņojumā nav veiktas.
9.	Par nenovēršamu ietekmi uz Aizkraukles purva dabas liegumu, ka kūdras ieguve tiks veikta tam piegulošajās platībās, liecina josla ar degradētiem purva biotopiem gar esošajiem kūdras laukiem un grāvjiem.	Šī ietekme jau ir notikusi joslā gar esošajiem kūdras laukiem un grāvjiem, bet nav skārusi dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” teritoriju.	Izmaiņas ziņojumā nav veiktas.
10.	Ziņojuma 2.3.1. tabulā (...) norādīts, ka būs būtiska ietekme uz Eiropas nozīmes prioritāri aizsargājamo biotopu „Neskarts augstais purvs”, kas nesaskan ar 61.lpp. izvirzīto apgalvojumu: „Tiešā veidā paredzētās darbības ietekmē netiks apdraudēta īpaši aizsargājamā dabas teritorija – dabas liegums „Aizkraukles purvs un meži”,	Ziņojumā teikts, ka paredzētā darbība būtiski ietekmēs atsevišķas, salīdzinoši nelielas, ārpus dabas lieguma teritorijas esošas purvu biotopu platības, jo A laukuma ziemeļu daļā, kur licences zona robežojas ar, pēc ekspertu viedokļa nosacīti vērtīgāko (klajāko un lāmaināko) augstā purva daļu, turpmākā kūdras ieguve netiks veikta.	Veikti labojumi ziņojuma 2.3. sadaļā

Nr. p.k.	Komentārs	Paskaidrojums	Izmaiņas ziņojumā
	iznīcinātas īpaši aizsargājamās sugas, īpaši aizsargājamie biotopi un mikroliegumi".		
11.	Purva biotops – neskarti augstie purvi (7110) ir prioritāri aizsargājams biotops Eiropas Savienībā un atbilstoši Eiropas Padomes Biotopu direktīvai (92/43/EEC) tā labvēlīgas aizsardzības statuss nozīmē šī biotopa nesamazināšanos.	Latvijā šī biotopa izplatība ir plaša un ar to aizņemtās platības, kurām ir piešķirts aizsargājamo teritoriju statuss sasniedz vienā valstī procentuāli noteiktās platības. Atbilstoši Eiropas kopienas valstīm saistošajiem normatīvajiem aktiem (t.sk. biotopu direktīvai 92/43/EEC), Latvijā ir izveidots procentuāli atbilstošs purvu biotopu aizsardzības tīkls, kas kopumā nodrošina sekmīgu Biotopu direktīvas prasību izpildi.	Izmaiņas ziņojumā nav veiktas.
14.	Vienlaicīga purva biotopu atjaunošana susināšanas ietekmētajās teritorijās un augstā purva nosusināšana dabas lieguma tiešā tuvumā ir divas pretējas darbības.	Vienlaicīga purva biotopu atjaunošana susināšanas ietekmētajās teritorijās un augstā purva nosusināšana dabas lieguma tuvumā no vienas puses ir divas pretējas darbības, tomēr kopumā Dabas lieguma apsaimniekošanas pasākumiem nav jābūt vērstiem uz saimnieciskās darbības izbeigšanu vai aizliegšanu robežojošajās teritorijās, ja šie pasākumi (kūdras lauku izstrāde) savukārt netraucē dabas lieguma apsaimniekošanu. Ierosinātais uzskata, ka ir iespēja saprātīgi sadarboties jo: 1) nosusināšana notiks ne tuvāk par 100 m no dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži”; 2) Dabas lieguma platību purva biotopu saglabāšanai labvēlīgs ir ūdens plūsmu virziens, kas konkrētajās teritorijās ir no kūdras laukiem „uz purvu”, tādējādi, tas var pat labvēlīgi ietekmēt plānotos LIFE projekta pasākumus.	Izmaiņas ziņojumā nav veiktas.
15.	(...) dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” robežu tuvumā jau ir izrakti jauni grāvji un veikta purva priedīšu izciršana – darbības, kas jau tagad negatīvi ietekmē Eiropas Savienības prioritāri aizsargājamo biotopu – neskarti augstie	Jauni grāvji nav izrakti, ir tikai iztīrīti vecie grāvji, bet priedīšu izciršana ir veikta atbilstoši ugunsdrošības noteikumiem purvā, atbilstoši MK noteikumiem Nr. 82 „Ugunsdrošības noteikumi”. Priedīšu izciršana daļēji kompensē apauguma	Izmaiņas ziņojumā nav veiktas.

Nr. p.k.	Komentārs	Paskaidrojums	Izmaiņas ziņojumā
	purvi (7110).	<p>palielināšanos un palielina atklātās teritorijas. Nav pamata runāt par purvu biotopu zudumiem licences zonā, bet jārunā par ietekmi uz biotopiem dabas lieguma zonā. Neskartos purvu biotopus dabas lieguma zonā kūdra lauku paplašināšana neiznīcinās. Vēsturiski dabas liegums izveidots jau daļēji sagrāvotā purvā un pie ierīkotiem un ekspluatētiem kūdras laukiem – nav ziņu, ka kādas iepriekš esošas dabas vērtības no Dabas lieguma teritorijas būtu pazudušas.</p> <p>Kūdras lauku paplašināšana par 77 ha neapdraud Eiropas nozīmes purvu biotopu saglabāšanos Latvijā.</p>	
16.	Nebūtu pieļaujama kūdras ieguves lauku paplašināšana līdz dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” dabas aizsardzības plāna izstrādes pabeigšanai un papildus hidroloģiskajiem un veģetācijas pētījumiem EK LIFE projekta LIFE08 NAT/LV 000449 ietvaros.	<p>Diemžēl jāatzīmē, ka SIA „Kūdras enerģija” nebija iespēja iepazīties ar LIFE mērķiem un pasākumiem pirms darbības plānošanas uzsākšanas. Nav skaidrs, ko dos šī jautājuma risināšanai dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” dabas aizsardzības plāna izstrāde un papildus hidroloģiskie un veģetācijas pētījumi EK LIFE projekta LIFE08 NAT/LV 000449 ietvaros, jo šeit ir vajadzīgi ilggadīgi purvu monitoringa pētījumi, kas pārsniedz projekta darbības laiku, kā arī purva uzbūves, ieplakas, kūdras īpašību (it īpaši filtrācijas un blīvuma pētījumi) un gruntsūdeņu plūsmas profesionāli mērījumi un kompetenta plaša datu analīze. Sadarbība starp LIFE projekta veicējiem un SIA „Kūdras enerģija” var dot iespēju veikt jaunu zinātnisku eksperimentu, novērtējot, kā no kūdras laukiem uz purvu (caur nosēdbaseinu) notekošie ūdeņi ietekmēs purva hidroloģisko režīmu un veģetāciju projekta teritorijā.</p> <p>LIFE projekta veicējiem sadarbība ar SIA „Kūdras</p>	Izmaiņas ziņojumā nav veiktas.

Nr. p.k.	Komentārs	Paskaidrojums	Izmaiņas ziņojumā
		<p>enerģija” var tikai veicināt sekmīgu projekta norisi, gan informējot vienam otru par plānotajām aktivitātēm, gan arī sadarbojoties tīri praktiski, piemēram, SIA „Kūdras enerģija” uzturēs kārtībā piebraucamos ceļus no kuriem var sasniegt arī dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” teritoriju.</p> <p>Kūdra atzīstama par bioloģiski augstvērtīgu produktu, kura izmantošana saimniecībā (dārzkopībā) pastarpināti veicina citu, tai skaitā ar vides aizsardzību un cilvēka veselību saistītu jautājumu risināšanu.</p> <p>Kūdra tiek iegūta ievērojot visas Eiropas un Latvijas prasības izmantojot saudzējošas tehnoloģijas un atbilstoši Kūdras ražotāju asociācijas izstrādātajam sertifikātam.</p> <p>Jāatzīmē, ka kūdras lauku paplašināšana tika norādīta pagasta attīstības plānā un, ka likuma noteiktajā laikā gan Dabas aizsardzības pārvalde, gan NVO (Dabas fonds), GNP un privātpersonas varēja izteikt savus iebildumus. - un, ja tādi netika saņemti, nebija pamata turpmākos darbus neplānot, it sevišķi, ja SIA "Kūdras enerģija" nebija saņēmusi brīdinājumus vai ieteikumus darbību nepaplašināt..</p>	

LITERATŪRAS SARAKSTS

Normatīvie akti:

1. LR likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, 14.10.1998., ar grozījumiem līdz 07.06.2007.
2. LR MK noteikumi Nr.455 „Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)”, 06.06.2006.
3. LR MK noteikumi Nr.594 „Noteikumi par kritērijiem, pēc kuriem nosakāmi kompensējošie pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) tīklam, to piemērošanas kārtību un prasībām ilgtermiņa monitoringa plāna izstrādei un ieviešanai”, 18.07.2006
4. LR MK noteikumi Nr.415 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, 22.07.2003., ar grozījumiem līdz 03.07.2007.
5. LR MK noteikumi Nr.212 „Noteikumi par dabas liegumiem”, 15.06.1999., ar grozījumiem līdz 30.06.2009.
6. LR likums „Par piesārņojumu”, 15.13.2001., ar grozījumiem līdz 07.05.2009.
7. LR MK noteikumi Nr.597 „Vides trokšņa novērtēšanas kārtība”, 13.07.2004., ar grozījumiem līdz 02.06.2008.
8. LR MK noteikumi Nr.598 „Noteikumi par akustiskā trokšņa normatīviem dzīvojamo un publisko ēku telpās”, 13.07.2004., ar grozījumiem līdz 10.06.2008.
9. LR MK noteikumi Nr.163 „Noteikumi par trokšņa emisiju no iekārtām, kuras izmanto ārpus telpām”, 23.04.2002., ar grozījumiem līdz 01.08.2006.
10. LR likums „Aizsargjoslu likums”, 05.02.1997., ar grozījumiem līdz 14.05.2009.
11. LR MK noteikumi Nr.804 „Noteikumi par augšnes un grunts kvalitātes normatīviem”, 25.10.2005.
12. LR likums „Dabas resursu nodokļa likums”, 15.02.2005., ar grozījumiem līdz 12.06.2009.
13. LR MK noteikumi Nr.404 „Dabas resursu nodokļa aprēķināšanas un maksāšanas kārtība un kārtība, kādā izsniedz dabas resursu lietošanas atļauju”, 19.06.2007., ar grozījumiem līdz 02.06.2009.
14. LR MK noteikumi Nr.588 „Noteikumi par gaisa kvalitāti”, 21.10.2003., ar grozījumiem līdz 25.07.2006.
15. LR MK noteikumi Nr.379 „Kārtība, kādā novēršama, ierobežojama un kontrolējama gaisu piesārņojošo vielu emisija no stacionāriem piesārņojuma avotiem”, 20.08.2002., ar grozījumiem līdz 05.05.2009.
16. Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, 02.03.1993., ar grozījumiem līdz 18.06.2009.
17. LR MK noteikumi Nr.686 „Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību”, 09.10.2007., ar grozījumiem līdz 27.01.2009.

18. LR likums „Sugu un biotopu aizsardzības likums”, 16.03.2000., ar grozījumiem līdz 12.06.2009.
19. LR MK noteikumi Nr.45 „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi”, 30.01.2001., ar grozījumiem līdz 31.05.2005.
20. LR MK noteikumi Nr.153 „Noteikumi par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu”, 21.02.2006.
21. LR MK noteikumi Nr.421 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu”, 05.12.2000., ar grozījumiem līdz 27.01.2009.
22. LR MK noteikumi Nr.396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”, 14.11.2000., ar grozījumiem līdz 27.07.2004.
23. MK Noteikumi Nr.211 „Noteikumi par putnu sugu sarakstu, kurām piemēro īpašus dzīvotņu aizsardzības pasākumus, lai nodrošinātu sugu izdzīvošanu un vairošanos izplatības areālā”, 27.03.2007.
24. LR likums „Ūdens apsaimniekošanas likums”, 12.09.2002., ar grozījumiem līdz 23.04.2009.
25. LR MK noteikumi Nr.736 „Noteikumi par ūdens resursu lietošanas atļauju”, 23.12.2003., ar grozījumiem līdz 13.09.2005.
26. LR MK noteikumi Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”, 12.03.2002., ar grozījumiem līdz 07.07.2008.
27. LR MK noteikumi Nr.34 „Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī”, 22.01.2002., ar grozījumiem līdz 15.04.2008.
28. LR likums „Vides aizsardzības likums”, 02.11.2006., ar grozījumiem līdz 12.06.2009.
29. LR MK noteikumi Nr. 213 „Noteikumi par kritērijiem, kurus izmanto, novērtējot īpaši aizsargājamām sugām vai īpaši aizsargājamiem biotopiem nodarītā kaitējuma ietekmes būtiskumu”, 27.03.2007.
30. LR MK noteikumi Nr.281 „Noteikumi par preventīvajiem un sanācijas pasākumiem un kārtību, kādā novērtējams kaitējums videi un aprēķināmas preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas”, 24.04.2007.
31. LR likums „Par zemes dzīlēm”, 02.05.1996., ar grozījumiem līdz 12.06.2009.
32. LR MK noteikumi Nr.779 „Derīgo izrakteņu ieguves kārtība”, 19.09.2006.
33. LR MK noteikumi Nr.280 „Zemes dziļu izmantošanas licenču un bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauju izsniegšanas un ģeoloģiskās informācijas izmantošanas vispārīgā kārtība”, 24.04.2007.
34. LR likums „Teritorijas plānošanas likums”, 22.05.2002., ar grozījumiem līdz 13.11.2008.
35. LR MK noteikumi Nr.883 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi”, 19.10.2004., ar grozījumiem līdz 05.05.2009.
36. LR MK noteikumi Nr.456 „Noteikumi par autoceļu valsts aizsardzību un kārtību, kādā ieviešami transportlīdzekļu satiksmes aizliegumi un ierobežojumi”, 15.12.1998., ar grozījumiem līdz 27.06.2006.

37. LR MK noteikumi Nr.272 „Meliorācijas sistēmu ekspluatācijas un uzturēšanas noteikumi”, 08.04.2004.
38. LR likums „Meža likums”, 17.03.2000., ar grozījumiem līdz 14.11.2008.
39. LR MK noteikumi Nr.806 „Meža zemes transformācijas noteikumi”, 28.09.2004., ar grozījumiem līdz 28.04.2009.
40. LR likums „Par kultūras pieminekļu aizsardzību”, 12.02.1992., ar grozījumiem līdz 23.10.2008.
41. LR likums „Par zemes lietošanu un zemes ierīcību”, 21.06.1991., ar grozījumiem līdz 14.06.2007.
42. LR MK noteikumi Nr.150 „Darba aizsardzības prasības derīgo izrakteņu ieguvē”, 21.02.2006.
43. LR MK noteikumi Nr.82 „Ugunsdrošības noteikumi”, 17.02.2004., ar grozījumiem līdz 10.06.2008.
44. LR MK noteikumi Nr.631 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 224-05 „Meliorācijas sistēmas un hidrotehniskās būves”” (23.08.2005.)

Citi literatūras un informācijas avoti:

45. Aizkraukles purva kūdras ieguves lauku inventarizācija. J.Nusbaums. 2003.
46. Pārskats par Aizkraukles purva R daļas izpēti. SIA „Baltijas zemes resursi”. Rīga; 2008.
47. AIR POLLUTANT EMISSIONS IN FINLAND 1990 – 2006; INFORMATIVE INVENTORY REPORT to the Secretariat of the UNECE Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution 15th March 2008; FINNISH ENVIRONMENT INSTITUTE.
48. Aizkraukles novada teritorijas plānojums 2004. – 2013.gadam grozījumi. Aizkraukles novada dome. 2008.
49. Dabas aizsardzības pārvaldes mājas lapa www.dap.gov.lv.
50. Vides informācijas sistēmas mājas lapa <http://vdc2.vdc.lv:8998/index.html>

PIELIKUMI

- Pielikums Nr.1 Nosacījumi ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) novērtējumam
- Pielikums Nr.2 Derīgo izrakteņu atradnes pase
- Pielikums Nr.3 Zemes dzīļu izmantošanas licence Nr. 8/79
- Pielikums Nr.4 Pārskata par Aizkraukles purva R daļas izpēti materiāli
- Pielikums Nr.5 Zemes nomas līgumu Nr.47 ar VAS „Latvijas Valsts meži”
- Pielikums Nr.6 Aizkraukles novada domes vēstule Nr. 1-6-1/09/623
- Pielikums Nr.7 Atzinums par nosusināšanas tīkla izveides ietekmes zonu
- Pielikums Nr.8 Sugu un biotopu eksperta atzinums
- Pielikums Nr.9 Ornitologa atzinums
- Pielikums Nr.10 VAS „Latvijas Valsts meži” Vidusdaugavas mežsaimniecības sniegtā informācija un Valsts meža dienesta Sēlijas virsmežniecības sniegtā informācija
- Pielikums Nr.11 Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra sniegtā informācija par mikroliegumiem un aizsargājamo augu sugu atradnēm